

การจำแนกเหตุการณ์ผิดปกติพร้อมบนสายส่งไฟฟ้าจากข้อมูลของเครื่องบันทึกความผิดปกติแบบดิจิทัล

นายมารุต สุขทองสา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า

คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2555

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)

are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

CLASSIFICATION OF FAULT EVENTS ON TRANSMISSION LINES FROM DIGITAL
FAULT RECORDER DATA

Mr. Marut Sukthongsa

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Engineering Program in Electrical Engineering

Department of Electrical Engineering

Faculty of Engineering

Chulalongkorn University

Academic Year 2012

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การจำแนกเหตุการณ์ผิดปกติพร้อมบนสายส่งไฟฟ้าจาก
ข้อมูลของเครื่องบันทึกความผิดปกติแบบดิจิทัล

โดย

นายมารุต สุขทองสา

สาขาวิชา

วิศวกรรมไฟฟ้า

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

อาจารย์ ดร. ชาตณรงค์ บาลมงคล

คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....คณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. บุญสม เลิศหิรัญวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เนบบุญ หุนเจริญ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(อาจารย์ ดร. ชาตณรงค์ บาลมงคล)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย เตชสุนันต์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์ ดร. วุฒิกิจ ตรีวิธานนท์)

มารุต สุขทองสา : การจำแนกเหตุการณ์ผิดปกติพร้อมบนสายส่งไฟฟ้าจากข้อมูลของเครื่องบันทึกความผิดปกติแบบดิจิทัล. (CLASSIFICATION OF FAULT EVENTS ON TRANSMISSION LINES FROM DIGITAL FAULT RECORDER DATA) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อ. ดร. ชาญณรงค์ บาลมงคล, 79 หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้นำเสนอเงื่อนไขการจำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติพร้อมบนสายส่งแบบอัตโนมัติจากข้อมูลของเครื่องบันทึกความผิดปกติที่ระดับแรงดัน 500 กิโลโวลต์ 230 กิโลโวลต์ และ 115 กิโลโวลต์ โดยจำแนกเหตุการณ์ผิดปกติพร้อมเป็น 8 รูปแบบ ได้แก่ 1) ความผิดปกติที่เกิดขึ้นถาวร 2) ความผิดปกติที่เกิดขึ้นชั่วคราว 3) เกิดความผิดปกติพร้อมบนสายส่งใกล้เคียง และอุปกรณ์ป้องกันหลักทำงานถูกต้อง 4) อุปกรณ์ป้องกันสำรองระยะไกลทำงานแทนอุปกรณ์ป้องกันหลัก 5) เกิดความผิดปกติด้านแรงต่ำของหม้อแปลง 115/22 kV 6) เกิดความผิดปกติพร้อมบนสายส่ง 115 kV ที่เชื่อมต่อระหว่างระบบส่งและระบบจำหน่าย 7) เกิดความผิดปกติพร้อมบนสายส่งที่เชื่อมต่อกับโรงไฟฟ้า 8) อุปกรณ์ป้องกันทำงานแต่ไม่เกิดความผิดปกติพร้อมในระบบ การประเมินประสิทธิภาพของเงื่อนไขการจำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติพร้อมทำโดยการทดสอบกับข้อมูลจากเครื่องบันทึกความผิดปกติแบบดิจิทัลที่บันทึกข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2552-2555 จำนวน 320 เหตุการณ์ แล้วนำผลที่ได้ไปเปรียบเทียบกับรายงานเหตุการณ์ความผิดปกติพร้อมที่จัดทำโดยเจ้าหน้าที่ของการไฟฟ้า เงื่อนไขที่นำเสนอสามารถจำแนกเหตุการณ์ผิดปกติพร้อมอย่างรวดเร็วด้วยความแม่นยำร้อยละ 95 ดังนั้นจึงสามารถนำไปพัฒนาระบบผู้เชี่ยวชาญเพื่อช่วยฟื้นฟูระบบไฟฟ้าหลังจากความผิดปกติพร้อมเกิดขึ้นได้

ภาควิชา.....วิศวกรรมไฟฟ้า.....ลายมือชื่อนิติ.....
 สาขาวิชา.....วิศวกรรมไฟฟ้า.....ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
 ปีการศึกษา.....2555.....

5370328021 : MAJOR ELECTRICAL ENGINEERING

KEYWORDS : TRANSMISSION LINES / FAULT / RELAY / DIGITAL FAULT RECORDER
MARUT SUKTHONGSA : CLASSIFICATION OF FAULT EVENTS ON
TRANSMISSION LINES FROM DIGITAL FAULT RECORDER DATA. ADVISOR:
CHANARONG BANMONGKOL, Ph.D., 79 pp.

This thesis presents the algorithms for automatic classification of fault events recorded by digital fault recorders (DFR) on 115 kV, 230 kV and 500 kV transmission lines. Fault events are classified into 8 categories, i.e. 1) Line Permanent Fault Event 2) Line Temporary Fault Event 3) Through Fault Event 4) Remote Backup Trip Event 5) MV Fault Event 6) PEA 115 kV Line Fault Event 7) Power Plant Line Fault Event 8) No-Fault Trip Event. The effectiveness of proposed algorithms is evaluated with 320 fault events from DFR during B.E. 2552-2555 by comparison with the data of fault events reported by utility staff. The proposed algorithms can classified fault events very fast with accuracy of 95%. It can be applied to be a part of expert system for assisting the restoration of power system after fault occurs.

Department : Electrical Engineering Student's Signature

Field of Study : Electrical Engineering Advisor's Signature

Academic Year : 2012

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ต้องกราบขอบพระคุณ ดร. ชาญณรงค์ บาลมงคล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ซึ่งได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ คำแนะนำ คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นต่างๆ และแรงบันดาลใจในการทำวิจัยด้วยดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อันประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. แนนบุญ หุนเจริญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวิชัย เตชะสอนันต์ อาจารย์และดร. วุฒิกกร ตรีวิทยานนท์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่ามาตรวจสอบ ให้คำแนะนำ และแก้ไข วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้ ความเข้าใจ ข้อเสนอแนะในส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ดำเนินไปได้จนจนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยที่สนับสนุนทุนวิจัย ข้อมูลและความรู้ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ รุ่นพี่ รุ่นน้อง เพื่อนๆ ทั้งภายในและภายนอกห้องปฏิบัติการวิจัย ไฟฟ้าแรงสูง สำหรับความช่วยเหลือ คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาและครอบครัวของผู้วิจัย สำหรับกำลังใจและการสนับสนุนที่ดีแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญรูป	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์	3
1.3 ขอบเขตของวิทยานิพนธ์	3
1.4 ขั้นตอนการศึกษาและวิธีการดำเนินงาน	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากวิทยานิพนธ์	4
1.6 ประมวลวิทยานิพนธ์	4
บทที่ 2 ทฤษฎีและหลักการ	5
2.1 ระบบป้องกัน	5
2.1.1 การแบ่งส่วนของระบบป้องกัน (Protection Zone)	5
2.1.1.1 การป้องกันปฐมภูมิ (Primary Protection)	6
2.1.1.2 การป้องกันสำรอง (Back Up Protection)	6
2.1.2 การทำงานของรีเลย์ป้องกัน	6
2.1.2.1 รีเลย์ระยะทาง (Distance Relay : 21)	6
2.1.2.2 รีเลย์กระแสเกิน (Overcurrent Relay : 50/51)	8
2.1.2.3 รีเลย์ชนิดปิดซ้ำ (Recloser Relay : 79)	9
2.1.2.4 รีเลย์ผลต่าง (Differential Relay : 87)	9
2.2 การป้องกันระยะไกล	10
2.2.1 Permissive Overreaching Transferred Trip (POTT)	11
2.2.2 Permissive Underreaching Transferred Trip (PUTT)	11

2.3	หลักการป้องกันสายส่งและหม้อแปลงไฟฟ้ากำลัง	12
2.3.1	หลักการป้องกันสายส่ง	12
2.3.1.1	สายส่งระดับแรงดัน 500 กิโลโวลต์	13
2.3.1.2	สายส่งระดับแรงดัน 230 กิโลโวลต์	17
2.3.1.3	สายส่งระดับแรงดัน 115 กิโลโวลต์	18
2.3.2	หลักการป้องกันหม้อแปลงไฟฟ้ากำลัง	19
2.4	เครื่องบันทึกความผิดปกติแบบดิจิทัล (Digital Fault Recorder หรือ DFR)	19
2.4.1	หลักการการทำงานของเครื่องบันทึกความผิดปกติแบบดิจิทัล	20
2.4.2	ข้อมูลจากเครื่องบันทึกความผิดปกติแบบดิจิทัล	21
2.4.2.1	ไฟล์โครงร่าง (Config file)	21
2.4.2.2	ไฟล์ข้อมูล (Data file)	23
2.4.3	การอ่านข้อมูลจากเครื่องบันทึกความผิดปกติแบบดิจิทัล	24
2.4.4	สัญญาณที่นำเข้าเครื่องบันทึกความผิดปกติแบบดิจิทัล	26
บทที่ 3	รูปแบบและเงื่อนไขการจำแนกเหตุการณ์ผิดปกติในกรณีศึกษา	29
3.1	รูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติ	29
3.1.1	รูปแบบที่ 1: ความผิดปกติที่เกิดขึ้นถาวร (Line Permanent Fault Event) ...	30
3.1.2	รูปแบบที่ 2: ความผิดปกติที่เกิดขึ้นชั่วคราว	
	(Line Temporary Fault Event)	32
3.1.3	รูปแบบที่ 3: เกิดความผิดปกติบนสายส่งใกล้เคียง.....	
	และอุปกรณ์ป้องกันหลักทำงานถูกต้อง (Through Fault Event)	33
3.1.4	รูปแบบที่ 4: อุปกรณ์ป้องกันสำรองระยะไกลทำงาน	
	แทนอุปกรณ์ป้องกันหลัก (Remote Backup Trip Event)	34
3.1.5	รูปแบบที่ 5: เกิดความผิดปกติด้านแรงต่ำของหม้อแปลง 115/22 kV	
	(MV Fault Event)	35
3.1.6	รูปแบบที่ 6: เกิดความผิดปกติบนสายส่ง 115 kV ที่เชื่อมต่อระหว่าง	
	ระบบส่งและระบบจำหน่าย (PEA 115 kV Line Fault Event)	36
3.1.7	รูปแบบที่ 7: เกิดความผิดปกติบนสายส่งที่เชื่อมต่อกับโรงไฟฟ้า	
	(Power Plant Line Fault Event)	37

3.1.8	รูปแบบที่ 8: อุปกรณ์ป้องกันทำงาน แต่ไม่เกิดความผิดปกติในระบบ (No-Fault Trip Event) 38
บทที่ 4	ขั้นตอนและผลการจำแนกเหตุการณ์ผิดปกติ 40
4.1	ขั้นตอนการทำงานของโปรแกรม 40
4.2	การหาค่าตัวแปรภายในข้อมูล 49
4.2.1	แรงดัน (Voltage) 49
4.2.2	กระแส (Current) 49
4.2.3	ช่วงเวลากำจัดความผิดปกติ (Fault Clearing Time : FCT) 52
4.3	การแสดงผลของโปรแกรม 53
4.4	ตัวอย่างการทดสอบ 55
4.5	ผลการทดสอบ 58
บทที่ 5	สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ 61
5.1	สรุปผลการวิจัย 61
5.2	ข้อเสนอแนะ 62
	รายการอ้างอิง 63
	ภาคผนวก 65
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์ 79

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1 แสดงตัวอย่างการอ่านชื่อช่องสัญญาณอนาล็อกของสถานีส่งไฟฟ้าอ่างทอง 1	24
ตารางที่ 2.2 แสดงตัวอย่างการอ่านชื่อช่องสัญญาณดิจิทัลของสถานีส่งไฟฟ้าอ่างทอง 1	25
ตารางที่ 3.1 สรุปเงื่อนไขการจำแนกเหตุการณ์ผิดปกติพร้อมในกรณีศึกษา	39
ตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบผลการจำแนกระหว่างข้อมูลจริงกับผลการจำแนกจากโปรแกรม	58
ตารางที่ 4.2 ผลการจำแนกเหตุการณ์ผิดปกติที่ผิดพลาด	59
ตารางที่ ก.1 ข้อมูลการจำแนกเหตุการณ์ผิดปกติ	66

สารบัญรูป

หน้า

รูปที่ 2.1 แสดงส่วนการป้องกันและเวลาปลดเซอร์กิตเบรกเกอร์ของรีเลย์ระยะทาง [8]	7
รูปที่ 2.2 แสดงการทำงานของรีเลย์ผลต่างเมื่ออยู่ในสภาวะปกติหรือเกิดความผิดปกติ นอกเขตป้องกัน [8]	9
รูปที่ 2.3 แสดงการทำงานของรีเลย์ผลต่างเมื่อเกิดความผิดปกติภายในเขตป้องกัน [8]	10
รูปที่ 2.4 แสดงรูปแบบการทำงานของ Permissive Overreaching Transferred Trip (POTT) [6] ..	11
รูปที่ 2.5 แสดงรูปแบบการทำงานของ Permissive Underreaching Transferred Trip (PUTT) [6]	11
รูปที่ 2.6 แสดงการป้องกันสายส่งระดับแรงดัน 500 กิโลโวลต์ [8]	13
รูปที่ 2.7 (ก) แสดงการทำงานร่วมกันของรีเลย์ระยะทางและการป้องกันระยะไกล	14
รูปที่ 2.7 (ข) แสดงแผนรูปตรรกะ (Logic Diagram) การป้องกันสายส่ง	14
รูปที่ 2.7 แสดงการทำงานร่วมกันระหว่างรีเลย์ระยะทางกับการป้องกันระยะไกลแบบ Permissive Underreaching Transferred Trip (PUTT) [8]	14
รูปที่ 2.8 (ก) แสดงการทำงานร่วมกันของรีเลย์ระยะทางและการป้องกันระยะไกล	15
รูปที่ 2.8 (ข) แสดงแผนรูปตรรกะ (Logic Diagram) การป้องกันสายส่ง	16
รูปที่ 2.8 แสดงการทำงานร่วมกันระหว่างรีเลย์ระยะทางกับการป้องกันระยะไกลแบบ Permissive Overreaching Transferred Trip (POTT) [8]	16
รูปที่ 2.9 แสดงการป้องกันสายส่งระดับแรงดัน 230 กิโลโวลต์ [8]	17
รูปที่ 2.10 แสดงการป้องกันสายส่งระดับแรงดัน 115 กิโลโวลต์ [8]	18
รูปที่ 2.11 แสดงการป้องกันหม้อแปลงไฟฟ้ากำลังขนาด 115/22 กิโลโวลต์	19
รูปที่ 2.12 แสดงตัวอย่างสัญญาณแรงดันระดับ 115 กิโลโวลต์ที่บัส	20
รูปที่ 2.13 แสดงตัวอย่างช่องสัญญาณดิจิทัลของรีเลย์ทริป	20
รูปที่ 2.14 แสดงตัวอย่างข้อมูลของไฟล์โครงร่างที่สถานีส่งไฟฟ้าอ่างทอง 1	22
รูปที่ 2.15 แสดงตัวอย่างไฟล์ข้อมูลที่สถานีส่งไฟฟ้าอ่างทอง 1	23
รูปที่ 3.1 แสดงการทำงานของอุปกรณ์ป้องกันและตำแหน่งติดตั้งเครื่องบันทึกความผิดปกติ แบบดิจิทัล รูปแบบที่ 1	30
รูปที่ 3.2 แสดงการทำงานของอุปกรณ์ป้องกันและตำแหน่งติดตั้งเครื่องบันทึกความผิดปกติ แบบดิจิทัล รูปแบบที่ 3	33

รูปที่ 3.3 แสดงการทำงานของอุปกรณ์ป้องกันและตำแหน่งติดตั้งเครื่องบันทึกความผิดปกติ.....	
แบบดิจิทัล รูปแบบที่ 4	34
รูปที่ 3.4 แสดงการทำงานของอุปกรณ์ป้องกันและตำแหน่งติดตั้งเครื่องบันทึกความผิดปกติ.....	
แบบดิจิทัล รูปแบบที่ 5	35
รูปที่ 3.5 แสดงการทำงานของอุปกรณ์ป้องกันและตำแหน่งติดตั้งเครื่องบันทึกความผิดปกติ.....	
แบบดิจิทัล รูปแบบที่ 6	36
รูปที่ 3.6 แสดงการทำงานของอุปกรณ์ป้องกันและตำแหน่งติดตั้งเครื่องบันทึกความผิดปกติ.....	
แบบดิจิทัล รูปแบบที่ 7	37
รูปที่ 3.7 แสดงการทำงานของอุปกรณ์ป้องกันและตำแหน่งติดตั้งเครื่องบันทึกความผิดปกติ.....	
แบบดิจิทัล รูปแบบที่ 8	38
รูปที่ 4.1 (ก) แสดงสถานะการทำงานของอุปกรณ์ป้องกัน	41
รูปที่ 4.1 (ข) แสดงสัญญาณแรงดันเฟส A	41
รูปที่ 4.1 (ค) แสดงสัญญาณกระแสเฟส A	41
รูปที่ 4.1 แสดงตัวอย่างเหตุการณ์ที่อุปกรณ์ป้องกันทำงานแต่เซอร์กิตเบรกเกอร์ไม่ปลดวงจร.....	
ออกจากระบบ	41
รูปที่ 4.2 (ก) แสดงสถานะการทำงานของอุปกรณ์ป้องกัน	42
รูปที่ 4.2 (ข) แสดงสัญญาณแรงดันเฟส A	42
รูปที่ 4.2 (ค) แสดงสัญญาณกระแสเฟส A	42
รูปที่ 4.2 แสดงตัวอย่างเหตุการณ์ที่ไม่มี ความผิดปกติแต่เป็นสัญญาณรบกวน (noise signal).....	
และอุปกรณ์ป้องกันทำงาน	42
รูปที่ 4.3 กระบวนการจำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติ	43
รูปที่ 4.4 (ก) แสดงสถานะการทำงานของอุปกรณ์ป้องกัน	44
รูปที่ 4.4 (ข) แสดงสัญญาณแรงดันเฟส A	44
รูปที่ 4.4 (ค) แสดงสัญญาณกระแสเฟส A	44
รูปที่ 4.4 แสดงตัวอย่างเหตุการณ์ที่รีเลย์เปลี่ยนสถานะแต่เซอร์กิตเบรกเกอร์ไม่ปลดวงจร	
ออกจากระบบ	44
รูปที่ 4.5 กระบวนการจำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติกรณี No-Fault Trip Event	45
รูปที่ 4.6 กระบวนการจำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติกรณี MV Fault Event	46
รูปที่ 4.7 กระบวนการจำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติกรณี PEA 115 kV Line Fault Event	46

รูปที่ 4.8 กระบวนการจำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติ Power Plant Line Fault Event	47
รูปที่ 4.9 กระบวนการจำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติ (ต่อ)	48
รูปที่ 4.10 แสดงแรงดันช่วงก่อนเกิดความผิดปกติและแรงดันขณะเกิดความผิดปกติ	49
รูปที่ 4.11 แสดงกระแสช่วงก่อนเกิดความผิดปกติและกระแสระหว่างเกิดความผิดปกติ	51
รูปที่ 4.12 แสดงกระแสช่วงหลังเกิดความผิดปกติและกระแสช่วงที่เซอร์กิตเบรกเกอร์รีปิดวงจร ออกจากระบบ	51
รูปที่ 4.13 แสดงช่วงเวลากำจัดความผิดปกติ	53
รูปที่ 4.14 หน้าต่างแสดงผลรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติ	54
รูปที่ 4.15 โครงสร้างของสถานีไฟฟ้าและการทำงานของอุปกรณ์ป้องกัน	55
รูปที่ 4.16 รายงานวิเคราะห์เหตุการณ์ขัดข้องในระบบที่สถานีไฟฟ้าฟังโคน	56
รูปที่ 4.17 ผลการจำแนกเหตุการณ์ผิดปกติที่สถานีไฟฟ้าฟังโคนด้วยโปรแกรม	57

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

แรงดันตก (Voltage drop) เป็นปัญหาทางด้านคุณภาพไฟฟ้าอีกประเภทหนึ่งที่สร้างปัญหาให้กับผู้ใช้ไฟทั่วไป สาเหตุส่วนใหญ่มักสืบเนื่องมาจากการเกิดความผิดปกติในระบบส่งและระบบจำหน่าย แล้วส่งผลกระทบต่อทำให้เกิดปัญหาแรงดันตกชั่วขณะไปยังผู้ใช้ไฟในพื้นที่โดยรอบ ความรุนแรงที่เกิดขึ้นแปรผันโดยตรงกับขนาดของกระแสความผิดปกติ ประเภทของความผิดปกติ และระยะเวลาในการกำจัดความผิดปกติของอุปกรณ์ป้องกัน ซึ่งจะเห็นว่ามิมีปัจจัยหลายอย่างที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในการบ่งชี้ระดับความรุนแรง โดยจะสะท้อนถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับผู้ใช้ไฟฟ้า ดังนั้นระบบไฟฟ้าจึงจำเป็นต้องมีเสถียรภาพ ความน่าเชื่อถือสูง และสามารถแก้ไขปัญหาค่าความผิดปกติที่เกิดขึ้นในระบบได้ทันทั่วทั้ง

เนื่องจากเหตุการณ์ผิดปกติในระบบส่งไฟฟ้าส่วนใหญ่เกิดขึ้นบนสายส่ง และมีลักษณะความผิดปกติหลายรูปแบบ โดยแบ่งเป็นเหตุการณ์ผิดปกติที่สามารถจำแนกได้ง่ายค่อนข้างตรงไปตรงมา สังเกตได้จากสัญญาณของอุปกรณ์ป้องกันโดยตรง ถ้าอุปกรณ์ป้องกันตัวไหนทำงานแสดงว่าเกิดความผิดปกติขึ้นกับอุปกรณ์ในระบบที่อุปกรณ์นั้นป้องกัน และเหตุการณ์ผิดปกติที่มีความซับซ้อนซึ่งยุ่งยากในการจำแนกพอสมควร ทำให้การจำแนกเหตุการณ์ผิดปกตินั้นอาศัยการสังเกตจากสัญญาณของอุปกรณ์ป้องกันอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ จำเป็นต้องใช้หลักการและสัญญาณป้องกันอื่น ๆ เข้ามาช่วย ส่งผลให้การจำแนกแต่ละครั้งต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญเพื่อความแม่นยำและรวดเร็วในการนำระบบกลับสู่สภาวะปกติอีกครั้ง แต่การจำแนกด้วยผู้เชี่ยวชาญนั้นมีข้อจำกัดเรื่องประสบการณ์ ความชำนาญและจำนวนบุคลากร ซึ่งอาจทำให้การจำแนกเกิดความคลาดเคลื่อนหรือล่าช้าได้ และอาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมากต่อระบบถ้าแก้ไขไม่ถูกวิธี

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ. หรือ EGAT) เล็งเห็นถึงความสำคัญในส่วนนี้ จึงติดตั้งอุปกรณ์ที่ใช้บันทึกความผิดปกติในระบบส่งไฟฟ้า เรียกอุปกรณ์นี้ว่า เครื่องบันทึกความผิดปกติแบบดิจิทัล (Digital Fault Recorder หรือ DFR) แต่ติดตั้งที่สถานีส่งไฟฟ้าเพียงบางสถานีเท่านั้น โดยพิจารณาจากสถานีที่มีขนาดใหญ่และมีความสำคัญเป็นหลัก เครื่องบันทึกความผิดปกติแบบดิจิทัลจะทำงานร่วมกับอุปกรณ์ป้องกันต่าง ๆ ที่ติดตั้งในระบบ เพื่อบันทึกข้อมูลความผิดปกติที่เกิดขึ้นในระบบส่งไฟฟ้า เช่น ข้อมูล สัญญาณแรงดันไฟฟ้าที่บัส สัญญาณ

กระแสไฟฟ้าในสายไฟแต่ละเส้น และสัญญาณสถานะของอุปกรณ์ป้องกันต่าง ๆ ที่ติดตั้งอยู่ในระบบ เช่นสัญญาณรีเลย์ และสัญญาณเซอร์กิตเบรกเกอร์ เป็นต้น

บทความวิจัยในอดีตนำเสนอการจำแนกส่วนความผิดพลาดในระบบส่ง โดยใช้สัญญาณจากเซอร์กิตเบรกเกอร์และรีเลย์ป้องกันของระบบผู้เชี่ยวชาญช่วยในการวิเคราะห์ ซึ่งวิธีการนี้จำเป็นต้องมีฐานข้อมูลขนาดใหญ่และกระบวนการรู้จำของระบบป้องกันรวมทั้งการทำงานและการเชื่อมต่อกันของเซอร์กิตเบรกเกอร์ในระบบส่ง [13-14] นอกจากนี้ยังมีบทความที่จำแนกเหตุการณ์ผิดพลาดในระบบส่งโดยอาศัยลักษณะความผิดปกติของรูปคลื่นแรงดันในการจำแนก [15] โดยใช้ข้อมูลจากระบบผู้เชี่ยวชาญช่วยในการวิเคราะห์เช่นกัน

ดังนั้นเพื่อให้ระบบผู้เชี่ยวชาญมีความสามารถที่หลากหลายและทำงานได้ไวขึ้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงได้นำเสนอเงื่อนไขสำหรับการจำแนกเหตุการณ์ผิดพลาดบนสายส่งโดยใช้ข้อมูลจากเครื่องบันทึกความผิดพลาดแบบดิจิทัล เพื่อรายงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบว่าเกิดความผิดพลาดบนสายส่งในรูปแบบใด ซึ่งตรวจสอบความถูกต้องในการจำแนกรูปแบบโดยการเปรียบเทียบกับรายงานการวิเคราะห์เหตุขัดข้องในระบบไฟฟ้าที่จัดทำโดยเจ้าหน้าที่ของการทำงานวิจัยนี้จะช่วยสร้างระบบผู้เชี่ยวชาญในการจำแนกเหตุการณ์ผิดพลาดบนสายส่งไฟฟ้าให้มีความรวดเร็วและสะดวกยิ่งขึ้น นำไปสู่การลดผลกระทบภายในระบบให้น้อยลง โดยกำหนดรูปแบบเหตุการณ์ผิดพลาดเป็น 8 กรณี ดังนี้

- ความผิดพลาดที่เกิดขึ้นถาวร (Line Permanent Fault Event)
- ความผิดพลาดที่เกิดขึ้นชั่วคราว (Line Temporary Fault Event)
- เกิดความผิดพลาดบนสายส่งใกล้เคียง และอุปกรณ์ป้องกันหลักทำงานถูกต้อง (Through Fault Event)
- อุปกรณ์ป้องกันสำรองระยะไกลทำงานแทนอุปกรณ์ป้องกันหลัก (Remote Backup Trip Event)
- เกิดความผิดพลาดด้านแรงต่ำของหม้อแปลง 115/22 kV (MV Fault Event)
- เกิดความผิดพลาดบนสายส่ง 115 kV ที่เชื่อมต่อระหว่างระบบส่งและระบบจำหน่าย (PEA 115 kV Line Fault Event)
- เกิดความผิดพลาดบนสายส่งที่เชื่อมต่อกับโรงไฟฟ้า (Power Plant Line Fault Event)
- อุปกรณ์ป้องกันทำงาน แต่ไม่เกิดความผิดพลาดในระบบ (No-Fault Trip Event)

โปรแกรมที่ใช้เขียนเพื่อทดสอบเงื่อนไขการจำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติบนสายส่งคือโปรแกรม MATLAB เนื่องจากเป็นโปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้งานง่ายและใช้กันแพร่หลายในแวดวงของนักวิทยาศาสตร์และวิศวกรในปัจจุบัน

1.2 วัตถุประสงค์

1. พัฒนารูปร่างของระบบผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้สามารถจำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติบนสายส่งได้แม่นยำและรวดเร็วยิ่งขึ้น

1.3 ขอบเขตของวิทยานิพนธ์

1. วิเคราะห์เฉพาะระบบส่งไฟฟ้าในประเทศไทยที่ระดับแรงดัน 500 kV 230 kV และ 115 kV
2. วิเคราะห์เหตุการณ์ผิดปกติเพียง 8 กรณี ตามที่กล่าวไว้ในหัวข้อ 1.1
3. ข้อมูลที่ใช้ในการจำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติเป็นข้อมูลที่คัดเลือกจากเครื่องบันทึกความผิดปกติแบบดิจิทัลที่บันทึกข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2552-2555
4. การตั้งชื่อช่องสัญญาณของเครื่องบันทึกความผิดปกติเป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน
5. พิจารณาเฉพาะความผิดปกติที่มีรูปแบบแน่นอนและไม่มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะความผิดปกติในช่วงที่บันทึก

1.4 ขั้นตอนการศึกษาและวิธีการดำเนินงาน

1. กำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตของวิทยานิพนธ์
2. ศึกษาบทความวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง
3. ศึกษาพื้นฐานการทำงานของระบบป้องกันสายส่ง และหม้อแปลงไฟฟ้ากำลัง
4. ศึกษาวิธีอ่านและการเก็บข้อมูลจากเครื่องบันทึกความผิดปกติแบบดิจิทัล
5. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายงานบันทึกเหตุการณ์ผิดปกติกับข้อมูลจากเครื่องบันทึกความผิดปกติแบบดิจิทัล
6. ออกแบบเงื่อนไขการจำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติและเขียนโปรแกรม
7. ศึกษาโปรแกรม MATLAB เพื่อใช้เขียนเงื่อนไขการจำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติ
8. เก็บข้อมูลเหตุการณ์ความผิดปกติที่เกิดขึ้น ตั้งแต่ พ.ศ. 2552-2555

9. ทดสอบประสิทธิภาพของโปรแกรม โดยเปรียบเทียบกับรายงานการวิเคราะห์เหตุขัดข้องในระบบไฟฟ้าที่จัดทำโดยเจ้าหน้าที่ของการไฟฟ้า
10. ปรับปรุงข้อบกพร่องของโปรแกรม
11. สรุปและประเมินผลงานวิจัย
12. เรียบเรียงผลงานวิจัยและจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์
13. ส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ผลงานทางวิชาการ

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากวิทยานิพนธ์

1. สามารถจำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติพร้อมบนสายส่งในกรณีต่าง ๆ ได้อย่างแม่นยำ
2. เพิ่มความสะดวกและลดเวลาในการจำแนกเหตุการณ์ผิดปกติพร้อมบนสายส่ง

1.6 ประมวลวิทยานิพนธ์

วิทยานิพนธ์นี้จัดเรียงเนื้อหาตามลำดับการดำเนินงาน โดยแบ่งเป็น 5 บท ซึ่งแต่ละบทมีเนื้อหา ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ : กล่าวถึงที่มาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ ขอบเขตของวิทยานิพนธ์ ขั้นตอนการศึกษาและวิธีการดำเนินงาน และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากวิทยานิพนธ์

บทที่ 2 ทฤษฎีและหลักการ : กล่าวถึงพื้นฐานการทำงานของรีเลย์ป้องกัน หลักการทำงานของอุปกรณ์ป้องกันสายส่งและหม้อแปลง การป้องกันระยะไกล และเครื่องบันทึกความผิดปกติแบบดิจิทัล

บทที่ 3 รูปแบบและเงื่อนไขการจำแนกเหตุการณ์ผิดปกติพร้อมในกรณีที่ศึกษา : กล่าวถึงรูปแบบและเงื่อนไขการจำแนกเหตุการณ์ผิดปกติพร้อมที่เกิดขึ้นบนสายส่ง โดยอาศัยความรู้ความเข้าใจจากทฤษฎีบทที่ 2

บทที่ 4 ขั้นตอนและผลการจำแนกเหตุการณ์ผิดปกติพร้อม : กล่าวถึงขั้นตอนการทำงานของโปรแกรมการจำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติพร้อมโดยใช้เงื่อนไขการจำแนกในบทที่ 3 และประเมินประสิทธิภาพของโปรแกรม

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ : กล่าวถึงบทสรุปของงานวิจัยนี้และข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนางานวิจัยในอนาคต

บทที่ 2

ทฤษฎีและหลักการ

ในบทนี้จะกล่าวถึงการทำงานของรีเลย์ป้องกัน หลักการทำงานของอุปกรณ์ป้องกันสายส่ง และหม้อแปลงไฟฟ้ากำลัง การป้องกันระยะไกล และเครื่องบันทึกความผิดปกติแบบดิจิทัลที่ติดตั้งในสถานีส่งไฟฟ้า

2.1 ระบบป้องกัน

ระบบป้องกันไฟฟ้าโดยทั่วไปทำหน้าที่ป้องกันและกำจัดความผิดปกติที่เกิดขึ้นออกจากระบบไฟฟ้าให้ไวที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ โดยกำจัดส่วนที่เกิดความผิดปกติออกจากระบบเท่านั้น เพื่อให้ระบบยังคงมีขนาดใหญ่ที่สุดและสามารถทำงานได้ตามปกติ ซึ่งหลักการทำงานตามที่กล่าวมาจำเป็นต้องแบ่งขอบเขตของการป้องกันเพื่อให้การป้องกันทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับการป้องกันของระบบส่งนั้นจะใช้รีเลย์ป้องกัน (Protective Relay System) เป็นหลัก

2.1.1 การแบ่งส่วนของระบบป้องกัน (Protection Zone)

เป็นการแบ่งพื้นที่รับผิดชอบของรีเลย์ออกเป็นส่วนๆ (Zone) เพื่อให้รีเลย์สามารถแยกแยะส่วนที่เกิดความผิดปกติและตัดส่วนของระบบไฟฟ้าออกเท่าที่จำเป็นเท่านั้น โดยทั่วไปจะใช้ตำแหน่งของหม้อแปลงกระแสเป็นจุดกำหนดขอบเขตของแต่ละส่วน และการกำหนดส่วนที่เหมาะสมควรมีช่วงที่ทับซ้อนกัน (Over Lap Zone) เพื่อป้องกันไม่ให้มีจุดบอด (Blind Spot) เกิดขึ้นในระบบป้องกัน เนื่องจากระบบป้องกันต้องสามารถกำจัดความผิดปกติที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ดังนั้นระบบป้องกันจึงแบ่งส่วนการป้องกันออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

- การป้องกันปฐมภูมิ (Primary Protection)
- การป้องกันสำรอง (Back Up Protection)

2.1.1.1 การป้องกันปฐมภูมิ (Primary Protection)

หมายถึง การป้องกันลำดับแรกซึ่งต้องแยกส่วนของวงจรที่เกิดความผิดปกติในเขตป้องกันของตัวเองออกจากระบบโดยเร็วที่สุด และต้องแยกส่วนของวงจรไฟฟ้าออกให้น้อยที่สุดเท่าที่จำเป็น เพื่อให้ความเสียหายโดยรวมที่เกิดขึ้นน้อยที่สุด

ระบบไฟฟ้าขนาดใหญ่อาจเพิ่มการป้องกันปฐมภูมิอีกชุด เรียกว่า การป้องกันปฐมภูมิแบบเสมือน (Duplicate Primary Protection System) เพื่อให้ระบบมีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น โดยมีไว้เพื่อป้องกันระบบป้องกันปฐมภูมิชุดแรกไม่ทำงาน แต่จะตั้งค่าความเร็วในการทำงานเท่ากับการป้องกันปฐมภูมิชุดแรก

2.1.1.2 การป้องกันสำรอง (Back Up Protection)

หมายถึง ระบบป้องกันอีกชุดที่ใช้เวลาในการทำงานช้ากว่าระบบป้องกันปฐมภูมิ จะทำงานก็ต่อเมื่อระบบป้องกันปฐมภูมิไม่สามารถทำงานได้ ส่งผลให้มีการแยกส่วนของวงจรรอบมากกว่าในกรณีที่ระบบป้องกันปฐมภูมิทำงาน ซึ่งการป้องกันสำรองแบ่งออกเป็น 2 แบบ ดังนี้

- การป้องกันสำรองระยะใกล้ (Local Back Up Protection) เป็นระบบป้องกันสำรองที่ติดตั้งในบริเวณเดียวกันกับระบบป้องกันปฐมภูมิ โดยอาจใช้อุปกรณ์ป้องกันบางอย่างร่วมกัน
- การป้องกันสำรองระยะไกล (Remote Back Up Protection) เป็นระบบป้องกันสำรองที่ติดตั้งห่างไกลจากระบบป้องกันปฐมภูมิ ทำให้ต้องใช้อุปกรณ์ป้องกันแยกส่วนกัน

2.1.2 การทำงานของรีเลย์ป้องกัน

รีเลย์ป้องกันที่ใช้ในระบบส่งมีอยู่หลายชนิด แต่ละชนิดมีหน้าที่การทำงานที่แตกต่างกัน แต่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้นำเสนอความผิดปกติที่เกิดขึ้นบนสายส่ง จึงสนใจเฉพาะอุปกรณ์ป้องกันที่ติดตั้งบนสายส่งเท่านั้น ซึ่งอุปกรณ์ป้องกันหลักที่ใช้ในสายส่งมีดังนี้

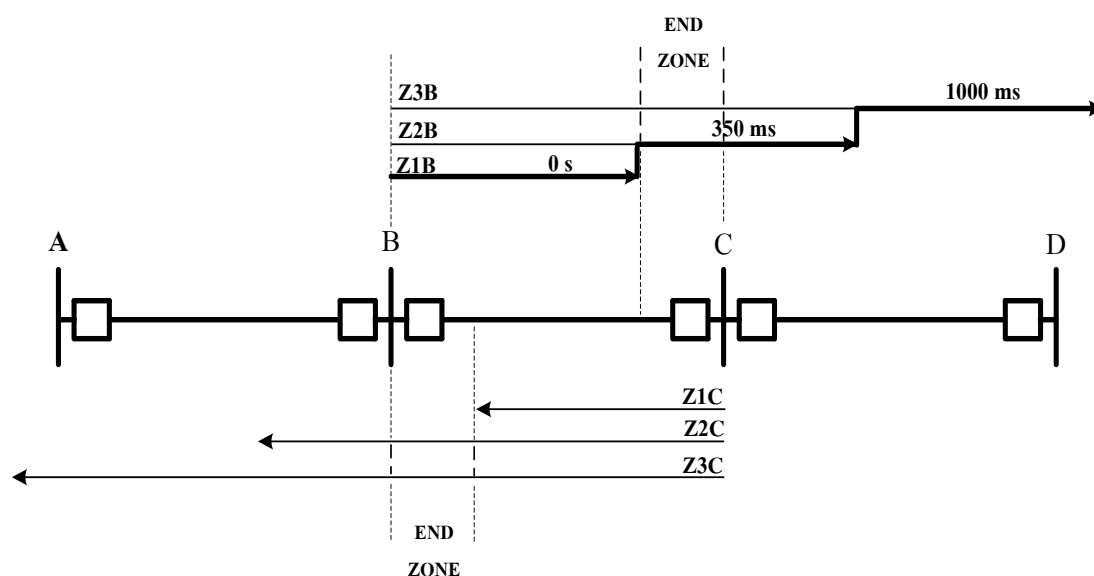
2.1.2.1 รีเลย์ระยะทาง (Distance Relay: 21)

การป้องกันสายส่งในปัจจุบันนิยมใช้รีเลย์ระยะทางเป็นระบบป้องกันหลัก ทำงานตามค่าอิมพีแดนซ์ระหว่างตำแหน่งที่ติดตั้งรีเลย์กับตำแหน่งที่เกิดความผิดปกติ โดยสมมุติให้ค่าอิมพีแดนซ์ต่อหน่วยความยาวของสายมีค่าคงที่

หลักการทำงานของรีเลย์ระยะทาง คือ ตรวจจับอิมพีแดนซ์ของสายส่ง โดยประมวลผลของกระแสและแรงดันจากหม้อแปลงกระแสและหม้อแปลงแรงดันของสายส่งเส้นนั้น แล้วทำการ

เปรียบเทียบค่าทั้งสองตามสมการ $Z = V/I$ ทำให้สามารถวัดค่าอิมพีแดนซ์ของสายส่งจนถึงตำแหน่งที่เกิดความผิดปกติได้ หากค่าอิมพีแดนซ์ที่วัดได้มีค่ามากกว่าค่าอิมพีแดนซ์ที่ตั้งไว้ แสดงว่าเกิดความผิดปกตินอกเขตป้องกันหรือระบบอาจอยู่ในสภาวะปกติก็ได้ แต่ถ้าค่าอิมพีแดนซ์ที่วัดได้มีค่าน้อยกว่าค่าอิมพีแดนซ์ที่ตั้งไว้ก็จะส่งปลดเซอร์กิตเบรกเกอร์ เนื่องจากค่าที่ตั้งไว้จะขึ้นอยู่กับความยาวสายซึ่งเมื่อเกิดความผิดปกติในสายส่งรีเลย์ระยะทางจะเห็นค่าอิมพีแดนซ์ของสายลดลง นอกจากนี้รีเลย์ระยะทางยังตอบสนองต่อค่าพารามิเตอร์อื่น ๆ ด้วย เช่น แอดมิตแตนซ์ รีแอกแตนซ์ เป็นต้น

รีเลย์ระยะทางแบ่งส่วนป้องกัน (Zone) ของสายส่งเป็น 3 ส่วน เพื่อให้สามารถป้องกันสายส่งได้ตลอดความยาวสายและเป็นการป้องกันสำรองสำหรับสายส่งช่วงถัดไปด้วย การกำหนดส่วนป้องกันของรีเลย์ระยะทางสามารถแบ่งได้ดังรูปที่ 2.1

รูปที่ 2.1 แสดงส่วนการป้องกันและเวลาปลดเซอร์กิตเบรกเกอร์ของรีเลย์ระยะทาง [8]

Zone 1

- กำหนดส่วนป้องกันสายส่งที่ระยะความยาว 85-90 % ของความยาวสายส่ง
- ไม่กำหนดเขตป้องกันสายส่งที่ระยะความยาว 100 % ของความยาวสายส่ง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิด overreach เนื่องจากความผิดพลาดของหม้อแปลงกระแส หม้อแปลงแรงดัน พารามิเตอร์ในระบบ เป็นต้น
- ทำงานทันทีทันใดเมื่อเกิดความผิดปกติขึ้นภายในเขตป้องกัน (Instantaneous)

Zone 2

- กำหนดส่วนป้องกันสายส่งที่ระยะความยาว 120 – 150 % ของความยาวสายส่ง
- หรือเขตป้องกันสายส่งที่ระยะความยาว 100 % รวมกับระยะความยาว 50 % ของสายส่งเส้นถัดไปที่สั้นที่สุด (แต่ต้องมากกว่า 120 % ของสายส่งที่ป้องกัน)
- ทำงานเป็นระบบป้องกันสำรองให้กับบริลเยร์ระยะทาง Zone 1 โดยหน่วงเวลาการทำงาน 0.35 วินาที

Zone 3

- กำหนดส่วนป้องกันสายส่งที่ระยะความยาว 150 % ของความยาวสายส่งเส้นที่ยาวที่สุดเส้นถัดไป
- หรือเขตป้องกันสายส่งที่ระยะความยาว 100 % รวมกับระยะความยาว 120 % ของสายส่งเส้นถัดที่ยาวที่สุด
- ทำงานเป็นระบบป้องกันสำรองให้กับบริลเยร์ระยะทาง Zone 1 และ Zone 2 โดยหน่วงเวลาการทำงาน 1 วินาที

2.1.2.2 รีเลย์กระแสเกิน (Overcurrent Relay: 50/51)

เป็นรีเลย์ป้องกันสำรองในระบบส่ง นิยมใช้ป้องกันความผิดปกติที่เกิดจากกระแสโหลดเกิน (Overload) และกระแสลัดวงจร (Short Circuit) ทำงานเมื่อมีกระแสผิดปกติเข้ารีเลย์มากกว่าค่าที่ตั้งไว้ แบ่งเป็น 2 ชนิดคือ

1) รีเลย์กระแสเกินชนิดทำงานทันที (Instantaneous Overcurrent Relay: 50) ทำงานเมื่อมีกระแสผิดปกติเข้ารีเลย์เกินค่าที่ตั้งไว้โดยไม่มีกำหนดระยะเวลา ช่วงเวลาในการทำงานประมาณ 50-100 ms ใช้ป้องกันอุปกรณ์ทั่วไป เช่น มอเตอร์, หม้อแปลงไฟฟ้า ที่ติดตั้งอยู่ปลายทางโดยไม่จำเป็นต้องรอเวลาเพื่อทำการป้องกันร่วมกับรีเลย์ตัวอื่น

2) รีเลย์กระแสเกินชนิดหน่วงเวลาทำงาน (Time Delay Overcurrent Relay: 51) ทำงานเมื่อมีกระแสผิดปกติเข้ารีเลย์เกินค่าที่ตั้งไว้และจะหน่วงเวลาทำงานตามค่าเวลาที่ตั้งไว้ด้วย แล้วจึงส่งสัญญาณไปปลดเซอร์กิตเบรกเกอร์ สามารถแบ่งได้เป็น

2.1) Definite or Fix Time Delay (เวลาไม่ขึ้นกับกระแส)

2.2) Inverse Time Delay (เวลาแปรผกผันกับกระแส)

นอกจากนี้ Inverse Time Delay ยังมีลักษณะของกราฟกระแสแบบอื่น ๆ เช่น Long Time Inverse, Standard Inverse Time, Extremely Inverse Time, Very Inverse Time เป็นต้น

2.1.2.3 รีเลย์ชนิดปิดซ้ำ (Recloser Relay: 79)

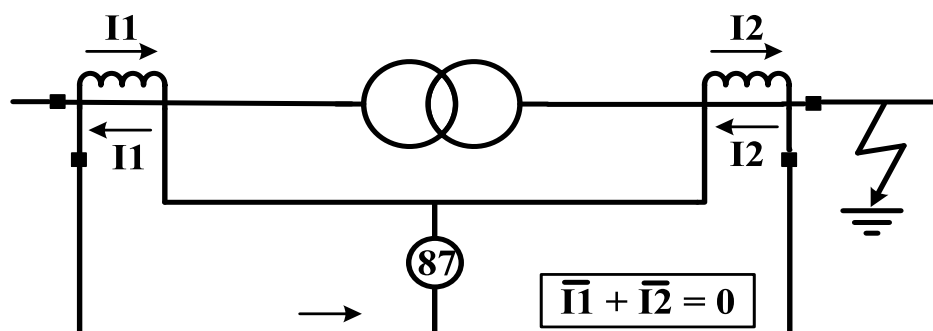
เมื่อรีเลย์ระยะทางสั่งปลดเซอร์กิตเบรกเกอร์เพื่อกำจัดสายส่งเส้นที่เกิดความผิดปกติออกจากระบบและรอเวลาให้อาร์กที่เกิดจากความผิดปกติดับ แล้วรีเลย์ชนิดปิดซ้ำก็จะสั่งเซอร์กิตเบรกเกอร์ปิดวงจรของสายส่งเส้นที่เกิดความผิดปกติอีกครั้งโดยอัตโนมัติ เพื่อให้ระบบทำงานอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา การทำงานของรีเลย์ชนิดปิดซ้ำจะเกี่ยวข้องกับเวลา 2 ส่วน คือ

1) Closing Time หรือ Dead Time เป็นเวลาที่หน่วงไว้ก่อนที่จะสั่งเซอร์กิตเบรกเกอร์ปิดวงจรกลับ หลังจากตรวจสอบเงื่อนไขการทำงานของระบบกับอุปกรณ์ป้องกันแล้ว

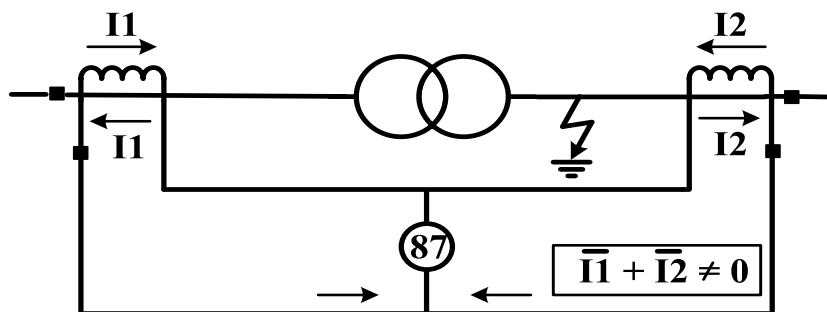
2) Reclaim Time เป็นช่วงเวลาหลังจากที่เซอร์กิตเบรกเกอร์ปิดวงจรกลับเข้าไปแล้ว ถ้ามีการปลดวงจรอีกครั้งภายในเวลานี้รีเลย์จะสั่งล๊อคตัวเองไม่ให้ปิดวงจรซ้ำครั้งที่ 2 โดยระบบส่งยอมให้ปิดวงจรซ้ำได้แค่ครั้งเดียว แล้วจะปลดวงจรอย่างถาวรถ้ายังมีความผิดปกติค้างอยู่ในระบบ

2.1.2.4 รีเลย์ผลต่าง (Differential Relay: 87)

รีเลย์ผลต่างมี 2 ชนิดด้วยกันคือ รีเลย์ผลต่างกระแสเกิน (Overcurrent Differential Relay) และรีเลย์ผลต่างแบบเปอร์เซ็นต์ (Percentage Differential Relay) รีเลย์ผลต่างเป็นรีเลย์ที่มีความไวมากที่สุด และสามารถตรวจจับกระแสผิดปกติเพียงเล็กน้อยที่เกิดขึ้นได้ การทำงานของรีเลย์ผลต่างจะใช้หม้อแปลงกระแสต่อด้านหน้าและด้านหลังของอุปกรณ์ไฟฟ้า ซึ่งการต่อหม้อแปลงกระแสเข้ากับอุปกรณ์ไฟฟ้านั้นจะต้องพิจารณาการต่อขั้วของหม้อแปลงกระแสให้ถูกต้องด้วย เพื่อไม่ให้มีค่ากระแสผลต่างผ่านรีเลย์เมื่ออยู่ในสภาวะปกติหรือเกิดความผิดปกติออกเขตป้องกัน ดังรูปที่ 2.2 แต่ถ้าเกิดความผิดปกติภายในเขตป้องกันจะมีกระแสผลต่างเกิดขึ้น ดังรูปที่ 2.3 ดังนั้นจึงสามารถตั้งค่าการป้องกันอุปกรณ์เริ่มต้นที่ค่าต่ำ ๆ ได้ ซึ่งส่งผลให้รีเลย์ผลต่างมีความไวในการทำงานสูง

รูปที่ 2.2 แสดงการทำงานของรีเลย์ผลต่างเมื่ออยู่ในสภาวะปกติ หรือเกิดความผิดปกติออกเขตป้องกัน [8]

รูปที่ 2.3 แสดงการทำงานของรีเลย์ผลต่างเมื่อเกิดความผิดปกติพ่วงภายในเขตป้องกัน [8]

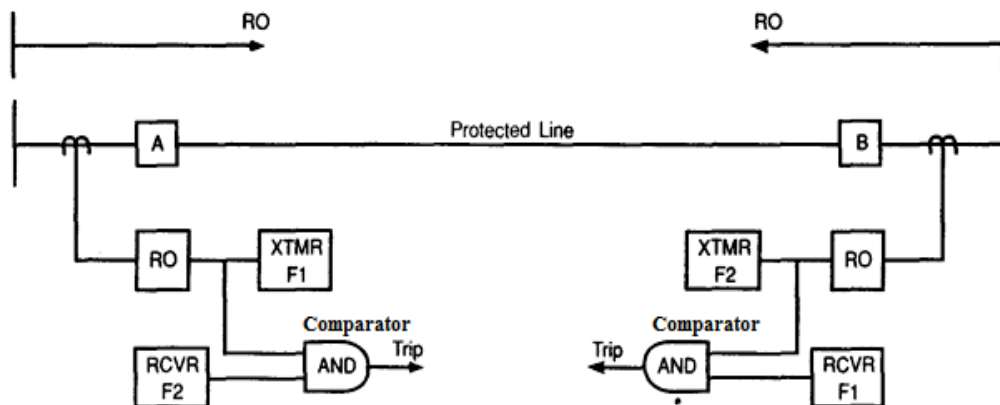
2.2 การป้องกันระยะไกล (Teleprotection)

การป้องกันความผิดปกติพ่วงบนสายส่งโดยใช้รีเลย์ระยะทาง พบว่าไม่สามารถกำจัดความผิดปกติพ่วงที่ปลายทั้งสองฝั่งได้ทันทีทันใด เนื่องจากรีเลย์ระยะทางได้รับข้อมูลเพียงฝั่งเดียว ทำให้ปลายอีกฝั่งของรีเลย์ระยะทางหน่วงเวลาในการกำจัดความผิดปกติพ่วงที่เกิดขึ้น โดยถือว่ารูปแบบการป้องกันยังไม่สมบูรณ์มากนัก จึงต้องนำวิธีการป้องกันระยะไกล (Teleprotection) เข้ามาช่วยเพื่อเพิ่มความไวในการทำงานของระบบป้องกัน

การป้องกันระยะไกลเป็นการป้องกันที่ใช้สัญญาณสื่อสารระหว่างขั้วทั้งสองฝั่งของสายส่ง เพื่อสามารถป้องกันสายส่งได้อย่างสมบูรณ์ตลอดความยาวสายโดยไม่ต้องมีการหน่วงเวลา สัญญาณสื่อสารสามารถส่งผ่านตัวกลางได้หลายชนิด เช่น สายส่งกำลัง (Power Line Carrier) สัญญาณไมโครเวฟ (Microwave signal) สายใยแก้วนำแสง (Fiber Optics) และสายโทรศัพท์ (Communication Cable) จะใช้ตัวกลางแบบใดในการส่งสัญญาณสื่อสารนั้นขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น ระยะทาง จำนวนช่องสัญญาณที่ใช้ ย่านความถี่ และผลกระทบจากสัญญาณรบกวนภายนอก เป็นต้น

ปัจจุบันการป้องกันระยะไกลมีรูปแบบการทำงานมากมาย แต่ละแบบมีข้อดีข้อเสียในแง่ของความน่าเชื่อถือ ความปลอดภัย และความไวแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับการนำไปประยุกต์ใช้งาน โดยรูปแบบการป้องกันระยะไกลที่นิยมใช้มีอยู่ 2 รูปแบบ คือ Permissive Overreaching Transferred Trip (POTT) และ Permissive Underreaching Transferred Trip (PUTT) ทั้ง 2 แบบมีหลักการทำงานดังนี้

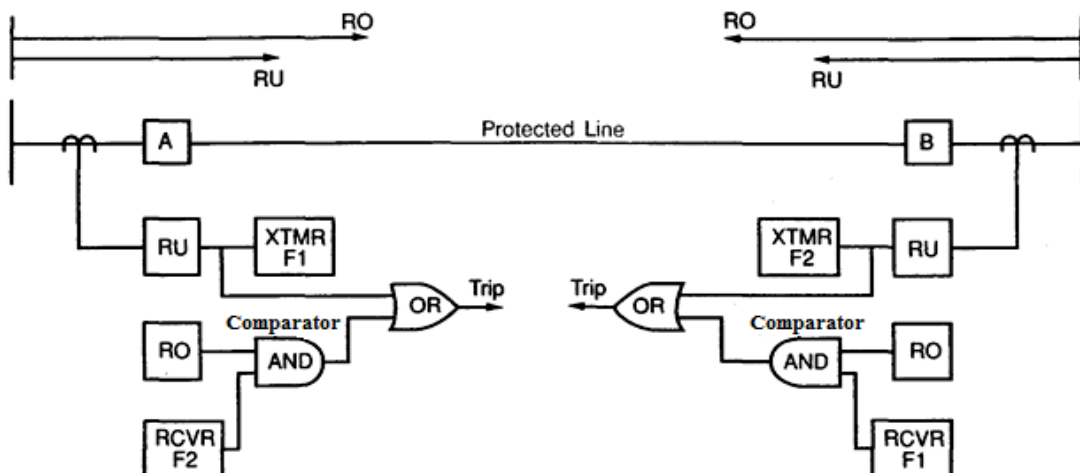
2.2.1 Permissive Overreaching Transferred Trip (POTT)

รูปที่ 2.4 แสดงรูปแบบการทำงานของ Permissive Overreaching Transferred Trip (POTT) [6]

จากรูปที่ 2.4 เมื่อเกิดความผิดปกติภายในสายส่ง ตัวจับความผิดปกติ (Overreaching Function หรือ RO) ที่ตั้งค่าการมองเห็นให้เลยปลายสายส่งอีกฝั่งหนึ่งออกไปจะจับสัญญาณผิดปกติได้ แล้วส่งไปยังขาบนของ Comparator พร้อมกับส่งสัญญาณที่ตรวจจับได้ไปยังตัวรับ (RCVR) ของอีกฝั่งหนึ่งโดยผ่านตัวส่ง (XTMR) หลังจากนั้น Comparator จะทำการเปรียบเทียบสัญญาณและส่งสัญญาณ ทรูปออกมาเพื่อปลดเซอร์กิตเบรกเกอร์ออกจากระบบ แต่ถ้าเกิดความผิดปกติภายนอกสายส่ง จะมี RO เพียงตัวใดตัวหนึ่งเท่านั้นที่ทำงาน ซึ่งเมื่อนำสัญญาณไปเปรียบเทียบที่ Comparator ก็จะไม่ส่งสัญญาณทรูปออกมา

2.2.2 Permissive Underreaching Transferred Trip (PUTT)

รูปที่ 2.5 แสดงรูปแบบการทำงานของ Permissive Underreaching Transferred Trip (PUTT) [6]

จากรูปที่ 2.5 มีตัวจับความผิดปกติ 2 ตัว คือ Overreaching Function (RO) และ Underreaching Function (RU) โดยทั้ง 2 ตัวตั้งค่าการมองเห็น ดังนี้

- Overreaching Function (RO) ตั้งค่าการมองเห็นให้เลยปลายสายส่งอีกฝั่งหนึ่งออกไป
- Underreaching Function (RU) ตั้งค่าการมองเห็นไม่ให้ถึงปลายสายส่งอีกฝั่งหนึ่ง และต้องมีส่วนที่ทับซ้อนกันกับ RU ที่อยู่อีกฝั่งหนึ่ง

เมื่อเกิดความผิดปกติภายในบริเวณช่วงที่ทับซ้อนกันของ RU รีเลย์ทั้งสองฝั่งจะตั้งเซอร์กิตเบรกเกอร์ปลดวงจรออกจากระบบทันที และเมื่อเกิดความผิดปกติในสายส่งแต่อยู่นอกช่วงที่ทับซ้อนกัน RU ฝั่งใกล้ความผิดปกติจะส่งสัญญาณปลดเซอร์กิตเบรกเกอร์ฝั่งตัวเองก่อน พร้อมกับส่งสัญญาณผ่านตัวส่ง (XTMR) ไปยังตัวรับ (RCVR) อีกฝั่ง และฝั่งไกลความผิดปกติจะจับสัญญาณผิดปกติด้วย RO และส่งสัญญาณไปยัง Comparator แล้ว Comparator จะทำการเปรียบเทียบสัญญาณของตัวรับกับสัญญาณจาก RO เพื่อสั่งให้เซอร์กิตเบรกเกอร์ปลดวงจรออกจากระบบ แต่ถ้าเกิดความผิดปกติภายนอกสายส่ง RO ที่ฝั่งตรงข้ามก็จะทำงาน แต่ตัวรับ (RCVR) จะไม่มีสัญญาณที่ส่งเข้ามาจาก RU ฝั่งใกล้ความผิดปกติ ทำให้เมื่อเปรียบเทียบที่ Comparator แล้วก็ไม่ส่งสัญญาณทรูปออกมา

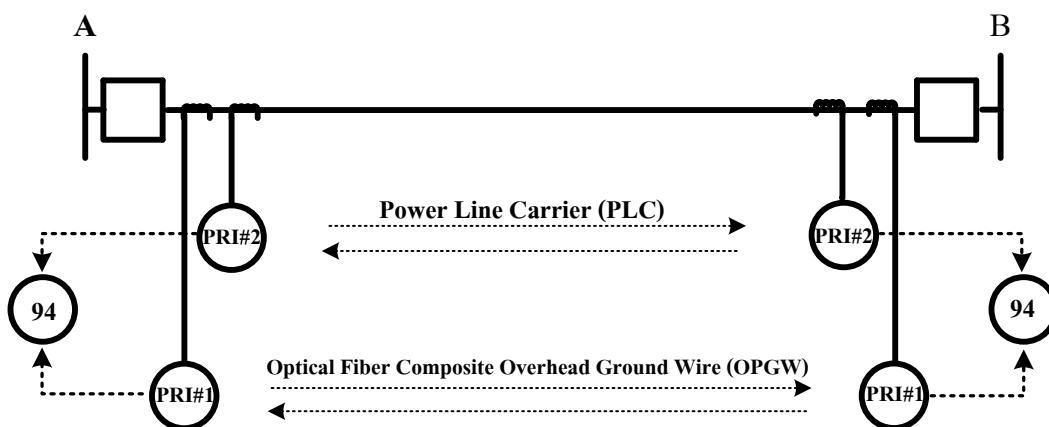
2.3 หลักการป้องกันสายส่งและหม้อแปลงไฟฟ้ากำลัง

2.3.1 หลักการป้องกันสายส่ง

สายส่งเป็นอุปกรณ์ที่ใช้ส่งผ่านกำลังไฟฟ้าจากสถานีไฟฟ้าหนึ่งไปยังอีกสถานีไฟฟ้าหนึ่ง แรงดันที่ใช้ในระบบส่งไฟฟ้าของประเทศไทยมี 3 ระดับ คือ 500 กิโลโวลต์ 230 กิโลโวลต์ และ 115 กิโลโวลต์ โดยแต่ละระดับแรงดันมีการป้องกันที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับความสำคัญของสถานีไฟฟ้าและระดับแรงดันเป็นหลัก สามารถอธิบายหลักการป้องกันสายส่งในระดับต่างๆ ได้ ดังนี้

2.3.1.1 สายส่งระดับแรงดัน 500 กิโลโวลต์

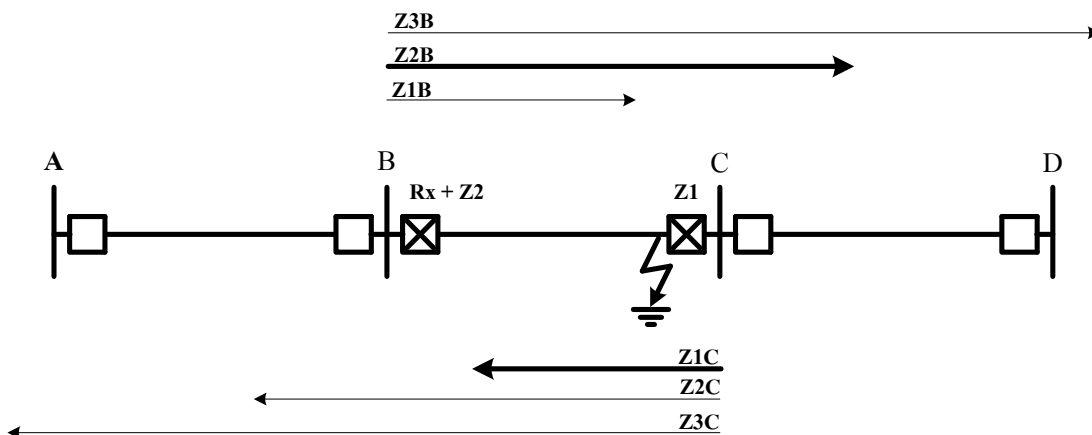
ระดับแรงดัน 500 กิโลโวลต์มีชุดป้องกันปฐมภูมิ 2 ชุด และชุดป้องกันสำรอง 1 ชุด ดังรูปที่ 2.6 (ไม่แสดงชุดป้องกันสำรอง) แต่ละชุดมีอุปกรณ์ป้องกัน ดังนี้

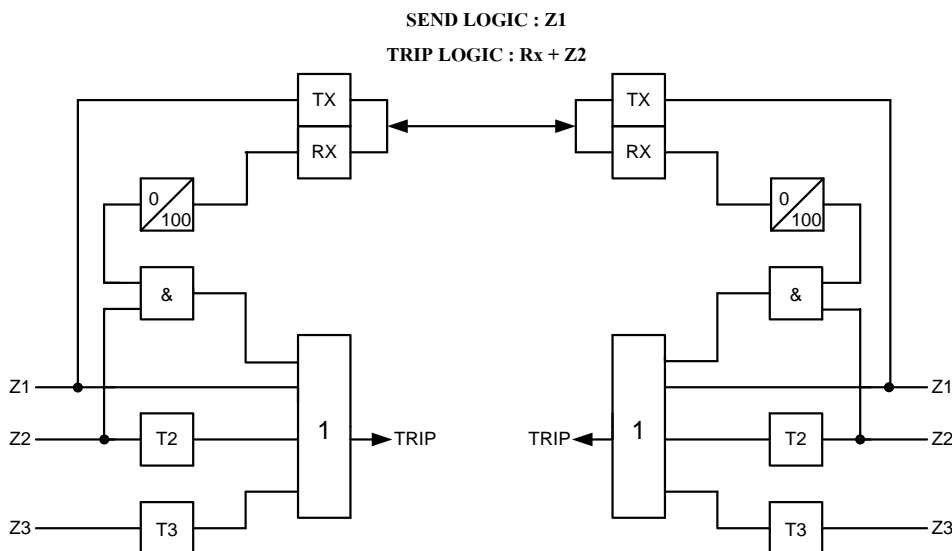
รูปที่ 2.6 แสดงการป้องกันสายส่งระดับแรงดัน 500 กิโลโวลต์ [8]

ชุดป้องกันปฐมภูมิ ชุดที่ 1 (PRI#1)

- รีเลย์ระยะทาง ใช้ระบบสื่อสารแบบ Optical Fiber Composite Overhead Ground Wire (OPGW) ซึ่งเป็นเส้นใยแก้วนำแสงบรรจุอยู่ในสายดิน (Ground Wire)
- สำหรับสายส่งที่สั้นจะใช้รีเลย์ผลต่างกระแสสำหรับสายส่ง (Line Current Differential หรือ 87L) แทนรีเลย์ระยะทาง
- ระบบป้องกันระยะไกลแบบ Permissive Underreaching Transferred Trip (PUTT) ปลดอุปกรณ์แบบหนึ่งเฟสหรือสามเฟส โดยใช้เวลาในการทำงานไม่เกิน 0.02 วินาที
- รีเลย์ทริป (Tripping Relay หรือ 94) ทำหน้าที่รับคำสั่งจากรีเลย์ระยะทาง แล้วส่งสัญญาณสั่งให้เซอร์กิตเบรกเกอร์ปลดวงจร

(ก) แสดงการทำงานร่วมกันของรีเลย์ระยะทางและการป้องกันระยะไกล

(ข) แสดงแผนรูปตรรกะ (Logic Diagram) การป้องกันสายส่ง

รูปที่ 2.7 แสดงการทำงานร่วมกันระหว่าง รีเลย์ระยะทาง
กับการป้องกันระยะไกลแบบ Permissive Underreaching Transferred Trip (PUTT) [8]

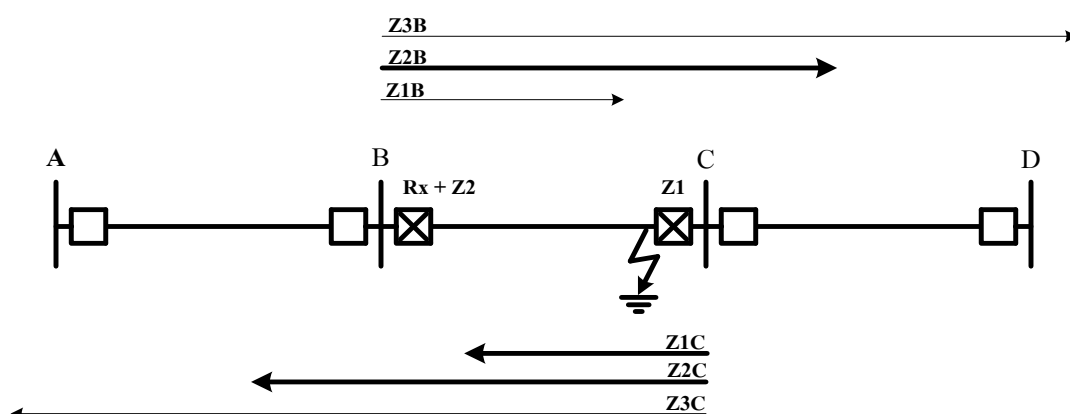
เมื่อเกิดความผิดปกติภายในเขตป้องกันตามรูปที่ 2.7 (ก) รีเลย์ระยะทางที่สถานีไฟฟ้า B และ C จะจับสัญญาณความผิดปกติที่เกิดขึ้นได้ โดยรีเลย์ระยะทางที่สถานีไฟฟ้า B จะมองความผิดปกติที่เกิดขึ้นเป็น Zone 2 ทำให้ต้องหน่วงเวลา 0.35 วินาทีในการปลดเซอร์กิตเบรกเกอร์ ส่วนรีเลย์ระยะทางที่สถานีไฟฟ้า C จะมองความผิดปกติที่เกิดขึ้นเป็น Zone 1 ทำให้สามารถปลดเซอร์กิตเบรกเกอร์ได้ทันที ซึ่งการที่สถานีไฟฟ้า B กำจัดความผิดปกติด้วย Zone 2 และหน่วงเวลาทำงานนั้น อาจจะส่งผลกระทบต่อระบบส่งได้ ดังนั้นจึงได้นำการป้องกันระยะไกลแบบ

Permissive Underreaching Transferred Trip (PUTT) เข้ามาช่วยเพื่อให้ระบบป้องกันทำงานได้รวดเร็วขึ้นดังรูปที่ 2.7 (ข)

จากรูปที่ 2.7 (ข) รีเลย์ระยะทางที่สถานีไฟฟ้า C จะมองความผิดพลาดที่เกิดขึ้นเป็น Zone 1 และปลดเซอร์กิตเบรกเกอร์ฝั่งตัวเองทันที พร้อมกับส่งสัญญาณด้วย Zone 1 ผ่านตัวส่ง (TX) ไปยังตัวรับ (RX) ของสถานีไฟฟ้า B ในขณะที่รีเลย์ระยะทางของสถานีไฟฟ้า B จะมองความผิดพลาดที่เกิดขึ้นเป็น Zone 2 แล้วส่งสัญญาณไปยังอุปกรณ์ 2 ตัว คือ อุปกรณ์ T2 หน่วงเวลาการทำงาน 0.35 วินาที และอุปกรณ์ AND (&) ทำหน้าที่เปรียบเทียบสัญญาณ Zone 2 กับสัญญาณของตัวรับ (RX) เมื่อได้รับสัญญาณทั้งสองครบแล้วอุปกรณ์ AND จะส่งสัญญาณต่อไปยังอุปกรณ์หมายเลข 1 และปลดเซอร์กิตเบรกเกอร์ทันทีโดยไม่ต้องหน่วงเวลาปลดเซอร์กิตเบรกเกอร์ 0.35 วินาที

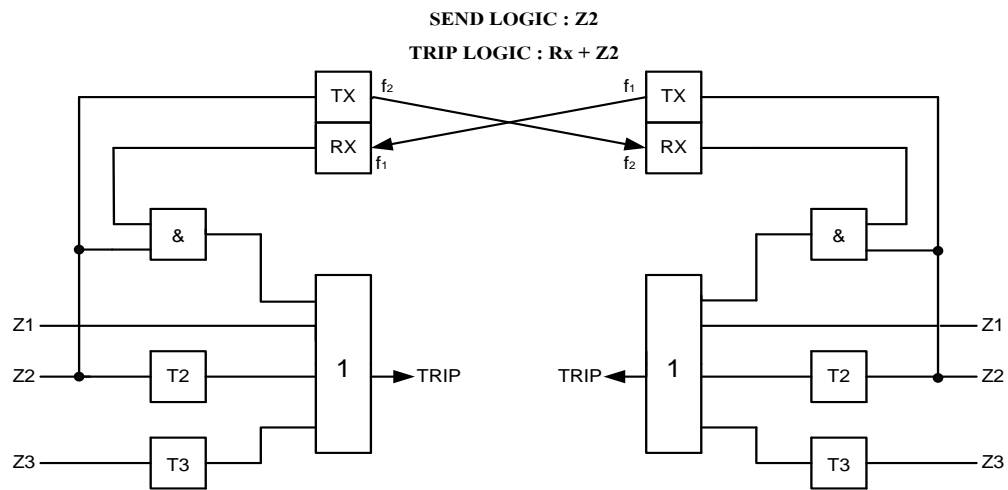
ชุดป้องกันปฐมภูมิ ชุดที่ 2 (PRI#2)

- รีเลย์ระยะทาง ใช้ระบบสื่อสารแบบ OPGW หรือ Power Line Carrier (PLC)
- สำหรับสายส่งที่สั้นจะใช้ รีเลย์ผลต่างกระแสสำหรับสายส่ง (Line Current Differential หรือ 87L) แทนรีเลย์ระยะทาง
- ระบบป้องกันระยะไกลแบบ Permissive Overreaching Transferred Trip (POTT) ปลดอุปกรณ์แบบหนึ่งเฟสหรือสามเฟส โดยใช้เวลาในการทำงานไม่เกิน 0.02 วินาที
- รีเลย์ทริป (Tripping Relay หรือ 94) ทำหน้าที่รับคำสั่งจากรีเลย์ระยะทาง แล้วส่งสัญญาณสั่งให้เซอร์กิตเบรกเกอร์ปลดวงจร

(ก) แสดงการทำงานร่วมกันของรีเลย์ระยะทางและการป้องกันระยะไกล

รูปที่ 2.8 แสดงการทำงานร่วมกันระหว่าง รีเลย์ระยะทาง
กับการป้องกันระยะไกลแบบ Permissive Overreaching Transferred Trip (POTT) [8]

(ข) แสดงแผนรูปตรรกะ (Logic Diagram) การป้องกันสายส่ง

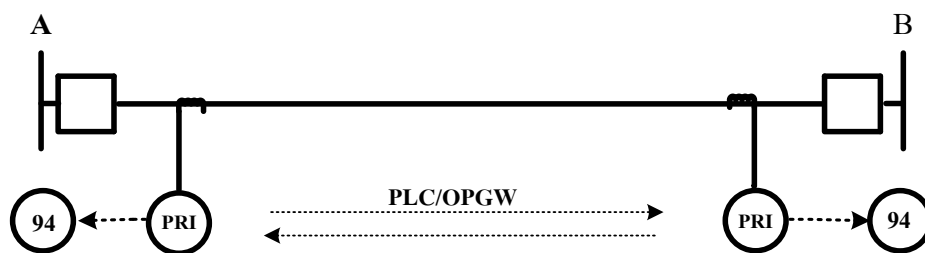
รูปที่ 2.8 แสดงการทำงานร่วมกันระหว่าง รีเลย์ระยะทาง

กับการป้องกันระยะไกลแบบ Permissive Overreaching Transferred Trip (POTT) [8] (ต่อ)

เมื่อเกิดความผิดปกติภายในเขตป้องกันตามรูปที่ 2.8 (ก) รีเลย์ระยะทางที่สถานีไฟฟ้า B และ C จะจับสัญญาณความผิดปกติที่เกิดขึ้นได้ และทำงานในลักษณะใกล้เคียงกับรูปที่ 2.7 (ก) แตกต่างกันเล็กน้อยตรงที่รูปที่ 2.8 (ก) เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างรีเลย์ระยะทางกับการป้องกันระยะไกลแบบ Permissive Overreaching Transferred Trip (POTT) โดยได้แสดงแผนรูปตรรกะการทำงานของการป้องกันระยะไกลแบบ POTT ตามรูปที่ 2.8 (ข) ซึ่งรีเลย์ระยะทางที่สถานีไฟฟ้า C จะมองความผิดปกติที่เกิดขึ้นเป็น Zone 1 และปลดเซอร์กิตเบรกเกอร์ฝั่งตัวเองทันที พร้อมกับส่งสัญญาณด้วย Zone 2 ผ่านตัวส่ง (TX) ไปยังตัวรับ (RX) ของสถานีไฟฟ้า B ในขณะที่รีเลย์ระยะทางของสถานีไฟฟ้า B จะมองความผิดปกติที่เกิดขึ้นเป็น Zone 2 แล้วส่งสัญญาณไปยังอุปกรณ์ 3 ตัว คือ 1) อุปกรณ์ T2 หน่วงเวลาการทำงาน 0.35 วินาที 2) ตัวส่ง (TX) ส่งสัญญาณไปยังตัวรับ (RX) ของสถานีไฟฟ้าอีกฝั่ง และ 3) อุปกรณ์ AND ที่ทำหน้าที่เปรียบเทียบสัญญาณ Zone 2 กับสัญญาณของตัวรับ (RX) เมื่อได้รับสัญญาณทั้งสองครบแล้วอุปกรณ์ AND จะส่งสัญญาณต่อไปยังอุปกรณ์หมายเลข 1 และทำการปลดเซอร์กิตเบรกเกอร์ทันที

2.3.1.2 สายส่งระดับแรงดัน 230 กิโลโวลต์

ระดับแรงดัน 230 กิโลโวลต์มีชุดป้องกันปฐมภูมิและชุดป้องกันสำรองอย่างละ 1 ชุด ดังรูปที่ 2.9 (ไม่แสดงชุดป้องกันสำรอง) มีอุปกรณ์ป้องกัน ดังนี้

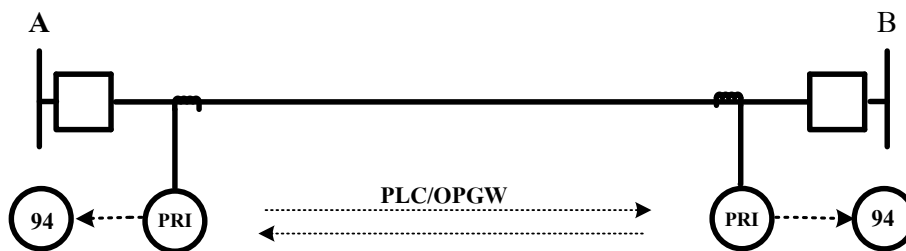
รูปที่ 2.9 แสดงการป้องกันสายส่งระดับแรงดัน 230 กิโลโวลต์ [8]

ชุดป้องกันปฐมภูมิ (PRI)

- รีเลย์ระยะทาง ใช้ระบบสื่อสารแบบ OPGW หรือ PLC
- สำหรับสายส่งที่สั้นจะใช้รีเลย์ผลต่างกระแสสำหรับสายส่ง (Line Current Differential หรือ 87L) แทนรีเลย์ระยะทาง
- ระบบป้องกันระยะไกลแบบ Permissive Overreaching Transferred Trip (POTT) ปลดอุปกรณ์แบบสามเฟสสำหรับสายส่งทั่ว ๆ ไป และปลดอุปกรณ์แบบหนึ่งเฟสสำหรับสายส่งเชื่อมต่อ (Tie Line) โดยใช้เวลาในการทำงานไม่เกิน 0.03 วินาที
- รีเลย์ทริป (Tripping Relay หรือ 94) ทำหน้าที่รับคำสั่งจากรีเลย์ระยะทาง แล้วส่งสัญญาณไปสั่งเซอร์กิตเบรกเกอร์ปลดวงจร

2.3.1.3 สายส่งระดับแรงดัน 115 กิโลโวลต์

ระดับแรงดัน 115 กิโลโวลต์จะมีชุดป้องกันปฐมภูมิและชุดป้องกันสำรองอย่างละ 1 ชุด ดังรูปที่ 2.10 (ไม่แสดงชุดป้องกันสำรอง) มีอุปกรณ์ป้องกัน ดังนี้

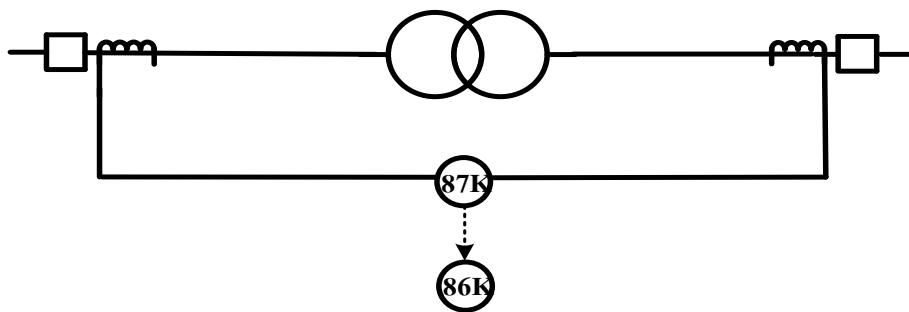
รูปที่ 2.10 แสดงการป้องกันสายส่งระดับแรงดัน 115 กิโลโวลต์ [8]

ชุดป้องกันปฐมภูมิ (PRI)

- รีเลย์ระยะทาง ใช้ระบบสื่อสารแบบ OPGW หรือ PLC
- สำหรับสายส่งที่สั้นจะใช้รีเลย์ผลต่างกระแสสำหรับสายส่ง (Line Current Differential หรือ 87L) แทนรีเลย์ระยะทาง
- ระบบป้องกันระยะไกลแบบ POTT หรือ PUTT ปลดอุปกรณ์แบบสามเฟส โดยใช้เวลาในการทำงานไม่เกิน 0.04 วินาที
- รีเลย์ทริป (Tripping Relay หรือ 94) ทำหน้าที่รับคำสั่งจากรีเลย์ระยะทาง แล้วส่งสัญญาณสั่งให้เซอร์กิตเบรกเกอร์ปลดวงจร

2.3.2 หลักการป้องกันหม้อแปลงไฟฟ้ากำลัง

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้พิจารณาเฉพาะหม้อแปลงไฟฟ้ากำลังขนาด 115/22 (33) กิโลโวลต์ หรือหม้อแปลงไฟฟ้ากำลังจ่ายโหลด (Loading Transformer) เท่านั้น ซึ่งหลักการป้องกันหม้อแปลงไฟฟ้ากำลังแสดงดังรูปที่ 2.11

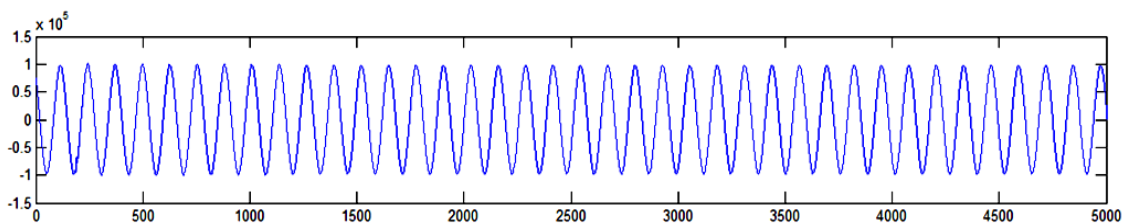
รูปที่ 2.11 แสดงการป้องกันหม้อแปลงไฟฟ้ากำลังขนาด 115/22 กิโลโวลต์

หม้อแปลงไฟฟ้ากำลังใช้รีเลย์ผลต่างกระแสสำหรับหม้อแปลง (Transformer Differential Relay หรือ 87K) เป็นตัวจับความผิดปกติที่เกิดขึ้น ถ้ากระแสผลต่างที่รีเลย์จับได้มีค่าเป็นศูนย์หรือไม่เกินค่าที่ตั้งไว้ แสดงว่าหม้อแปลงไฟฟ้ากำลังอยู่ในสภาวะปกติหรือเกิดความผิดปกติภายนอกเขตป้องกัน แต่ถ้ากระแสผลต่างที่รีเลย์จับได้มีค่ามากเกินกว่าค่าที่ตั้งไว้ แสดงว่าเกิดความผิดปกติภายในเขตป้องกัน ทำให้รีเลย์ผลต่างกระแสสำหรับหม้อแปลงส่งสัญญาณไปยังรีเลย์ทริปหม้อแปลง (Transformer Differential Auxiliary Tripping and Lockout Relay หรือ 86K) เพื่อส่งสัญญาณสั่งให้เซอร์กิตเบรกเกอร์ปลดวงจร และเนื่องจากหลักการทำงานของรีเลย์ชนิดนี้เป็นการตรวจสอบความแตกต่างของกระแสที่ไหลผ่านหม้อแปลงทั้ง 2 ด้าน ดังนั้นจึงไม่สามารถใช้ป้องกันโหลดเกิน (Overload) ของหม้อแปลงได้

2.4 เครื่องบันทึกความผิดปกติแบบดิจิทัล (Digital Fault Recorder หรือ DFR)

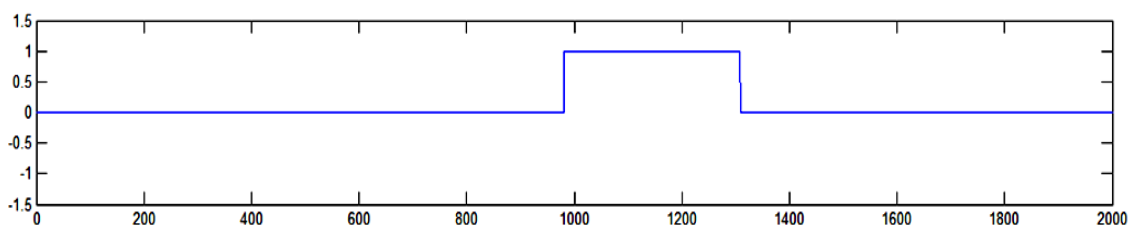
ปัจจุบันระบบส่งในประเทศได้ติดตั้งเครื่องบันทึกความผิดปกติแบบดิจิทัล (Digital Fault Recorder หรือ DFR) ที่สถานีส่งไฟฟ้าบางสถานี โดยพิจารณาจากสถานีที่มีขนาดใหญ่และมีความสำคัญเป็นหลัก ซึ่งเครื่องบันทึกความผิดปกติแบบดิจิทัลทำหน้าที่บันทึกข้อมูลความผิดปกติที่เกิดขึ้นในระบบส่ง ช่องสัญญาณการบันทึกข้อมูลความผิดปกติแบ่งเป็น 2 แบบ คือ

1) สัญญาณแบบแอนะล็อก (Analog Signal) บันทึกสัญญาณแรงดันไฟฟ้าที่บัส สัญญาณกระแสไฟฟ้าในสายส่งแต่ละเส้น และสัญญาณกระแสของขดลวดคดียภูมิของหม้อแปลง เป็นต้น ลักษณะของสัญญาณแอนะล็อกแสดงดังรูปที่ 2.12

รูปที่ 2.12 แสดงตัวอย่างสัญญาณแรงดันระดับ 115 กิโลโวลต์ที่บัส

2) สัญญาณแบบดิจิทัล (Digital) เป็นสัญญาณที่แสดงสถานะของอุปกรณ์ป้องกันต่าง ๆ ที่ติดตั้งอยู่ในระบบ เช่น สัญญาณของรีเลย์ และสัญญาณเซอร์กิตเบรกเกอร์ เป็นต้น โดยจะแสดงสถานะเพียงแค่หนึ่งกับศูนย์เท่านั้น ดังรูปที่ 2.13

รูปที่ 2.13 แสดงตัวอย่างช่องสัญญาณดิจิทัลของรีเลย์ทริป

2.4.1 หลักการทำงานของเครื่องบันทึกความผิดปกติแบบดิจิทัล

เครื่องบันทึกความผิดปกติแบบดิจิทัลจะบันทึกและเก็บข้อมูลเมื่อมีสัญญาณใดสัญญาณหนึ่งเปลี่ยนแปลงเข้ากับเงื่อนไขที่กำหนดไว้ การบันทึกนั้นไม่ได้บันทึกเฉพาะสัญญาณที่เปลี่ยนแปลงไป แต่จะบันทึกสัญญาณทั้งหมดที่เชื่อมต่อเข้ากับเครื่องบันทึกความผิดปกติ ถ้าสถานีส่งไฟฟ้าใดมีเครื่องบันทึกความผิดปกติมากกว่าหนึ่งเครื่อง แล้วเครื่องใดเครื่องหนึ่งสามารถตรวจจับสัญญาณผิดปกติที่เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดได้ เครื่องบันทึกความผิดปกติทุกเครื่องภายในสถานีส่งไฟฟ้านั้นก็จะบันทึกสัญญาณทั้งหมด เงื่อนไขที่ทำให้เครื่องบันทึกความผิดปกติเริ่มทำการบันทึกข้อมูลมีดังต่อไปนี้

- ค่าของสัญญาณแรงดันต่ำกว่า 85% ของค่าแรงดันปกติ
- ค่าของสัญญาณกระแสสูงกว่า 120% ของค่าปกติวงจรนั้นๆ
- สัญญาณรีเลย์ และเซอร์กิตเบรกเกอร์มีการเปลี่ยนสถานะ

เครื่องบันทึกความผิดปกติบันทึกเหตุการณ์ผิดปกติที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาประมาณ 4 วินาที สามารถแบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงก่อนเกิดความผิดปกติ (Pre fault), ช่วงระหว่างเกิด

ความผิดปกติ (During fault) และช่วงหลังเกิดความผิดปกติ (Post fault) แต่ละช่วงจะมีความยาวของเวลาแตกต่างกัน โดยมีเงื่อนไขในการบันทึกเวลาดังนี้

- 1) ช่วงก่อนเกิดความผิดปกติ (Pre fault) เริ่มบันทึกสัญญาณก่อนเกิดความผิดปกติเป็นเวลา 0.15 วินาที
- 2) ช่วงระหว่างเกิดความผิดปกติ (During fault) เริ่มบันทึกสัญญาณเมื่อมีสัญญาณใดสัญญาณหนึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามเงื่อนไขที่กำหนด จนกระทั่งสัญญาณนั้นไม่เป็นไปตามเงื่อนไข ช่วงนี้จะมีเวลามากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความผิดปกติที่เกิดขึ้นในระบบยาวนานแค่ไหน
- 3) ช่วงหลังเกิดความผิดปกติ (Post fault) เริ่มบันทึกเมื่อไม่มีสัญญาณใดเป็นไปตามเงื่อนไข และบันทึกต่อจากช่วงระหว่างเกิดความผิดปกติ

2.4.2 ข้อมูลจากเครื่องบันทึกความผิดปกติแบบดิจิทัล

Common Format for Transient Data Exchange (COMTRADE IEEE C37.111.1999) [15] เป็นมาตรฐานจัดเก็บไฟล์ภายในเครื่องบันทึกความผิดปกติ โดยจะบันทึกแต่ละเหตุการณ์แล้วเก็บข้อมูลตามมาตรฐานนั้น มีไฟล์เก็บข้อมูลทั้งหมด 4 ไฟล์ คือ ไฟล์หัว (Header file) ไฟล์โครงร่าง (Config file) ไฟล์ข้อมูล (Data file) และไฟล์รายละเอียด (Information file) ไฟล์ที่จำเป็นในการวิเคราะห์เหตุการณ์ผิดปกติ คือ ไฟล์โครงร่างและไฟล์ข้อมูล

2.4.2.1 ไฟล์โครงร่าง (Config file)

เป็นไฟล์ที่แสดงรายละเอียดของข้อมูลที่จัดเก็บ เช่น ชื่อของสถานีไฟฟ้า ปีมาตรฐาน COMTRADE จำนวนช่องสัญญาณทั้งหมดโดยแบ่งเป็นช่องสัญญาณแอนะล็อกและช่องสัญญาณดิจิทัล ชื่อช่องสัญญาณแต่ละช่อง และวันเวลาที่ทำการบันทึกข้อมูล เป็นต้น สังเกตตัวอย่างไฟล์โครงร่างจากรูปที่ 2.14 ซึ่งแสดงข้อมูลของไฟล์โครงร่างที่สถานีส่งไฟฟ้าอ่างทอง 1 บันทึกเมื่อวันที่ 23 มกราคม 2009 เวลาประมาณ 8.40.59 นาฬิกา นำสัญญาณเข้าสถานี 48 สัญญาณ เป็นสัญญาณแอนะล็อก 16 สัญญาณ และสัญญาณดิจิทัล 32 สัญญาณ ความถี่ 50 เฮิร์ต อัตราการสุ่ม 6400 จุดต่อวินาที จำนวนข้อมูล 14332 จุดต่อช่องสัญญาณ

```

AT1, 0, 1999 < --- ชื่อของสถานีไฟฟ้า และปีมาตรฐาน COMTRADE
48, 16A, 32D < --- จำนวนช่องสัญญาณทั้งหมด จำนวนช่องสัญญาณอะนาลอก และจำนวนช่องสัญญาณ
1,PT230B_A_F,, ,kV,0.0143890,0.0000000,0.0000000,-16384,16383,2000.0000000,1.0000000,F
2,PT230B_B_F,, ,kV,0.0144667,0.0000000,0.0000000,-16384,16383,2000.0000000,1.0000000,F
3,PT230B_C_F,, ,kV,0.0144581,0.0000000,0.0000000,-16384,16383,2000.0000000,1.0000000,F
4,230ITK/1_A_F,, ,kA,0.0022097,0.0000000,0.0000000,-16384,16383,240.0000000,1.0000000,F
5,230ITK/1_B_F,, ,kA,0.0022149,0.0000000,0.0000000,-16384,16383,240.0000000,1.0000000,F
6,230ITK/1_C_F,, ,kA,0.0021994,0.0000000,0.0000000,-16384,16383,240.0000000,1.0000000,F
7,230BI2/1_A_F,, ,kA,0.0022201,0.0000000,0.0000000,-16384,16383,240.0000000,1.0000000,F
8,230BI2/1_B_F,, ,kA,0.0021994,0.0000000,0.0000000,-16384,16383,240.0000000,1.0000000,F
9,230BI2/1_C_F,, ,kA,0.0022123,0.0000000,0.0000000,-16384,16383,240.0000000,1.0000000,F
10,230CAP/1_A_F,, ,kA,0.0022149,0.0000000,0.0000000,-16384,16383,240.0000000,1.0000000,F
11,230CAP/1_B_F,, ,kA,0.0022123,0.0000000,0.0000000,-16384,16383,240.0000000,1.0000000,F
12,230CAP/1_C_F,, ,kA,0.0022071,0.0000000,0.0000000,-16384,16383,240.0000000,1.0000000,F
13,230KI7A_A_F,, ,kA,0.0014726,0.0000000,0.0000000,-16384,16383,160.0000000,1.0000000,F
14,230KI7A_B_F,, ,kA,0.0014743,0.0000000,0.0000000,-16384,16383,160.0000000,1.0000000,F
15,230KI7A_C_F,, ,kA,0.0014708,0.0000000,0.0000000,-16384,16383,160.0000000,1.0000000,F
16,230KI7A_POL_F,, ,kA,0.0029494,0.0000000,0.0000000,-16384,16383,320.0000000,1.0000000,F
0,230ITK/1_94P_F,, ,0
1,230ITK/1_94BU_F,, ,0
2,230ITK/1_79_F,, ,0
3,SPARE 4,, ,0
4,ITK/1_86DIT_F,, ,0
5,8052_86BF_F,, ,0
6,8052_62PD_F,, ,0
7,8052_52b_F,, ,0
8,ITK/1_PTI_RX_F,, ,0
9,ITK/1_PTI_IX_F,, ,0
10,230BI2/1_94P_F,, ,0
11,230BI2/1_94BU_F,, ,0
12,230BI2/1_79_F,, ,0
13,SPARE 14,, ,0
14,230BI2/1_86DIT_F,, ,0
15,8042_86BF_F,, ,0
16,8042_62PD_F,, ,0
17,8042_52b_F,, ,0
18,BI2/1_PTI_RX_F,, ,0
19,BI2/1_PTI_IX_F,, ,0
20,230KI7A_86K_F,, ,0
21,230KI7A_86X_F,, ,0
22,8012A_86BF_F,, ,0
23,8012A_62PD_F,, ,0
24,8012A_52b_F,, ,0
25,SPARE 26,, ,0
26,SPARE 27,, ,0
27,230CAP/1_51C_F,, ,0
28,230CAP/1_59C_F,, ,0
29,230CAP/1_60C_F,, ,0
30,8052A_52b_F,, ,0
31,SPARE 32,, ,0
50 < --- ความถี่
1
6400, 14332| < --- อัตราการสุ่ม และจำนวนข้อมูลต่อหนึ่งช่องสัญญาณ
23-01/2009,08:40:59.868341 < --- วัน/เดือน/ปี และเวลาที่เริ่มบันทึก
23-01/2009,08:41:00.018966 < --- วัน/เดือน/ปี และเวลาที่สัญญาณเริ่มเกิดความผิดพลาด
ASCII < --- ชนิดไฟล์ข้อมูล
1 < --- ตัวคูณ factor

```

ชื่อช่องสัญญาณ
แวนะล็อก หน่วยวัด
และตัวคูณ factor

ชื่อช่องสัญญาณดิจิทัล
หน่วยวัด และตัวคูณ factor

รูปที่ 2.14 แสดงตัวอย่างข้อมูลของไฟล์โครงสร้างที่สถานีส่งไฟฟ้าอ่างทอง 1

2.4.3 การอ่านข้อมูลจากเครื่องบันทึกความผิดปกติของแบบดิจิทัล

การนำข้อมูลจากเครื่องบันทึกความผิดปกติไปใช้งาน จำเป็นต้องทราบว่าแต่ละช่องสัญญาณนั้นตรวจจับอุปกรณ์ป้องกันชนิดใด เป็นอุปกรณ์ป้องกันของสายส่งเส้นไหน และทำหน้าที่วัดแรงดันหรือกระแสที่จุดใด เป็นต้น การอ่านข้อมูลดังกล่าวสามารถอ่านจากไฟล์โครงสร้างของเครื่องบันทึกความผิดปกติได้ ซึ่งแสดงวิธีการอ่านชื่อของช่องสัญญาณแอนะล็อกและดิจิทัลไว้ในตารางที่ 2.1 และ 2.2 ตามลำดับ

ตารางที่ 2.1 แสดงตัวอย่างการอ่านชื่อช่องสัญญาณแอนะล็อกของสถานีส่งไฟฟ้าอ่างทอง 1

ชนิดของสัญญาณ	ระดับแรงดัน (kV)	ชื่ออุปกรณ์	ลำดับที่	เฟส	ชนิดของอุปกรณ์
V	230	B	-	A	Bus
V	230	B	-	B	Bus
V	230	B	-	C	Bus
I	230	TTK	1	A	Line
I	230	TTK	1	B	Line
I	230	TTK	1	C	Line
I	230	CAP	1	A	Capacitor Bank
I	230	CAP	1	B	Capacitor Bank
I	230	CAP	1	C	Capacitor Bank
I	230	KT	7A	A	Transformer
I	230	KT	7A	B	Transformer
I	230	KT	7A	C	Transformer

จากตารางที่ 2.1 แสดงตัวอย่างชื่อของช่องสัญญาณแอนะล็อก ดังนี้

- คอลัมน์ที่ 1 แสดงว่าช่องสัญญาณนั้นวัดแรงดันหรือกระแส โดยใช้อักษร V หรือ I เป็นสัญลักษณ์
- คอลัมน์ที่ 2 แสดงระดับแรงดันของระบบส่ง อาจบอกระดับแรงดันโดยตรง หรืออาจใช้สัญลักษณ์ตัวเลข 70 แทนระดับแรงดัน 115 กิโลโวลต์ ตัวเลข 80 แทนระดับแรงดัน 230 กิโลโวลต์ และตัวเลข 90 แทนระดับแรงดัน 500 กิโลโวลต์

- คอลัมน์ที่ 3 แสดงชื่ออุปกรณ์หรือชื่อสถานีไฟฟ้าปลายทางในกรณีที่อุปกรณ์นั้นเป็นสายส่ง เช่น สัญลักษณ์ B แทน Bus และสัญลักษณ์ TTK แทนสายส่งที่ส่งไฟฟ้าไปยังสถานีไฟฟ้าท่าตะโก เป็นต้น
- คอลัมน์ที่ 4 แสดงแสดงลำดับวงจรของอุปกรณ์ป้องกันต่าง ๆ เช่น สัญลักษณ์ 1 แทนวงจรลำดับที่ 1 และสัญลักษณ์ 7A แทนหม้อแปลงลำดับที่ 7 เป็นต้น
- คอลัมน์ที่ 5 แสดงเฟสของอุปกรณ์ที่ทำการวัดค่า
- คอลัมน์ที่ 6 แสดงชนิดอุปกรณ์ที่เชื่อมต่อกับช่องสัญญาณ โดยมีความสัมพันธ์กับคอลัมน์ที่สาม

ตารางที่ 2.2 แสดงตัวอย่างการอ่านชื่อช่องสัญญาณดิจิทัลของสถานีส่งไฟฟ้าอ่างทอง 1

ชนิดของสัญญาณ	ระดับแรงดัน (kV)	ชื่ออุปกรณ์	ลำดับที่	เฟส	ชนิดของอุปกรณ์
D	230	TTK	1	3P	Relay 94P
D	230	TTK	1	3P	Relay 94BU
D	230	TTK	1	3P	Relay 79
D	230	TTK	1	3P	Relay 86DTT
D	80	52	1	3P	Relay 86BF
D	80	52	1	3P	Breaker 52b
D	230	CAP	1	3P	Relay 51C
D	230	CAP	1	3P	Relay 59C
D	230	CAP	1	3P	Relay 60C
D	230	KT	7A	3P	Relay 86K
D	230	KT	7A	3P	Relay 86X

จากตารางที่ 2.2 แสดงตัวอย่างชื่อของช่องสัญญาณดิจิทัล ดังนี้

- คอลัมน์ที่ 1 แสดงว่าเป็นช่องสัญญาณดิจิทัล โดยใช้อักษร D เป็นสัญลักษณ์
- คอลัมน์ที่ 2 แสดงระดับแรงดันของระบบส่ง อาจบอกระดับแรงดันโดยตรง หรืออาจใช้สัญลักษณ์ตัวเลข 70 แทนระดับแรงดัน 115 กิโลโวลต์ ตัวเลข 80 แทนระดับแรงดัน 230 กิโลโวลต์ และตัวเลข 90 แทนระดับแรงดัน 500 กิโลโวลต์

- คอลัมน์ที่ 3 แสดงชื่ออุปกรณ์ที่ถูกป้องกันหรือชื่ออุปกรณ์ป้องกัน เช่น สัญลักษณ์ TTK แทนการป้องกันสายส่งที่ส่งไฟฟ้าไปยังสถานีไฟฟ้าท่าตะโก และสัญลักษณ์ 52 แทน เซอร์กิตเบรกเกอร์ เป็นต้น
- คอลัมน์ที่ 4 แสดงแสดงลำดับวงจรของอุปกรณ์ป้องกันต่าง ๆ เช่น สัญลักษณ์ 1 แทนวงจรลำดับที่ 1 และสัญลักษณ์ 7A แทนหม้อแปลงลำดับที่ 7 เป็นต้น
- คอลัมน์ที่ 5 แสดงเฟสของอุปกรณ์ที่ถูกป้องกัน ถ้าอุปกรณ์นั้นป้องกันเพียงเฟสเดียวจะแสดงสัญลักษณ์ของเฟสนั้น แต่ถ้าอุปกรณ์ป้องกันพร้อมกันทั้งสามเฟสจะแสดงสัญลักษณ์ 3P หรือ ไม่แสดงสัญลักษณ์ใดๆเลย
- คอลัมน์ที่ 6 แสดงชนิดของอุปกรณ์ป้องกันที่เชื่อมต่อกับช่องสัญญาณ ซึ่งการป้องกันสายส่ง หรือหม้อแปลงจะมีอุปกรณ์ป้องกันที่แตกต่างกัน ตามที่กล่าวในหัวข้อ 2.3

2.4.4 สัญญาณที่นำเข้าเครื่องบันทึกความผิดปกติแบบดิจิทัล [7]

สัญญาณแอนะล็อกและดิจิทัลที่นำเข้าเครื่องบันทึกความผิดปกติมีหลายสัญญาณขึ้นอยู่กับความสำคัญของสถานีส่งไฟฟ้า ระดับแรงดันและระบบป้องกันที่ใช้เป็นหลัก โดยแต่ละระดับแรงดันจะมีสัญญาณบางส่วนที่นำเข้าเครื่องบันทึกความผิดปกติเหมือนกัน ดังนั้นจึงอาศัยความสัมพันธ์ของสัญญาณเหล่านี้มาใช้จำแนกเหตุการณ์ผิดปกติบนสายส่งได้ สัญญาณที่นำมาวิเคราะห์มีดังนี้

1) ระดับแรงดัน 500 กิโลโวลต์

1.1) สัญญาณแอนะล็อก

- หม้อแปลงแรงดันที่บัสทั้งสามเฟส ถ้ามีไม่ครบสามเฟสให้นำเข้าบางเฟส
- หม้อแปลงแรงดันที่สายส่งทั้งสามเฟส ถ้ามีไม่ครบสามเฟสให้นำเข้าบางเฟส
- หม้อแปลงกระแสที่สายส่งทั้งสามเฟส
- หม้อแปลงกระแสที่บัสซึ่งด้านแรงสูงของหม้อแปลงทั้งสามเฟส

1.2) สัญญาณดิจิทัล (การเปลี่ยนสถานะเหตุการณ์)

- รีเลย์ทริปชุดป้องกันที่ 1 ของสายส่ง 500 กิโลโวลต์ (500 kV Line Protection 1 Relay Trip)
- ตัวรับสัญญาณชุดป้องกันที่ 1 ของสายส่ง 500 กิโลโวลต์ (500 kV Line Protection 1 Carrier Receive)

- ตัวส่งสัญญาณชุดป้องกันที่ 1 ของสายส่ง 500 กิโลโวลต์ (500 kV Line Protection 1 Carrier Transmit)
- รีเลย์ที่รีพชุดป้องกันที่ 2 สายส่ง 500 กิโลโวลต์ (500 kV Line Protection 1 Relay Trip)
- ตัวรับสัญญาณชุดป้องกันที่ 2 ของสายส่ง 500 กิโลโวลต์ (500 kV Line Protection 1 Carrier Receive)
- ตัวส่งสัญญาณชุดป้องกันที่ 2 ของสายส่ง 500 กิโลโวลต์ (500 kV Line Protection 1 Carrier Transmit)
- รีเลย์ที่รีปล็อคเข้าที่ของหม้อแปลงชุดแรก (Transformer Primary Lockout Relay Trip : 86K1)
- รีเลย์ที่รีปล็อคเข้าที่ของหม้อแปลงชุดสอง (Transformer Secondary Lockout Relay Trip : 86K2)
- รีเลย์ใช้งานล๊อคเข้าที่หม้อแปลง (Transformer Lockout Relay Operate :86X)

2) ระดับแรงดัน 230 กิโลโวลต์

1.1) สัญญาณแอนะล็อก

- หม้อแปลงแรงดันที่บัสทั้งสามเฟส ถ้ามีไม่ครบสามเฟสให้นำเข้าบางเฟส
- หม้อแปลงแรงดันที่สายส่งทั้งสามเฟส ถ้ามีไม่ครบสามเฟสให้นำเข้าบางเฟส
- หม้อแปลงกระแสที่สายส่งทั้งสามเฟส
- หม้อแปลงกระแสที่บushing ด้านแรงสูงของหม้อแปลงทั้งสามเฟส

1.2) สัญญาณดิจิทัล (การเปลี่ยนสถานะเหตุการณ์)

- รีเลย์ที่รีพชุดปฐมภูมิ สายส่ง 230 กิโลโวลต์ (230 kV Primary Relay Trip)
- รีเลย์ที่รีพชุดสำรอง สายส่ง 230 กิโลโวลต์ (230 kV Backup Relay Trip)
- ตัวรับสัญญาณแบบ PTT ของสายส่ง 230 กิโลโวลต์ (230 kV PTT Carrier Receive)
- ตัวส่งสัญญาณแบบ PTT ของสายส่ง 230 กิโลโวลต์ (230 kV PTT Carrier Transmit)
- รีเลย์ที่รีปล็อคเข้าที่ผลต่างหม้อแปลง (Transformer Differential Relay Lockout Trip : 86K)
- ตัวช่วยที่รีปล็อคเข้าที่ของหม้อแปลง (Transformer Trouble Lockout Trip : 86X)

3) ระดับแรงดัน 115 กิโลโวลต์

1.1) สัญญาณแอนะล็อก

- หม้อแปลงแรงดันที่บัสทั้งสามเฟส ถ้ามีไม่ครบสามเฟสให้นำเข้าบางเฟส
- หม้อแปลงแรงดันที่สายส่งทั้งสามเฟส ถ้ามีไม่ครบสามเฟสให้นำเข้าบางเฟส
- หม้อแปลงกระแสที่สายส่งทั้งสามเฟส
- หม้อแปลงกระแสที่บัสซึ่งด้านแรงสูงของหม้อแปลงทั้งสามเฟส

1.2) สัญญาณดิจิทัล (การเปลี่ยนสถานะเหตุการณ์)

- รีเลย์ทริปชุดปฐมภูมิ สายส่ง 115 กิโลโวลต์ (115 kV Primary Relay Trip)
- รีเลย์ทริปชุดสำรอง สายส่ง 115 กิโลโวลต์ (115 kV Backup Relay Trip)
- ตัวรับสัญญาณของสายส่ง 115 กิโลโวลต์ (115 kV Carrier Receive)
- ตัวส่งสัญญาณของสายส่ง 115 กิโลโวลต์ (115 kV Carrier Transmit)
- รีเลย์ทริปล๊อคเข้าที่ผลต่างหม้อแปลง (Transformer Differential Relay Lockout Trip : 86K)
- ตัวช่วยทริปล๊อคเข้าที่ของหม้อแปลง (Transformer Trouble Lockout Trip : 86X)

บทที่ 3

รูปแบบและเงื่อนไขการจำแนกเหตุการณ์ผิดปกติในระบบไฟฟ้า

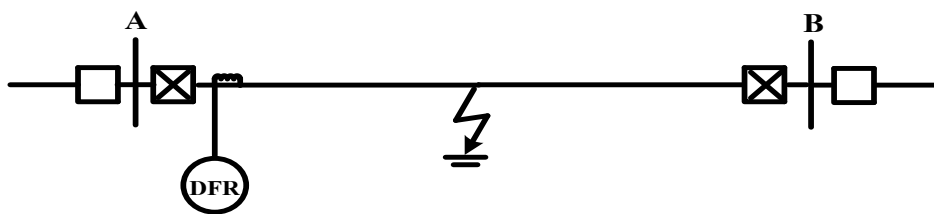
บทนี้กล่าวถึงรูปแบบและเงื่อนไขการจำแนกเหตุการณ์ผิดปกติที่เกิดขึ้นบนสายส่ง โดยอาศัยความรู้ความเข้าใจจากทฤษฎีบทที่ 2 เข้ามาช่วย ซึ่งกำหนดรูปแบบการจำแนกเหตุการณ์ผิดปกติออกเป็น 8 รูปแบบ

3.1 รูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติ

การสร้างเงื่อนไขเพื่อจำแนกเหตุการณ์ผิดปกติต้องอาศัยหลักการทางทฤษฎีและข้อมูลจากเครื่องบันทึกความผิดปกติ เนื่องจากแต่ละเหตุการณ์ที่เครื่องบันทึกความผิดปกติบันทึกได้มีการทำงานของอุปกรณ์ป้องกันและรูปคลื่นแรงดันกับกระแสแตกต่างกันอยู่บ้าง โดยข้อมูลที่แตกต่างกันจะช่วยให้สามารถแยกแยะได้ว่า ความผิดปกติที่เกิดขึ้นมีลักษณะตรงกับรูปแบบใด ดังต่อไปนี้

- 1) ความผิดปกติที่เกิดขึ้นถาวร (Line Permanent Fault Event)
- 2) ความผิดปกติที่เกิดขึ้นชั่วคราว (Line Temporary Fault Event)
- 3) เกิดความผิดปกติบนสายส่งใกล้เคียง และอุปกรณ์ป้องกันหลักทำงานถูกต้อง (Through Fault Event)
- 4) อุปกรณ์ป้องกันสำรองระยะไกลทำงานแทนอุปกรณ์ป้องกันหลัก (Remote Backup Trip Event)
- 5) เกิดความผิดปกติด้านแรงต่ำของหม้อแปลง 115/22 kV (MV Fault Event)
- 6) เกิดความผิดปกติบนสายส่ง 115 kV ที่เชื่อมต่อระหว่างระบบส่งและระบบจำหน่าย (PEA 115 kV Line Fault Event)
- 7) เกิดความผิดปกติบนสายส่งที่เชื่อมต่อกับโรงไฟฟ้า (Power Plant Line Fault Event)
- 8) อุปกรณ์ป้องกันทำงาน แต่ไม่เกิดความผิดปกติในระบบ (No-Fault Trip Event)

3.1.1 รูปแบบที่ 1: ความผิดปกติที่เกิดขึ้นถาวร (Line Permanent Fault Event)

รูปที่ 3.1 แสดงการทำงานของอุปกรณ์ป้องกันและตำแหน่งติดตั้งเครื่องบันทึกความผิดปกติแบบดิจิทัล รูปแบบที่ 1

รูปที่ 3.1 เมื่อเกิดความผิดปกติบนสายส่งจากสถานีไฟฟ้าที่มีเครื่องบันทึกความผิดปกติติดตั้งอยู่ โดยระบบป้องกันหลักเห็นความผิดปกติที่ Zone 1 และทำงานได้อย่างถูกต้อง (☒ อุปกรณ์ไฟฟ้าที่ทำงาน) แล้วความผิดปกติที่เกิดขึ้นนั้นมีค่ากระแสช่วงหลังเกิดความผิดปกติใกล้เคียงหรือเท่ากับศูนย์ เนื่องจากเซอร์กิตเบรกเกอร์ปลดวงจรออกจากระบบอย่างถาวร มีอยู่สองลักษณะ คือ เซอร์กิตเบรกเกอร์ปลดวงจรออกจากระบบโดยไม่ปิดวงจรกลับอีกครั้ง (Non-Reclose) หรือเซอร์กิตเบรกเกอร์ปลดวงจรออกจากระบบแล้วปิดวงจรกลับอีกครั้ง (Reclose) แต่ตรวจพบว่ายังมีความผิดปกติค้างอยู่ในระบบ ทำให้เซอร์กิตเบรกเกอร์ปลดวงจรออกจากระบบอีกครั้งอย่างถาวร (Trip and Lockout) แสดงเงื่อนไขการจำแนกได้ดังนี้

สัญญาณแอนะล็อก

- แร่งดันที่บัสช่วงระหว่างเกิดความผิดปกติลดลงมากกว่า 4% ของแรงดันปกติ เนื่องจากโดยปกติแล้วจะควบคุมระดับการจ่ายแรงดันไว้ไม่เกิน +/- 5% ของแรงดันปกติ เมื่อนำค่านี้ไปทดสอบโดยตั้งค่าแรงดันตกไว้ที่ 5% ของแรงดันปกติ พบว่าเหตุการณ์ผิดปกติจำนวนหนึ่งมีช่วงแรงดันตกที่ 4-5 % ของแรงดันปกติ ดังนั้นเพื่อให้โปรแกรมสามารถรองรับเหตุการณ์ผิดปกติได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น จึงกำหนดค่าแรงดันตกไว้ที่ 4% ของแรงดันปกติ
- กระแสช่วงระหว่างเกิดความผิดปกติมากกว่าสองเท่าของกระแสช่วงก่อนเกิดความผิดปกติ ($I_{\text{during_fault}} > 2I_{\text{pre_fault}}$) เนื่องจากโดยปกติรีเลย์กระแสเกินตั้งค่ากระแสตัดวงจรไว้ที่ 1-1.3 เท่าของกระแสปกติ (ขึ้นอยู่กับผู้ผลิต) ดังนั้นจึงนำการตั้งค่าของรีเลย์กระแสเกินมาเป็นข้อกำหนดพื้นฐานในการหากระแสผิดปกติของระบบ แต่ถ้าตั้งค่ากระแสผิดปกติไว้ที่ 1.3 เท่าของกระแสปกติ จะเกิดปัญหาในกรณีที่กระแสปกติมีค่าน้อย หรือกรณีที่มีสัญญาณรบกวนในระบบ หรือเกิด

ความคลาดเคลื่อนในการบันทึกข้อมูลของเครื่องบันทึกความผิดปกติ ด้วยเหตุนี้ จึงต้องตั้งค่ากระแสผิดปกติให้สูงพอสมควรเพื่อป้องกันปัญหาเหล่านี้ ยกเว้นกรณี ความผิดปกติชนิดความต้านทานสูง (High-impedance fault) ที่มีค่ากระแส ผิดปกติต่ำซึ่งตรวจจับได้ยาก

- กระแสช่วงหลังเกิดความผิดปกติมีค่าน้อยกว่า 5 A ($I_{post_fault} < 5 \text{ A}$) เนื่องจาก เซอร์กิตเบรกเกอร์ปลดวงจรออกจากระบบอย่างถาวร และเครื่องบันทึกความ ผิดปกติมีความคลาดเคลื่อนในการบันทึกข้อมูล ทำให้ไม่สามารถตั้งค่ากระแส ช่วงหลังเกิดความผิดปกติเท่ากับศูนย์ได้ แต่ถ้าตั้งค่ากระแสช่วงหลังเกิดความ ผิดปกติสูงเกินไปอาจทำให้โปรแกรมจำแนกเหตุการณ์ผิดปกติผิดพลาดได้ เนื่องจากสายส่งบางเส้นกระแสช่วงปกติมีค่าไม่มาก ถ้าเซอร์กิตเบรกเกอร์ปลด วงจรออกจากระบบแล้วสับเข้าระบบอีกครั้ง แต่โหลดที่รับกระแสจากสายส่งเส้น นี้ถูกย้ายไปรับกระแสจากสายส่งเส้นอื่น จะทำให้ค่ากระแสช่วงหลังเกิดความ ผิดปกติมีค่าน้อยกว่ากระแสช่วงปกติมาก
- มีช่วงที่เซอร์กิตเบรกเกอร์ปลดวงจรออกจากระบบ ($I_{min} < 5 \text{ A}$) สาเหตุที่กำหนด ค่ากระแสปลดวงจร 5 A เนื่องจากเครื่องบันทึกความผิดปกติมีความคลาดเคลื่อน ในการบันทึกข้อมูล และมีบางกรณีขณะที่ปลดวงจรออกจากระบบจะมีกระแส อาร์คของเซอร์กิตเบรกเกอร์หลงเหลืออยู่ ซึ่งทำให้ค่ากระแสช่วงปลดวงจรไม่ เท่ากับศูนย์ แต่ถ้าตั้งค่ากระแสช่วงปลดวงจรสูงเกินไปอาจเข้าใจผิดได้ในกรณี สายส่งที่ไม่ได้จ่ายโหลด เนื่องจากกรณีนี้กระแสปกติมีค่าค่อนข้างน้อย ดังนั้น ค่ากระแสขณะปลดวงจรควรใช้ค่า ๆ หนึ่งที่ใกล้เคียงกับศูนย์และมีค่าไม่มาก เกินไป
- เวลากำจัดความผิดปกติ (FCT) อยู่ใน Zone 1
 - ระดับแรงดัน 500 กิโลโวลต์ และ 230 กิโลโวลต์ ทำงานในช่วง เวลา 0 - 0.35 วินาที
 - ระดับแรงดัน 115 กิโลโวลต์ ทำงานในช่วงเวลา 0 - 0.5 วินาที

สัญญาณดิจิทัล

- รีเลย์ระยะทาง (21) หรือรีเลย์ทริป (94) หรือรีเลย์กระแสเกิน (50/51) ต้องเปลี่ยน สถานะ

- ตัวรับสัญญาณการป้องกันระยะไกลของสายส่ง (Carrier Receive) ต้องเปลี่ยนสถานะ เนื่องจากสายส่งฝั่งตรงข้ามจับกระแสผิดพลาดได้ และส่งสัญญาณมาที่ตัวรับอีกฝั่ง

3.1.2 รูปแบบที่ 2: ความผิดปกติที่เกิดขึ้นชั่วคราว (Line Temporary Fault Event)

มีลักษณะความผิดปกติและการทำงานของอุปกรณ์ป้องกันเหมือนรูปแบบที่ 1 แต่แตกต่างกันตรงที่ความผิดปกติที่เกิดขึ้นในรูปแบบที่ 2 เป็นความผิดปกติที่เกิดขึ้นชั่วคราว ทำให้กระแสช่วงหลังเกิดความผิดปกติมีค่าใกล้เคียงกระแสช่วงก่อนเกิดความผิดปกติ เนื่องจากเซอร์กิตเบรกเกอร์ปลดวงจรออกจากระบบและปิดวงจรกลับอีกครั้ง (Reclose) เพื่อให้ระบบใช้งานตามปกติ แสดงเงื่อนไขการจำแนกได้ดังนี้

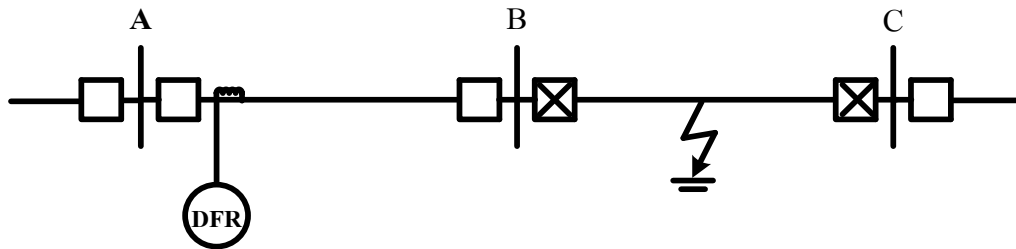
สัญญาณแอนะล็อก

- แรงดันที่บัสช่วงระหว่างเกิดความผิดปกติลดลงมากกว่า 4% ของแรงดันปกติ
- กระแสช่วงระหว่างเกิดความผิดปกติมากกว่าสองเท่าของกระแสช่วงก่อนเกิดความผิดปกติ ($I_{\text{during_fault}} > 2I_{\text{pre_fault}}$)
- กระแสช่วงหลังเกิดความผิดปกติมีค่ามากกว่า 5 A ($I_{\text{post_fault}} > 5 \text{ A}$) เนื่องจากเซอร์กิตเบรกเกอร์ปิดวงจรเข้าสู่ระบบอีกครั้ง
- มีช่วงที่เซอร์กิตเบรกเกอร์ปลดวงจรออกจากระบบ ($I_{\text{min}} < 5 \text{ A}$)
- เวลากำจัดความผิดปกติ (FCT) อยู่ใน Zone 1
 - ระดับแรงดัน 500 กิโลโวลต์ และ 230 กิโลโวลต์ ทำงานในช่วงเวลา 0 - 0.35 วินาที
 - ระดับแรงดัน 115 กิโลโวลต์ ทำงานในช่วงเวลา 0 - 0.5 วินาที

สัญญาณดิจิทัล

- รีเลย์ระยะทาง (21) หรือรีเลย์ทริป (94) หรือรีเลย์กระแสเกิน (50/51) ต้องเปลี่ยนสถานะ
- ตัวรับสัญญาณการป้องกันระยะไกลของสายส่ง (Carrier Receive) ต้องเปลี่ยนสถานะ เนื่องจากสายส่งฝั่งตรงข้ามจับกระแสผิดพลาดได้ และส่งสัญญาณมาที่ตัวรับอีกฝั่ง

3.1.3 รูปแบบที่ 3: เกิดความผิดปกติบนสายส่งใกล้เคียง และอุปกรณ์ป้องกันหลักทำงานถูกต้อง (Through Fault Event)

รูปที่ 3.2 แสดงการทำงานของอุปกรณ์ป้องกันและตำแหน่งติดตั้งเครื่องบันทึกความผิดปกติแบบดิจิทัล รูปแบบที่ 3

รูปที่ 3.2 เมื่อเกิดความผิดปกติบนสายส่งจากสถานีไฟฟ้าที่ไม่มีเครื่องบันทึกความผิดปกติติดตั้งอยู่ และระบบป้องกันหลักเห็นความผิดปกติที่ Zone 1 และทำงานได้อย่างถูกต้อง แต่ไม่มีข้อมูลจากเครื่องบันทึกความผิดปกติที่สถานีไฟฟ้านั้น ทำให้ต้องใช้ข้อมูลจากเครื่องบันทึกความผิดปกติของสถานีไฟฟ้าใกล้เคียงที่บันทึกสัญญาณกระแสผิดปกติที่ไหลผ่านได้ โดยแสดงเงื่อนไขการจำแนกได้ดังนี้

สัญญาณแอนะล็อก

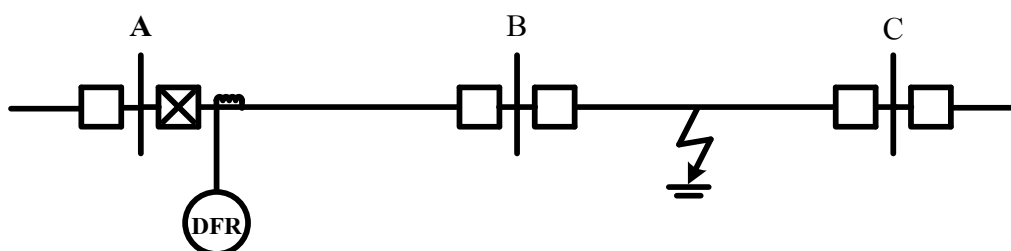
- แรงดันที่บัสช่วงระหว่างเกิดความผิดปกติลดลงมากกว่า 4% ของแรงดันปกติ
- กระแสช่วงระหว่างเกิดความผิดปกติมากกว่าสองเท่าของกระแสช่วงก่อนเกิดความผิดปกติ ($I_{\text{during_fault}} > 2I_{\text{pre_fault}}$)
- เปรียบเทียบกระแสช่วงหลังเกิดความผิดปกติกับกระแสช่วงก่อนเกิดความผิดปกติ ตามสมการ $|I_{\text{post_fault}} - I_{\text{pre_fault}}| \geq 0.05 * I_{\text{pre_fault}}$
- เวลากำจัดความผิดปกติ (FCT) อยู่ใน Zone 1
 - ระดับแรงดัน 500 กิโลโวลต์ และ 230 กิโลโวลต์ ทำงานในช่วงเวลา 0.02 - 0.35 วินาที
 - ระดับแรงดัน 115 กิโลโวลต์ ทำงานในช่วงเวลา 0.02 - 0.5 วินาที

สัญญาณดิจิทัล

- รีเลย์ระยะทาง (21) หรือรีเลย์ทริป (94) หรือรีเลย์กระแสเกิน (50/51) ต้องไม่มีตัวใดเปลี่ยนสถานะ

- ตัวรับสัญญาณการป้องกันระยะไกลของสายส่ง (Carrier Receive) ต้องไม่เปลี่ยนสถานะเนื่องจากความผิดพลาดเกิดนอกส่วนป้องกัน ทำให้การป้องกันระยะไกลไม่ทำงาน

3.1.4 รูปแบบที่ 4: อุปกรณ์ป้องกันสำรองระยะไกลทำงานแทนอุปกรณ์ป้องกันหลัก (Remote Backup Trip Event)

รูปที่ 3.3 แสดงการทำงานของอุปกรณ์ป้องกันและตำแหน่งติดตั้งเครื่องบันทึกความผิดพลาดแบบดิจิทัล รูปแบบที่ 4

รูปที่ 3.3 เมื่อเกิดความผิดพลาดบนสายส่งจากสถานีไฟฟ้าที่ไม่มีเครื่องบันทึกความผิดพลาดติดตั้งอยู่ และระบบป้องกันหลักไม่ทำงานหรือทำงานผิดพลาด ส่งผลให้ระบบป้องกันสำรองที่สถานีไฟฟ้าใกล้เคียงเห็นความผิดพลาด Zone 2 หรือ Zone 3 และทำงานแทนระบบป้องกันหลัก โดยแสดงเงื่อนไขการจำแนกโดยใช้ข้อมูลจากเครื่องบันทึกความผิดพลาดของสถานีไฟฟ้าใกล้เคียงได้ดังนี้

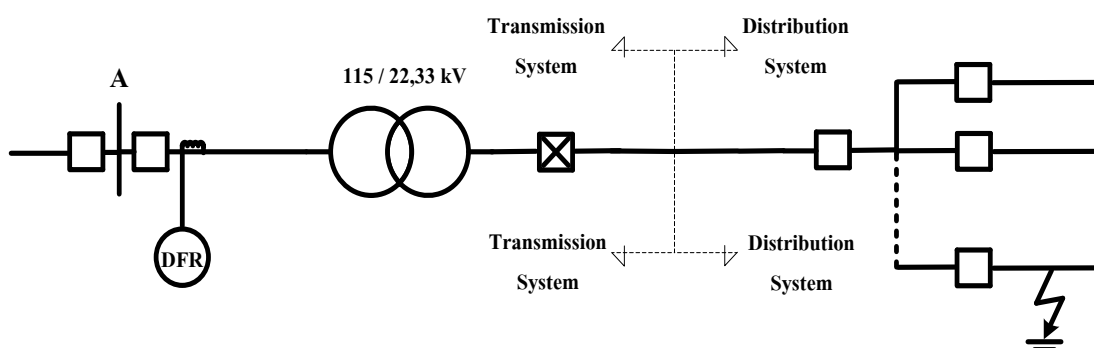
สัญญาณแอนะล็อก

- แรงดันที่บัสช่วงระหว่างเกิดความผิดพลาดลดลงมากกว่า 4% ของแรงดันปกติ
- กระแสช่วงระหว่างเกิดความผิดพลาดมากกว่าสองเท่าของกระแสช่วงก่อนเกิดความผิดพลาด ($I_{\text{during_fault}} > 2I_{\text{pre_fault}}$)
- มีช่วงที่เซอร์กิตเบรกเกอร์ปลดวงจรออกจากระบบ ($I_{\text{min}} < 5 \text{ A}$)
- เวลากำจัดความผิดพลาด (FCT) อยู่ใน Zone 2 หรือ Zone 3
 - ระดับแรงดัน 500 กิโลโวลต์ และ 230 กิโลโวลต์ ทำงานในช่วงเวลาตั้งแต่ 0.35 วินาที เป็นต้นไป
 - ระดับแรงดัน 115 กิโลโวลต์ ทำงานในช่วงเวลาตั้งแต่ 0.5 วินาที เป็นต้นไป

สัญญาณดิจิทัล

- รีเลย์ระยะทาง (21) หรือรีเลย์ทริป (94) หรือรีเลย์กระแสเกิน (50/51) ต้องเปลี่ยนสถานะ
- ตัวรับสัญญาณการป้องกันระยะไกลของสายส่ง (Carrier Receive) ต้องไม่เปลี่ยนสถานะเนื่องจากความผิดพลาดเกิดนอกส่วนป้องกัน ทำให้การป้องกันระยะไกลไม่ทำงาน

3.1.5 รูปแบบที่ 5: เกิดความผิดพลาดด้านแรงต่ำของหม้อแปลง 115/22 kV (MV Fault Event)

รูปที่ 3.4 แสดงการทำงานของอุปกรณ์ป้องกันและตำแหน่งติดตั้งเครื่องบันทึกความผิดพลาดแบบดิจิทัล รูปแบบที่ 5

จากรูปที่ 3.4 เมื่อเกิดความผิดพลาดบนสายจำหน่ายทางด้านทุติยภูมิของหม้อแปลงไฟฟ้า และระบบป้องกันหลักทางด้านทุติยภูมิไม่ทำงาน ส่งผลให้ระบบป้องกันสำรองทางด้านทุติยภูมิทำงาน โดยข้อมูลที่ได้อาจมาจากเครื่องบันทึกความผิดพลาดที่บันทึกข้อมูลเฉพาะทางด้านปฐมภูมิ แสดงเงื่อนไขการจำแนกดังนี้

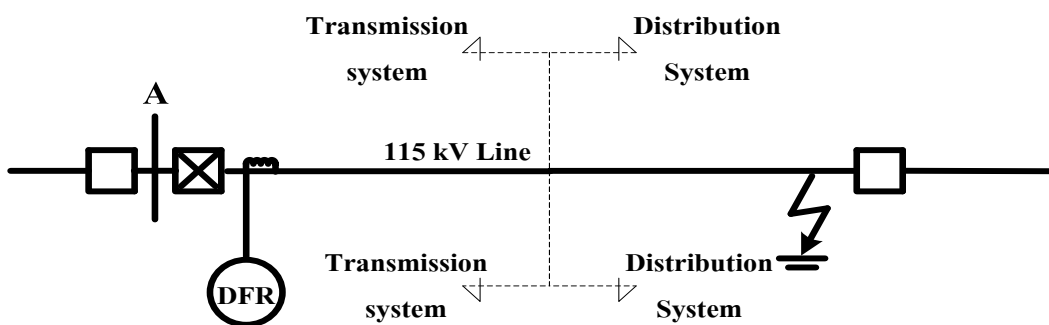
สัญญาณแอนะล็อก

- แรงดันที่บัสช่วงระหว่างเกิดความผิดพลาดลดลงมากกว่า 4% ของแรงดันปกติ
- พบกระแสผิดพลาดที่หม้อแปลงไฟฟ้ากำลังขนาด 115/22 (33) กิโลโวลต์ (I70KT)
- กระแสช่วงระหว่างเกิดความผิดพลาดมากกว่าสองเท่าของกระแสช่วงก่อนเกิดความผิดพลาด ($I_{\text{during_fault}} > 2I_{\text{pre_fault}}$)
- มีช่วงที่เซอร์กิตเบรกเกอร์ปลดวงจรออกจากระบบ ($I_{\text{min}} < 5 \text{ A}$)
- เวลากำจัดความผิดพลาด (FCT) มากกว่า 1.5 วินาที เนื่องจากระบบป้องกันสำรองทางด้านทุติยภูมิทำงาน

สัญญาณดิจิทัล

- รีเลย์ป้องกันของหม้อแปลง คือ 86K และ 86X ต้องไม่มีตัวใดเปลี่ยนสถานะ เนื่องจากความผิดพลาดเกิดภายนอกหม้อแปลง

3.1.6 รูปแบบที่ 6: เกิดความผิดพลาดบนสายส่ง 115 kV ที่เชื่อมต่อระหว่าง ระบบส่งและระบบจำหน่าย (PEA 115 kV Line Fault Event)

รูปที่ 3.5 แสดงการทำงานของอุปกรณ์ป้องกันและตำแหน่งติดตั้งเครื่องบันทึกความผิดพลาดแบบดิจิทัล รูปแบบที่ 6

จากรูปที่ 3.5 เมื่อเกิดความผิดพลาดบนสายส่งระดับแรงดัน 115 กิโลโวลต์ ที่เชื่อมต่อระหว่างระบบส่งและระบบจำหน่าย แล้วระบบป้องกันของระบบส่งทำงาน ข้อมูลที่ได้มาจากเครื่องบันทึกความผิดพลาดที่ติดตั้งอยู่ที่สถานีไฟฟ้าของระบบส่ง โดยแสดงเงื่อนไขการจำแนกดังนี้

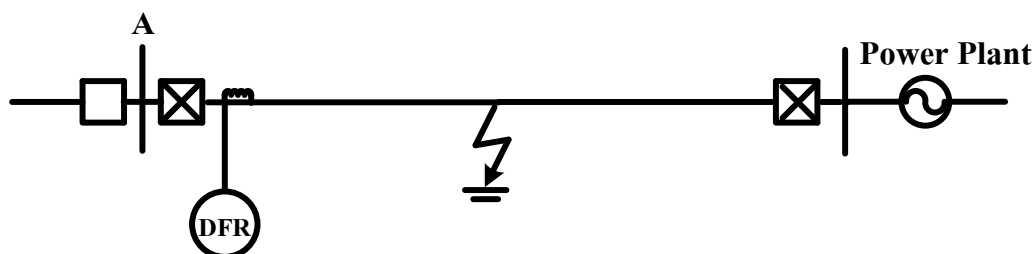
สัญญาณแอนะล็อก

- แรงดันที่บัสช่วงระหว่างเกิดความผิดพลาดลดลงมากกว่า 4% ของแรงดันปกติ
- พบกระแสผิดพลาดบนสายส่ง 115 กิโลโวลต์ที่ส่งไปยังระบบจำหน่าย (I70PEA)
- กระแสช่วงระหว่างเกิดความผิดพลาดมากกว่าสองเท่าของกระแสช่วงก่อนเกิดความผิดพลาด ($I_{\text{during_fault}} > 2I_{\text{pre_fault}}$)
- มีช่วงที่เซอร์กิตเบรกเกอร์ปลดวงจรออกจากระบบ ($I_{\text{min}} < 5 \text{ A}$)

สัญญาณดิจิทัล

- รีเลย์ระยะทาง (21) หรือรีเลย์ทริป (94) หรือรีเลย์กระแสเกิน (50/51) ต้องเปลี่ยนสถานะ

3.1.7 รูปแบบที่ 7: เกิดความผิดปกติบนสายส่งที่เชื่อมต่อกับโรงไฟฟ้า (Power Plant Line Fault Event)

รูปที่ 3.6 แสดงการทำงานของอุปกรณ์ป้องกันและตำแหน่งติดตั้งเครื่องบันทึกความผิดปกติแบบดิจิทัล รูปแบบที่ 7

จากรูปที่ 3.6 เมื่อเกิดความผิดปกติบนสายส่งที่เชื่อมต่อกับโรงไฟฟ้า และเป็นสถานีไฟฟ้าที่มีเครื่องบันทึกความผิดปกติติดตั้งอยู่ แล้วระบบป้องกันหลักเห็นความผิดปกติที่ Zone 1 และทำงานได้อย่างถูกต้อง กรณีนี้ตั้งค่าสำหรับการปิดวงจรซ้ำที่เวลา 10 วินาที แต่เครื่องบันทึกความผิดปกติบันทึกเหตุการณ์ผิดปกติที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาประมาณ 4 วินาทีเท่านั้น ทำให้กระแสช่วงหลังเกิดความผิดปกติไม่ได้บันทึกอยู่ในข้อมูลชุดเดียวกับกระแสช่วงก่อนเกิดความผิดปกติ ดังนั้นกล่าวได้ว่ากระแสช่วงหลังเกิดความผิดปกติของข้อมูลชุดแรกจะเป็นช่วงที่เซอร์กิตเบรกเกอร์ปลดวงจรครั้งแรกนั่นเอง แสดงเงื่อนไขการจำแนกดังนี้

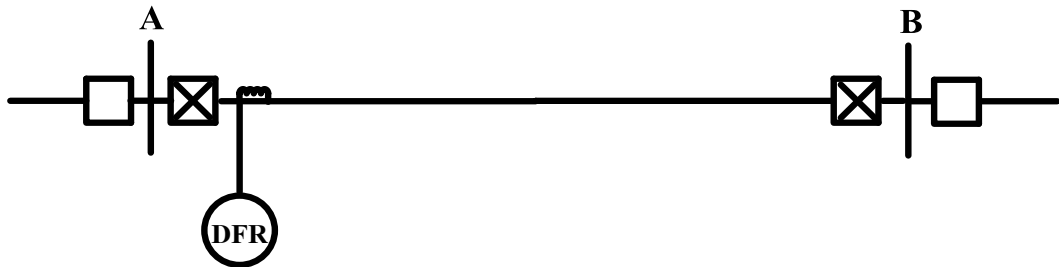
สัญญาณแอนะล็อก

- แรงดันที่บัสช่วงระหว่างเกิดความผิดปกติลดลงมากกว่า 4% ของแรงดันปกติ
- พบกระแสผิดปกติบนสายส่งที่เชื่อมต่อกับโรงไฟฟ้า
- กระแสช่วงระหว่างเกิดความผิดปกติมากกว่าสองเท่าของกระแสช่วงก่อนเกิดความผิดปกติ ($I_{\text{during_fault}} > 2I_{\text{pre_fault}}$)
- มีช่วงที่เซอร์กิตเบรกเกอร์ปลดวงจรออกจากระบบ ($I_{\text{min}} < 5 \text{ A}$)

สัญญาณดิจิทัล

- รีเลย์ระยะทาง (21) หรือรีเลย์ทริป (94) หรือรีเลย์กระแสเกิน (50/51) ต้องเปลี่ยนสถานะ

3.1.8 รูปแบบที่ 8: อุปกรณ์ป้องกันทำงาน แต่ไม่เกิดความผิดปกติในระบบ (No-Fault Trip Event)

รูปที่ 3.7 แสดงการทำงานของอุปกรณ์ป้องกันและตำแหน่งติดตั้งเครื่องบันทึกความผิดปกติแบบดิจิทัล รูปแบบที่ 8

จากรูปที่ 3.7 ระบบป้องกันหลักทำงานทั้ง ๆ ที่ไม่มีความผิดปกติเกิดขึ้นบนสายส่ง สาเหตุนี้ อาจเกิดจากการทำงานผิดพลาดของรีเลย์ โดยแสดงเงื่อนไขการจำแนกได้ดังนี้

สัญญาณแอนะล็อก

- แรงดันที่บัสไม่ตก
- ไม่มีกระแสความผิดปกติ
- มีช่วงที่เซอร์กิตเบรกเกอร์ปลดวงจรออกจากระบบ ($I_{min} < 5 \text{ A}$)

สัญญาณดิจิทัล

- รีเลย์ระยะทาง (21) หรือรีเลย์ทริป (94) หรือรีเลย์กระแสเกิน (50/51) ต้องเปลี่ยนสถานะ

ตารางที่ 3.1 สรุปเงื่อนไขการจำแนกเหตุการณ์ผิดปกติในกรณีที่ศึกษา

รูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติ	สัญญาณดิจิทัล			สัญญาณแอนะล็อก				
	Relay เบอร์ 21/94/50/51	Relay เบอร์ 86K/86X	CRX	FCT	$I_{\text{during_fault}} > 2I_{\text{pre_fault}}$	$V_{\text{drop}} < 0.96V_{\text{pre_fault}}$	$I_{\text{min}} < 5 \text{ A}$	เงื่อนไขอื่น ๆ
1. Line Permanent Fault Event	Y	-	Y	Zone 1	Y	Y	Y	$I_{\text{post_fault}} < 5 \text{ A}$
2. Line Temporary Fault Event	Y	-	Y	Zone 1	Y	Y	Y	$I_{\text{post_fault}} > 5 \text{ A}$
3. Through Fault Event	N	-	N	Zone 1	Y	Y	-	$ I_{\text{post_fault}} - I_{\text{pre_fault}} \geq 0.05 * I_{\text{pre_fault}}$
4. Remote Backup Trip Event	Y	-	N	Zone 2,3	Y	Y	Y	-
5. MV Fault Event	-	N	-	> 1500 ms	Y	Y	Y	Fault ที่ I70KT
6. PEA 115 kV Line Fault Event	Y	-	-	-	Y	Y	Y	Fault ที่ I70PEA
7. Power Plant Line Fault Event	Y	-	-	-	Y	Y	Y	Fault ที่สายส่งติด โรงไฟฟ้า
8. No-Fault Trip Event	Y	-	-	-	N	N	Y	-

Note : Y คือ อุปกรณ์ป้องกันทำงาน , N คือ อุปกรณ์ป้องกันไม่ทำงาน, - ไม่ใช้ในการจำแนกเงื่อนไข

ช่องที่มีสี แสดงว่าใช้คำสั่ง AND

ช่องที่มีสี แสดงว่าใช้คำสั่ง OR

บทที่ 4

ขั้นตอนและผลการจำแนกเหตุการณ์ผิดปกติ

บทนี้กล่าวถึงขั้นตอนการทำงานของโปรแกรมจำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติ โดยใช้เงื่อนไขการจำแนกในบทที่ 3 และทดสอบความสามารถของโปรแกรม โดยนำผลที่ได้ไปเปรียบเทียบกับผลการวิเคราะห์เหตุขัดข้องในระบบไฟฟ้าที่จัดทำโดยเจ้าหน้าที่ของการไฟฟ้า

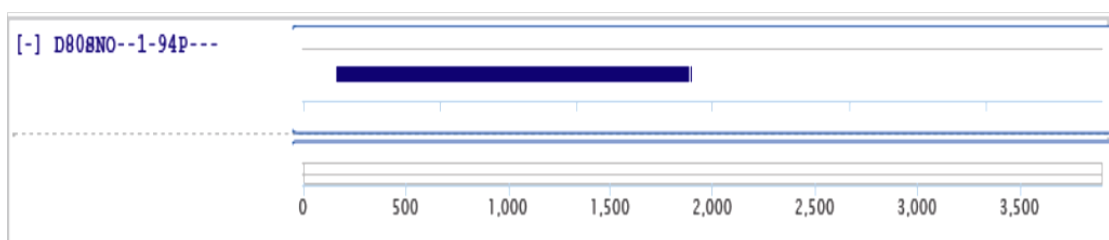
4.1 ขั้นตอนการทำงานของโปรแกรม

ทันทีที่เกิดความผิดปกติขึ้นในระบบเครื่องบันทึกความผิดปกติจะบันทึกข้อมูลไว้ แล้วระบบผู้เชี่ยวชาญจะดึงข้อมูลจากเครื่องบันทึกความผิดปกติมาประมวลผลผ่าน โปรแกรมจำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติ เพื่อจำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

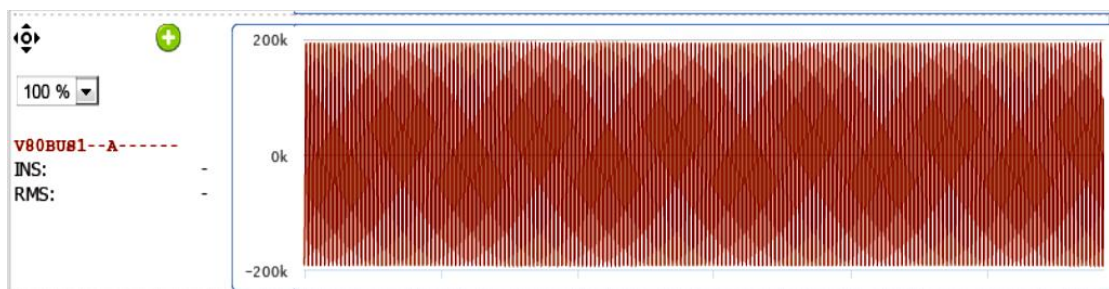
โปรแกรมเริ่มต้นกระบวนการด้วยการรับข้อมูลจากเครื่องบันทึกความผิดปกติ ซึ่งข้อมูลที่ได้เป็นไฟล์ COMTRADE อยู่ในรูปแบบไฟล์โครงร่างและไฟล์ข้อมูล แล้วจึงคัดกรองเหตุการณ์ที่เกิดความผิดปกติในระบบเพื่อนำมาจำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติ โดยคัดกรองจากสัญญาณแรงดันและกระแส เพื่อต้องการกรองเหตุการณ์ที่อุปกรณ์ป้องกันทำงานแต่เซอร์กิตเบรกเกอร์ไม่ปลดวงจรออกจากระบบ หรือเหตุการณ์ที่ไม่มีความผิดปกติแต่เป็นสัญญาณรบกวน (noise signal) และอุปกรณ์ป้องกันทำงานทั้ง เหตุการณ์ที่กรองทิ้ง แสดงในรูปที่ 4.1 – 4.2

จากรูปที่ 4.3 การคัดกรองเหตุการณ์ผิดปกติจากสัญญาณแรงดันและกระแส มีเงื่อนไข คือแรงดันที่บัสช่วงระหว่างเกิดความผิดปกติลดลงมากกว่า 4% ของแรงดันปกติ ($V_{drop} < 96\%$ ของ V_{pre_fault} , อ้างอิงจากบทที่ 3) แสดงในบล็อกที่ (A) แต่ถ้าตรวจสอบแล้วแรงดันไม่ตกเหตุการณ์นี้จะนำไปประมวลผลอีกรูปแบบหนึ่งตามขั้นตอน (1) เมื่อตรวจสอบแรงดันแล้วขั้นตอนต่อไปต้องตรวจสอบสัญญาณกระแสผิดปกติในระบบด้วย ตามเงื่อนไข $I_{during_fault} > 2I_{pre_fault}$ แสดงในบล็อกที่ (B) ถ้าตรวจสอบเหตุการณ์แล้วไม่มีความผิดปกติเกิดขึ้น โปรแกรมจะหยุดการทำงานทันที (ขั้นตอน (7)) จากนั้นนำสัญญาณกระแสของสายส่งเส้นที่เกิดความผิดปกติมาตรวจสอบชื่อช่องสัญญาณ โดยตรวจสอบว่าสายส่งชื่อ I70KT, I70PEA หรือเป็นสายส่งที่เชื่อมต่อกับโรงไฟฟ้าหรือไม่ ถ้าใช่ไปขั้นตอน (2), (3) และ (4) ตามลำดับ ถ้าสายส่งเส้นที่ตรวจสอบชื่อไม่ตรงกับที่กล่าวมาข้างต้นให้นำมาตรวจสอบสถานะการทำงานของอุปกรณ์ป้องกันได้เลย โดยเริ่มตรวจสอบที่ตัวรับสัญญาณการป้องกันระยะไกลของสายส่ง (Carrier Receive: CRX) ก่อนว่าทำงานหรือไม่ แสดงในบล็อกที่ (C) เพื่อต้องการทราบว่าความผิดปกติเกิดขึ้นภายในหรือภายนอกเขตป้องกัน ถ้า CRX ทำงานแสดงว่าความผิดปกติเกิดขึ้นภายในเขตป้องกัน แต่ถ้า CRX

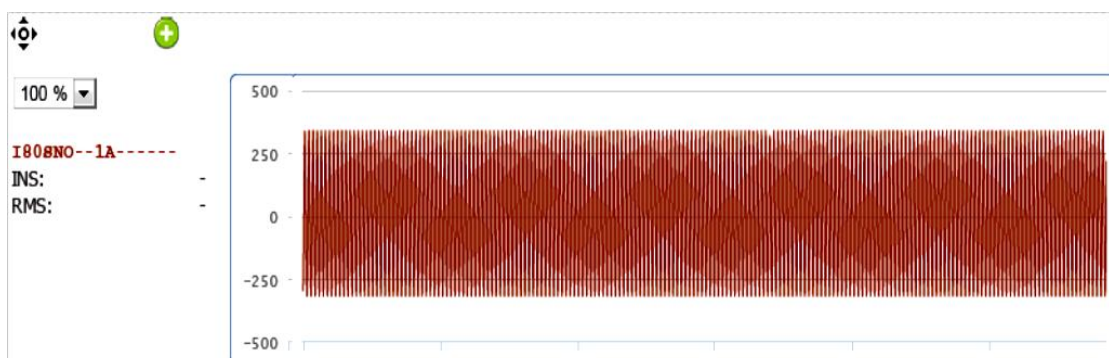
ไม่ทำงานแสดงว่าความผิดพลาดเกิดขึ้นภายนอกเขตป้องกันและไปยังขั้นตอน 5 หลังจากตรวจสอบว่า CRX ทำงานแล้ว ถัดมาตรวจสอบการทำงานของรีเลย์ที่สั่งเซอร์กิตเบรกเกอร์ปลดวงจรออกจากระบบ โดยรีเลย์ระยะทาง (21) หรือรีเลย์ทริป (94) ต้องทำงาน แสดงในบล็อกรูปที่ D และต้องตรวจสอบด้วยว่าเซอร์กิตเบรกเกอร์ปลดวงจรออกจากระบบจริง ไม่ใช่รีเลย์เปลี่ยนสถานะ แต่เซอร์กิตเบรกเกอร์ไม่ปลดวงจรออกจากระบบ แสดงตัวอย่างในรูปที่ 4.4 โดยสามารถตรวจสอบได้จาก $I_{min} < 5A$ แสดงในบล็อกรูปที่ E

(ก) แสดงสถานะการทำงานของอุปกรณ์ป้องกัน

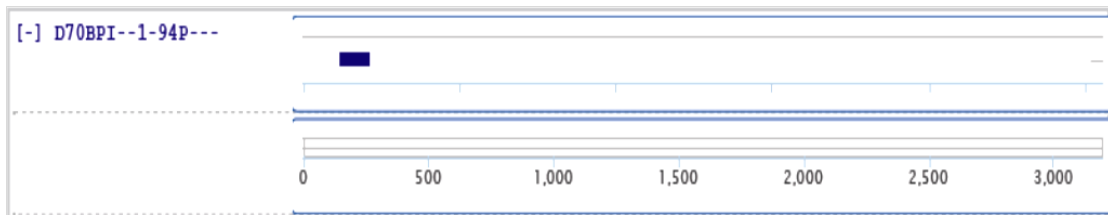

(ข) แสดงสัญญาณแรงดันเฟส A

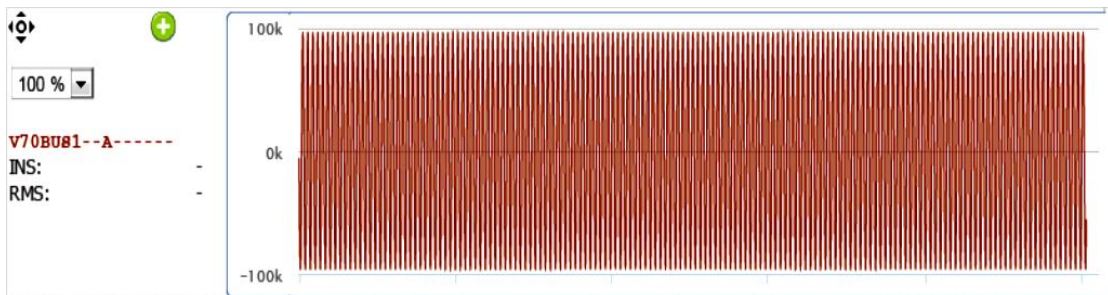

(ค) แสดงสัญญาณกระแสเฟส A

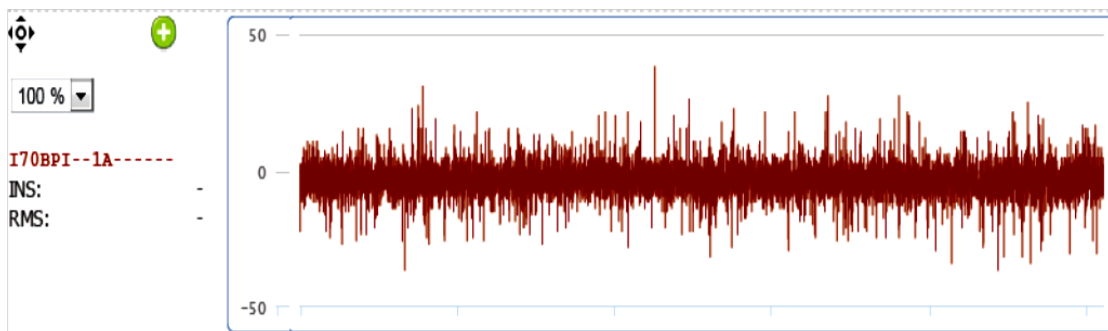
รูปที่ 4.1 แสดงตัวอย่างเหตุการณ์ที่อุปกรณ์ป้องกันทำงาน แต่เซอร์กิตเบรกเกอร์ไม่ปลดวงจรออกจากระบบ

(ก) แสดงสถานะการทำงานของอุปกรณ์ป้องกัน

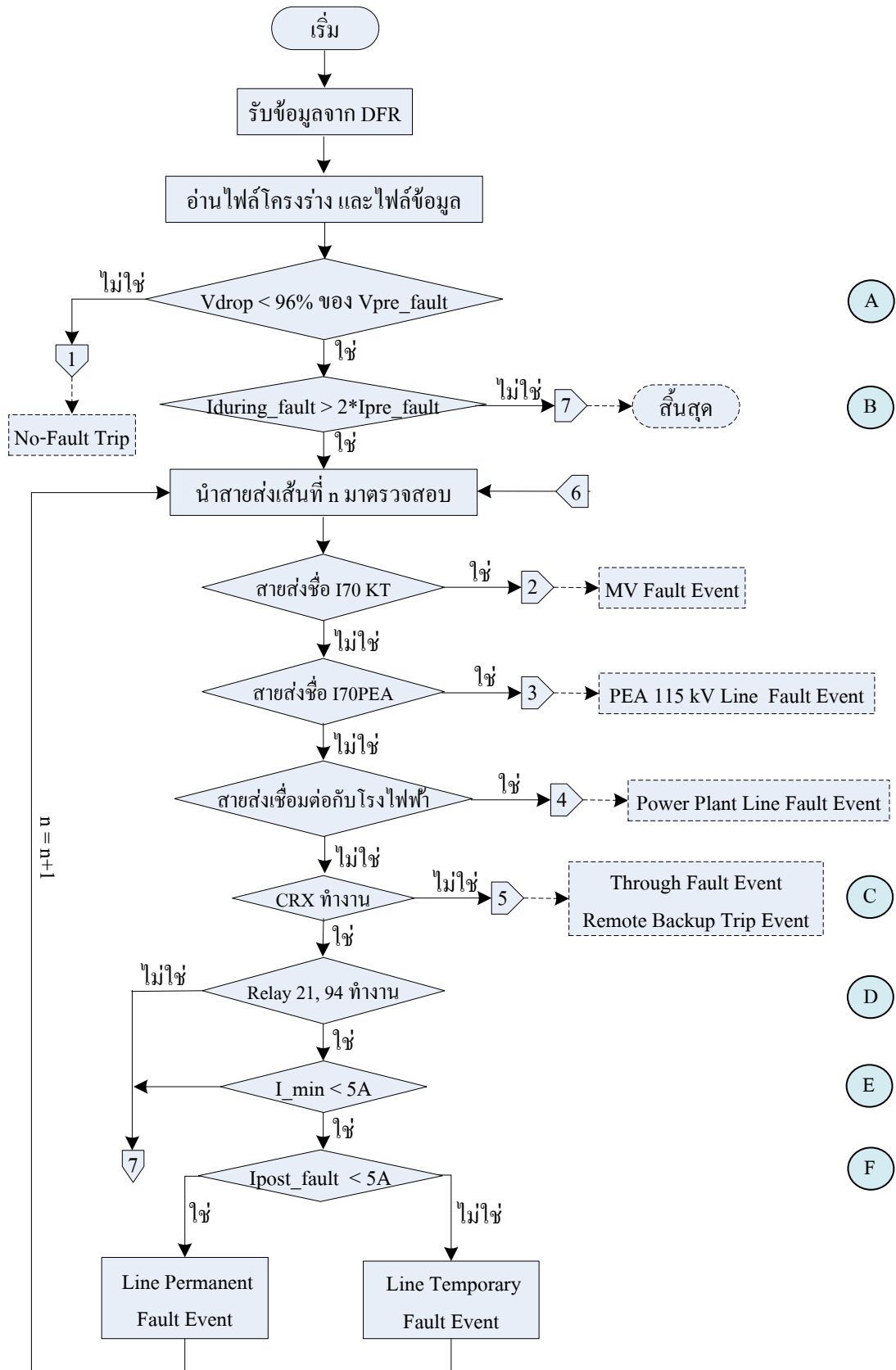
(ข) แสดงสัญญาณแรงดันเฟส A

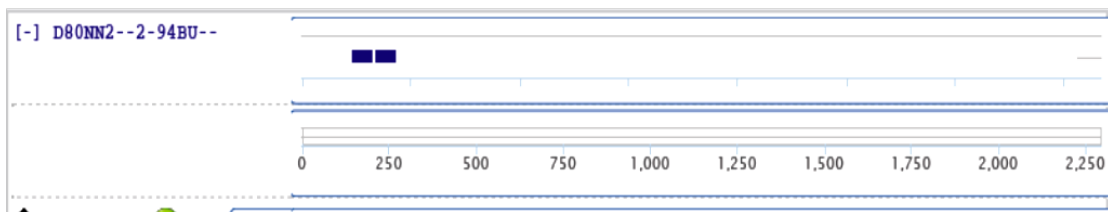
(ค) แสดงสัญญาณกระแสเฟส A

รูปที่ 4.2 แสดงตัวอย่างเหตุการณ์ที่ไม่มีความผิดปกติ
แต่เป็นสัญญาณรบกวน (noise signal) และอุปกรณ์ป้องกันทำงาน

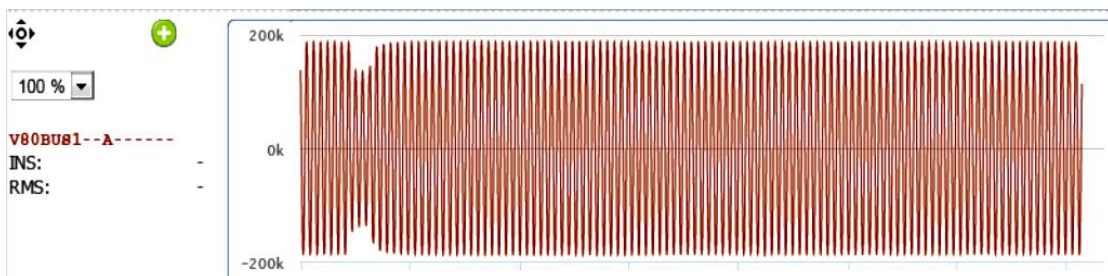
ขั้นตอนสุดท้าย แสดงในบล็อกที่ (F) ตรวจสอบกระแสช่วงหลังเกิดความผิดปกติ (Ipost_fault) เพื่อแยกประเภทความผิดปกติที่เกิดขึ้นว่าเป็นความผิดปกติแบบถาวรหรือชั่วคราว ถ้ากระแสช่วงหลังเกิดความผิดปกติมีค่าน้อยกว่า 5 A จะเป็นความผิดปกติแบบถาวร (Line Permanent Fault Event) และถ้าค่ากระแสช่วงหลังเกิดความผิดปกติมากกว่า 5 A จะเป็นความผิดปกติแบบชั่วคราว (Line Temporary Fault Event) แล้วจึงแสดงผลการจำแนกและนำสายส่งเส้นถัดไปมาประมวลผล

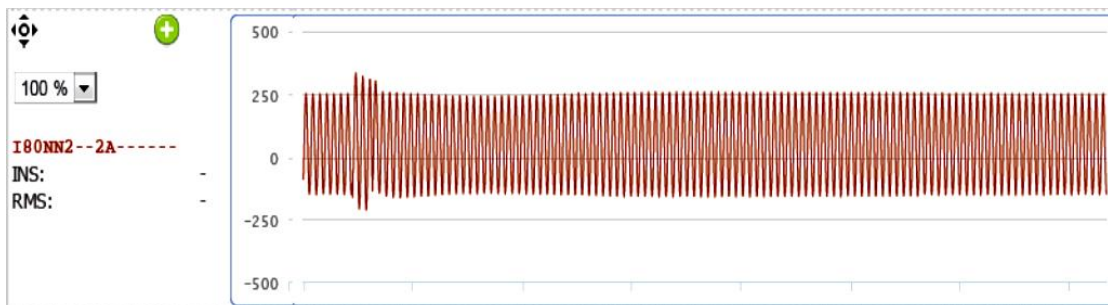
รูปที่ 4.3 กระบวนการจำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติ

(ก) แสดงสถานะการทำงานของอุปกรณ์ป้องกัน

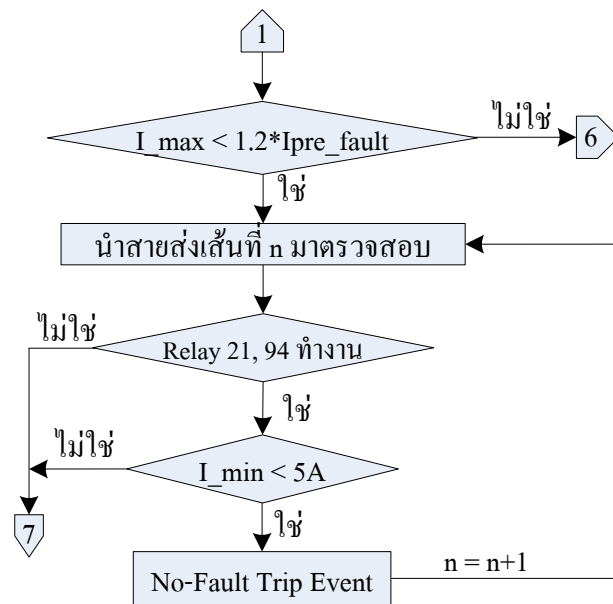

(ข) แสดงสัญญาณแรงดันเฟส A

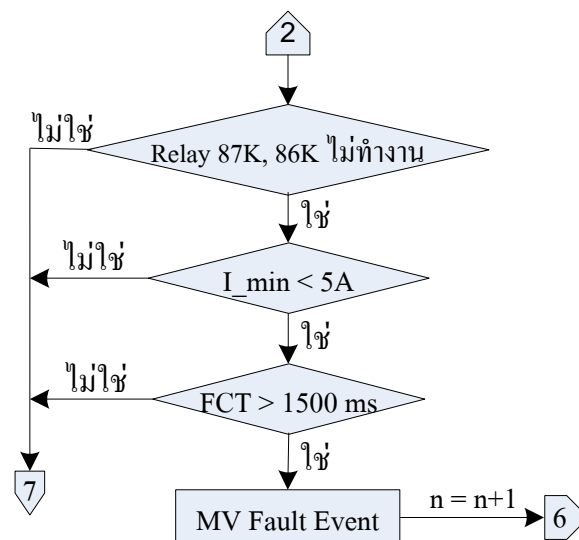
(ค) แสดงสัญญาณกระแสเฟส A

รูปที่ 4.4 แสดงตัวอย่างเหตุการณ์ที่รีเลย์เปลี่ยนสถานะ แต่เซอร์กิตเบรกเกอร์ไม่ปลดวงจรออกจากระบบ

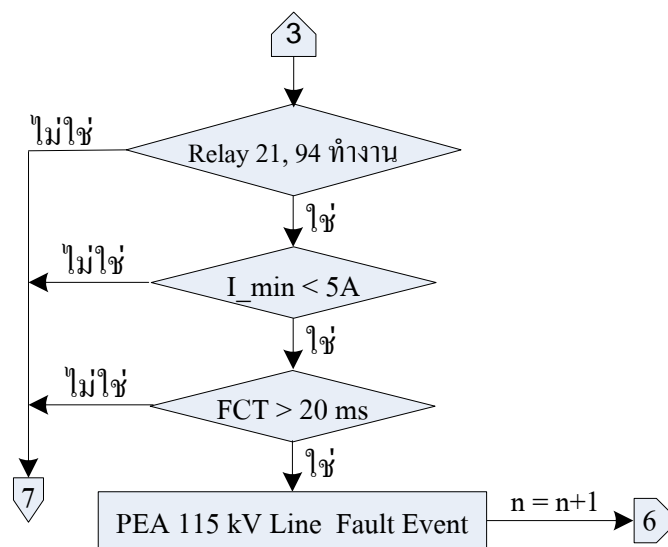
รูปที่ 4.5 กระบวนการจำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติพร้อมกรณี No-Fault Trip Event

รูปที่ 4.5 แสดงขั้นตอน 1 เป็นการจำแนกรณีอุปกรณ์ป้องกันทำงาน แต่ไม่เกิดความผิดปกติในระบบ (No-Fault Trip Event) เริ่มต้นตรวจสอบสัญญาณแรงดันที่บัสต้องมีค่าปกติ ไม่มีช่วงที่แรงดันตก และสัญญาณกระแสในระบบเป็นไปตามเงื่อนไข $I_{max} < 1.2 * I_{pre_fault}$ หลังจากนั้นนำสายส่งเส้นที่ผ่านเงื่อนไขกระแสและแรงดันมาตรวจสอบสถานะการทำงานของรีเลย์ โดยรีเลย์ระยะทาง (21) หรือรีเลย์ทริป (94) ต้องทำงานสั่งเซอร์กิตเบรกเกอร์ปลดวงจรออกจากระบบจริง ($I_{min} < 5A$) แล้วจึงแสดงผลการจำแนกและนำสายส่งเส้นถัดไปมาประมวลผล

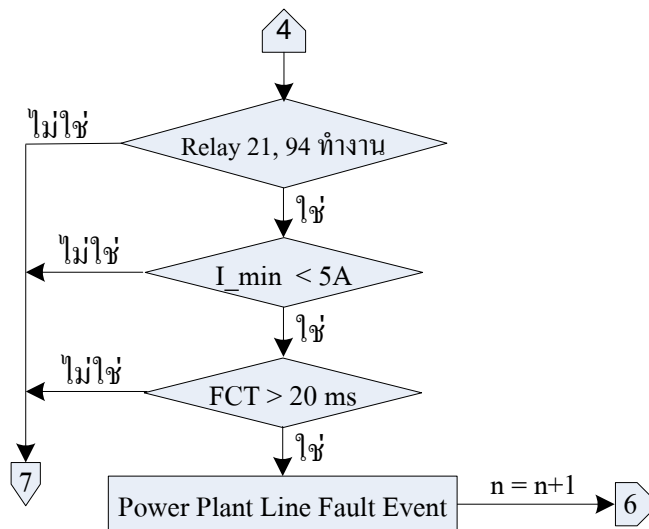
รูปที่ 4.6 กระบวนการจำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติพร้อมกรณี MV Fault Event

รูปที่ 4.6 แสดงขั้นตอน 2 เป็นการจำแนกกรณีเกิดความผิดปกติด้านแรงต่ำของหม้อแปลง 115/22 kV (MV Fault Event) โดยนำสายส่งเส้นที่ผ่านเงื่อนไขแรงดัน, กระแสผิดปกติ และสายส่งชื่อว่า I70KT มาตรวจสอบสถานะการทำงานของรีเลย์ โดยรีเลย์ป้องกันของหม้อแปลง (86K หรือ 86X) ต้องไม่ทำงาน เนื่องจากความผิดปกติเกิดภายนอกหม้อแปลง ทำให้ระบบป้องกันสำรองทางด้านทุติยภูมิของหม้อแปลงทำงานสั่งเซอร์กิตเบรกเกอร์ปลดวงจรออกจากระบบ ($I_{min} < 5A$) โดยใช้เวลากำจัดความผิดปกติ (FCT) มากกว่า 1500 ms ด้วย แล้วแสดงผลการจำแนกและนำสายส่งเส้นถัดไปมาประมวลผล

รูปที่ 4.7 กระบวนการจำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติกรณี PEA 115 kV Line Fault Event

รูปที่ 4.7 แสดงขั้นตอน 3 เป็นการจำแนกกรณีเกิดความผิดปกติบนสายส่ง 115 kV ที่เชื่อมต่อระหว่างระบบส่งและระบบจำหน่าย (PEA 115 kV Line Fault Event) โดยนำสายส่งเส้นที่ผ่านเงื่อนไขแรงดัน, กระแสผิดปกติและสายส่งชื่อว่า I70PEA มาตรวจสอบสถานะการทำงานของรีเลย์ โดยรีเลย์ระยะทาง (21) หรือรีเลย์ทริป (94) ต้องทำงานสั่งเซอร์กิตเบรกเกอร์ปลดวงจรออกจากระบบจริง ($I_{min} < 5A$) และเวลากำจัดความผิดปกติ (FCT) มากกว่า 20 ms แล้วจึงแสดงผลการจำแนกและนำสายส่งเส้นถัดไปมาประมวลผล

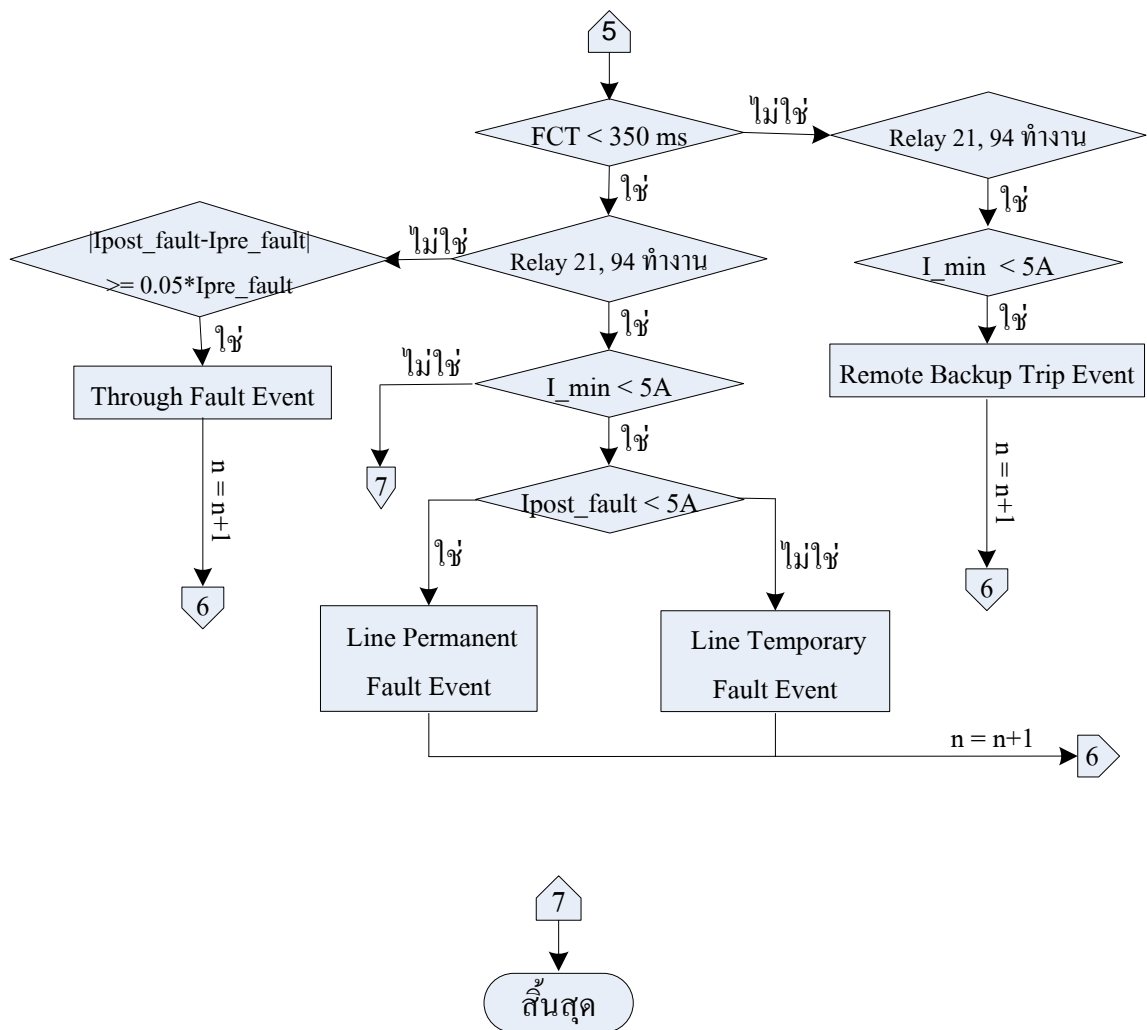

รูปที่ 4.8 กระบวนการจำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติ Power Plant Line Fault Event

รูปที่ 4.8 แสดงขั้นตอน **4** เป็นการจำแนกกรณีเกิดความผิดปกติบนสายส่งที่เชื่อมต่อกับ โรงไฟฟ้า (Power Plant Line Fault Event) โดยนำสายส่งเส้นที่ผ่านเงื่อนไขแรงดัน, กระแสผิดปกติและเป็นสายส่งที่เชื่อมต่อกับ โรงไฟฟ้า มาตรวจสอบสถานะการทำงานของรีเลย์ โดยรีเลย์ ระยะทาง (21) หรือรีเลย์ทริป (94) ต้องทำงานสั่งเซอร์กิตเบรกเกอร์ปลดวงจรออกจากระบบจริง ($I_{min} < 5A$) และเวลากำจัดความผิดปกติ (FCT) มากกว่า 20 ms แล้วจึงแสดงผลการจำแนกและ นำสายส่งเส้นถัดไปมาประมวลผล

รูปที่ 4.9 แสดงขั้นตอน **5** โดยนำสายส่งเส้นที่นอกเหนือจากสามกรณีข้างต้นมาประมวล ผ่านเงื่อนไขเพื่อจำแนกเป็นกรณีต่าง ๆ ต่อไป โดยหลังจากตรวจสอบสถานะการทำงานของตัวรับ สัญญาณการป้องกันระยะไกลของสายส่ง (Carrier Receive: CRX) แล้วพบว่า CRX ไม่ทำงาน แสดงว่าความผิดปกติเกิดขึ้นภายนอกเขตป้องกัน แต่มีบางกรณี CRX ไม่ทำงานแต่ความผิดปกติ เกิดขึ้นภายในเขตป้องกัน ด้วยเหตุนี้จึงต้องนำเวลากำจัดความผิดปกติ (FCT) มาช่วยบ่งบอกว่า ความผิดปกติเกิดขึ้นภายในหรือภายนอกเขตป้องกันอีกทางหนึ่ง ถ้าเวลากำจัดความผิดปกติ น้อยกว่า 350 ms แสดงว่าความผิดปกติเกิดขึ้นภายในเขตป้องกัน แต่ถ้าเวลากำจัดความผิดปกติ มากกว่า 350 ms แสดงว่าความผิดปกติเกิดขึ้นภายนอกเขตป้องกัน เมื่อสามารถระบุได้ว่าความผิดปกติ เกิดขึ้นนอกเขตป้องกัน เนื่องจาก CRX ไม่ทำงานและเวลากำจัดความผิดปกติมากกว่า 350 ms ก็นำสายส่งมาตรวจสอบสถานะการทำงานของรีเลย์ โดยรีเลย์ระยะทาง (21) หรือรีเลย์ทริป (94) ต้องทำงานสั่งเซอร์กิตเบรกเกอร์ปลดวงจรออกจากระบบจริง ($I_{min} < 5A$) แล้วจึงแสดงผล การจำแนกเป็นกรณีที่อุปกรณ์ป้องกันสำรองระยะไกลทำงานแทนอุปกรณ์ป้องกันหลัก (Remote Backup Trip Event) แต่ถ้าตรวจสอบแล้วพบว่าเวลากำจัดความผิดปกติ น้อยกว่า 350 ms ก็นำสาย

ส่งมาตรวจสอบสถานะการทำงานของรีเลย์เช่นกัน ถ้ารีเลย์ไม่ทำงานและการเปรียบเทียบกระแสก่อนและหลังเกิดความผิดปกติเป็นไปตามสมการ $|I_{\text{post-fault}} - I_{\text{pre-fault}}| \geq 0.05 * I_{\text{pre-fault}}$ สามารถจำแนกเป็นกรณีเกิดความผิดปกติบนสายส่งใกล้เคียง และอุปกรณ์ป้องกันหลักทำงานถูกต้อง (Through Fault Event) ในทางตรงกันข้ามถ้ารีเลย์ทำงานสั่งเซอร์กิตเบรกเกอร์ปลดวงจรออกจากระบบจริง ($I_{\text{min}} < 5A$) และกระแสหลังเกิดความผิดปกติต่ำกว่า 5 A จำแนกเป็นกรณีความผิดปกติที่เกิดขึ้นถาวร (Line Permanent Fault Event)

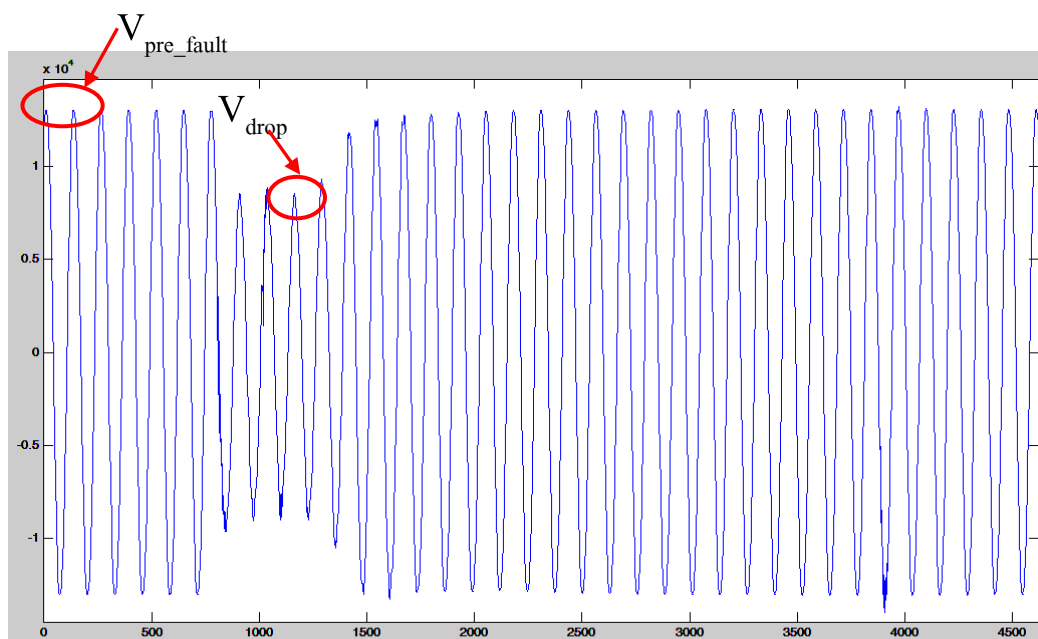
รูปที่ 4.9 กระบวนการจำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติ (ต่อ)

4.2 การหาค่าตัวแปรภายในข้อมูล

4.2.1 แรงดัน (Voltage)

ค่าแรงดันก่อนเกิดความผิดปกติ (V_{pre_fault}) มาจาก ค่าสมมุติฐานของแรงดันสูงสุดในช่วงสองไซเคิลแรกที่เครื่องบันทึกความผิดปกติบันทึกได้ ส่วนค่าแรงดันตกช่วงเกิดความผิดปกติ (V_{drop}) มาจาก ค่าสมมุติฐานแรงดันสูงสุดของแต่ละไซเคิล แล้วนำค่าที่ได้ในแต่ละไซเคิลมาเปรียบเทียบกัน ถ้าค่าสมมุติฐานแรงดันสูงสุดค่าใดมีค่าน้อยที่สุด ให้บันทึกค่านั้นเป็นค่าแรงดันตกเพื่อนำไปเปรียบเทียบตามเงื่อนไข โดยแรงดันช่วงก่อนเกิดความผิดปกติและแรงดันขณะเกิดความผิดปกติ แสดงในรูปที่ 4.10

เครื่องบันทึกความผิดปกติจะบันทึกสัญญาณก่อนเกิดความผิดปกติเป็นเวลาประมาณ 0.15 วินาที ทำให้ค่าแรงดันก่อนเกิดความผิดปกติที่ใช้เป็นเงื่อนไขการจำแนกไม่อยู่ใกล้ช่วงระหว่างเกิดความผิดปกติ

รูปที่ 4.10 แสดงแรงดันช่วงก่อนเกิดความผิดปกติและแรงดันขณะเกิดความผิดปกติ

4.2.2 กระแส (Current)

ค่ากระแสก่อนเกิดความผิดปกติ (I_{pre_fault}) มาจาก ค่าสมมุติฐานของกระแสสูงสุดในช่วงสองไซเคิลแรกที่เครื่องบันทึกความผิดปกติบันทึกได้ดังสมการ 4.1

ค่ากระแสระหว่างเกิดความผิดปกติ (I_{during_fault}) มาจาก ค่าสมมุติฐานของกระแสสูงสุดตลอดช่วงที่เครื่องบันทึกความผิดปกติบันทึกได้ ดังสมการ 4.2

ค่ากระแสหลังเกิดความผิดปกติ (I_{post_fault}) หาจาก ค่าสมบูรณ์ของกระแสสูงสุดในช่วง
ไซเคิลสุดท้ายที่เครื่องบันทึกความผิดปกติบันทึกได้ ดังสมการ 4.3

ค่ากระแสช่วงที่เซอร์กิตเบรกเกอร์ปลดวงจรออกจากระบบ (I_{min}) หาจาก ค่าสมบูรณ์ของ
กระแสต่ำสุดตลอดช่วงที่เครื่องบันทึกความผิดปกติบันทึกได้ ดังสมการ 4.4

เครื่องบันทึกความผิดปกติจะบันทึกสัญญาณก่อนเกิดความผิดปกติเป็นเวลาประมาณ
0.15 วินาที ทำให้ค่ากระแสก่อนเกิดความผิดปกติที่ใช้เป็นเงื่อนไขการจำแนกไม่อยู่ใกล้ช่วง
ระหว่างเกิดความผิดปกติ ถ้าค่าที่ใช้อยู่ใกล้ช่วงระหว่างเกิดความผิดปกติ อาจส่งผลให้การ
เปรียบเทียบกระแสช่วงก่อนและระหว่างเกิดความผิดปกติผิดพลาด เนื่องจากค่ากระแสช่วงที่
ใกล้เกิดความผิดปกตินั้นอาจมีค่ากระแสสูงกว่าปกติ ส่วนการบันทึกกระแสช่วงหลังเกิดความผิด
ปกตินั้น เครื่องบันทึกความผิดปกติจะบันทึกสัญญาณช่วงหลังเกิดความผิดปกติต่อจากช่วง
ระหว่างเกิดความผิดปกติ โดยเวลาในการบันทึกช่วงหลังเกิดความผิดปกติจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับ
ช่วงระหว่างเกิดความผิดปกติ ดังนั้นการนำค่ากระแสหลังเกิดความผิดปกติมาเปรียบเทียบ
เงื่อนไขการจำแนกควรใช้ค่ากระแสในช่วงไซเคิลสุดท้ายที่เครื่องบันทึกความผิดปกติบันทึกได้ ซึ่ง
จะให้ค่าที่น่าเชื่อถือที่สุด โดยกระแสช่วงที่ใช้นำมาเปรียบเทียบเงื่อนไข แสดงในรูปที่ 4.11 และ รูป
ที่ 4.12

$$I_{pre_fault} = \max(|i(t)|); 0 \leq t \leq 2T \quad (4.1)$$

$$I_{during_fault} = \max(|i(t)|); 0 \leq t \leq mT \quad (4.2)$$

$$I_{post_fault} = \max(|I_{DFT}(t)|); (m - 2)T \leq t \leq mT \quad (4.3)$$

$$I_{min} = \min(|I_{DFT}(t)|); 0 \leq t \leq mT \quad (4.4)$$

เมื่อ i คือ ค่ากระแส ณ เวลาใด ๆ ที่เครื่องบันทึกความผิดปกติบันทึกได้

t คือ ค่าเวลาใด ๆ ที่เครื่องบันทึกความผิดปกติบันทึกเหตุการณ์ผิดปกติ

T คือ คาบเวลา (20 ms)

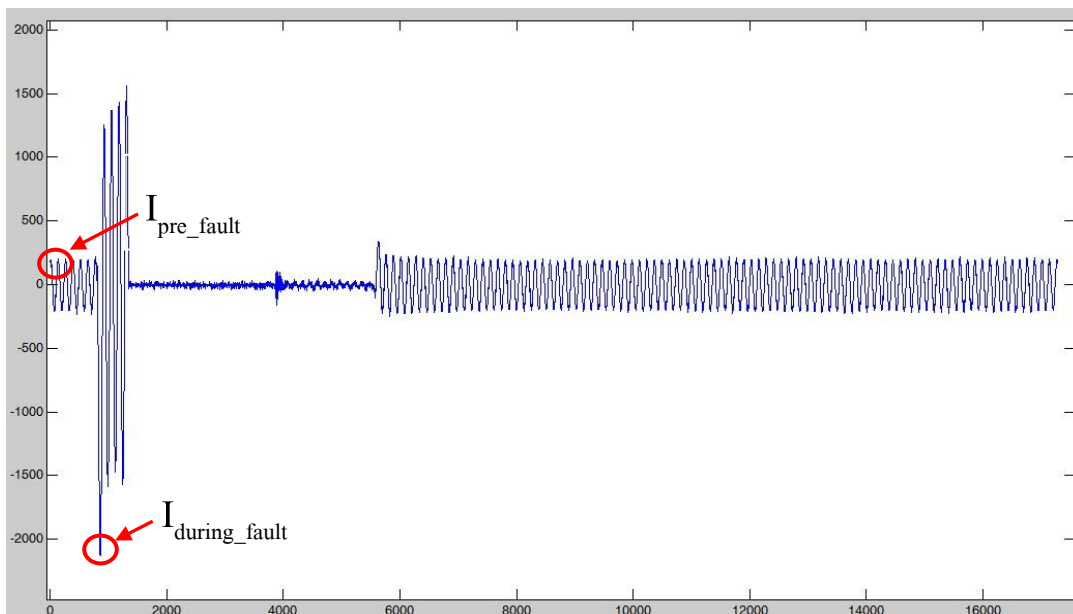
m คือ จำนวนไซเคิลที่เครื่องบันทึกความผิดปกติบันทึก

I_{DFT} คือ ค่ากระแส ณ เวลาใด ๆ ของการแปลงฟูเรียร์ที่ความถี่มูลฐาน (50 Hz)

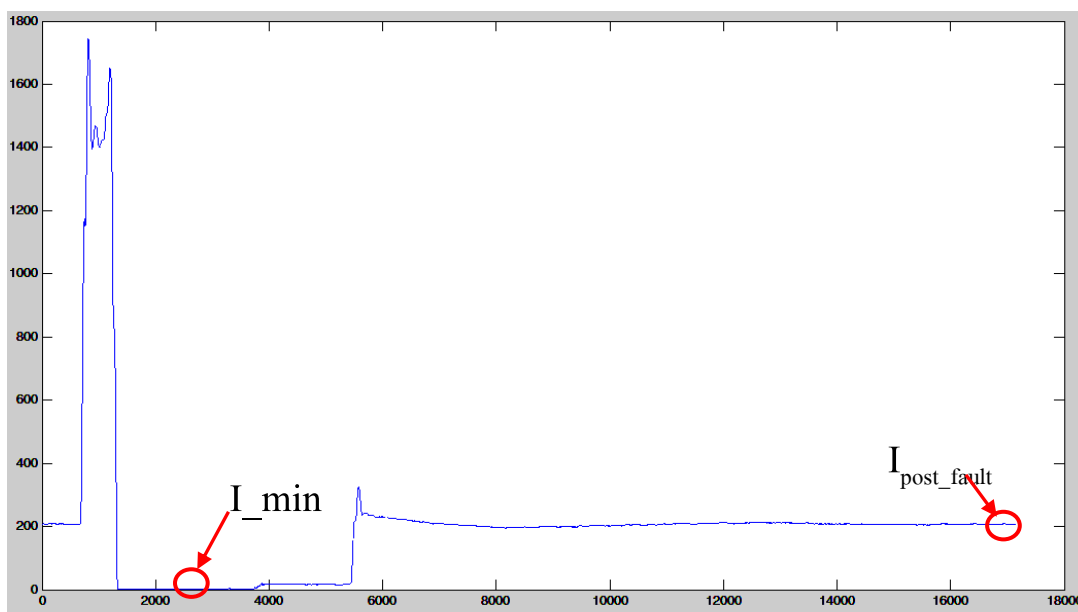
วิธีการหาค่าแสดงในสมการ 4.5 [11]

$$I_{DFT} = \frac{2}{N} \sum_{n=1}^N i[n] e^{-\frac{j2\pi n}{N}} \quad (4.5)$$

N คือ จำนวนจุดข้อมูลต่อหนึ่งไซเคิล

รูปที่ 4.11 แสดงกระแสช่วงก่อนเกิดความผิดปกติและกระแสระหว่างเกิดความผิดปกติ

รูปที่ 4.12 แสดงกระแสช่วงหลังเกิดความผิดปกติ
และกระแสช่วงที่เซอร์กิตเบรกเกอร์ปลดวงจรออกจากระบบ

4.2.3 ช่วงเวลากำจัดความผิดปกติ (Fault Clearing Time: FCT)

ช่วงเวลากำจัดความผิดปกติ (Fault Clearing Time: FCT) หาจาก เวลาที่ความผิดปกติครั้งแรกหมดลง ($t_{\text{end-fault}}$) หักล้างด้วยเวลาที่เริ่มเกิดความผิดปกติครั้งแรก ($t_{\text{start-fault}}$) ดังสมการ 4.6 และ 4.7 ตามลำดับ แล้วนำค่าที่ได้ไปเปรียบเทียบกับระยะเวลาในแต่ละส่วนป้องกัน (Zone) ที่เซอร์กิตเบรกเกอร์ทำงาน ก็จะทำให้ทราบว่าช่วงเวลากำจัดความผิดปกติที่เกิดขึ้นนั้นอยู่ในส่วนป้องกันใด และอยู่ในเงื่อนไขที่กำหนดหรือไม่ แสดงช่วงเวลากำจัดความผิดปกติ ในรูปที่ 4.13

$t_{\text{end_fault}}$ คือเวลาที่พบครั้งแรกว่า

$$\max(|i(t)|) < I_{\text{pre_fault}} ;$$

$$t_{\text{start-fault}} + kT \leq t \leq t_{\text{start-fault}} + (k + 1)T \quad (4.6)$$

โดย $\max(|i(t)|)$ ตัวแรกที่ตรวจพบเริ่มจาก k เป็น 0

$t_{\text{start_fault}}$ คือเวลาที่พบครั้งแรกว่า

$$\max(|i(t)|) > 2 * I_{\text{pre_fault}} ; kT \leq t \leq (k + 1)T \quad (4.7)$$

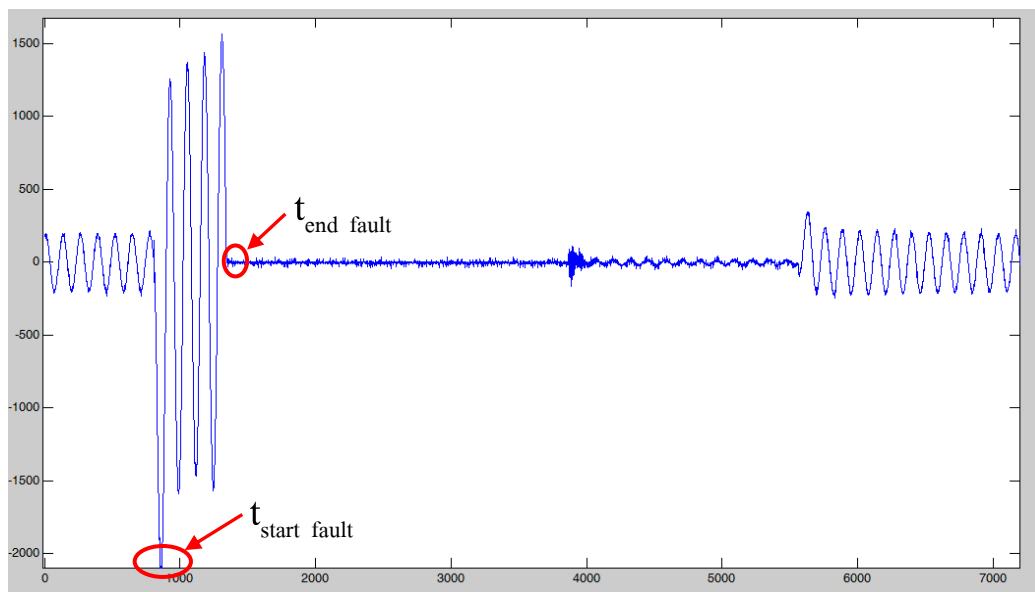
เมื่อ i คือ ค่ากระแส ณ เวลาใด ๆ ที่เครื่องบันทึกความผิดปกติบันทึกได้

t คือ ค่าเวลาใด ๆ ที่เครื่องบันทึกความผิดปกติบันทึกเหตุการณ์ผิดปกติ

T คือ คาบเวลา (20 ms)

k มีค่าตั้งแต่ 0 ถึง $(m - 2)$

m คือ จำนวนไซเคิลที่เครื่องบันทึกความผิดปกติบันทึก

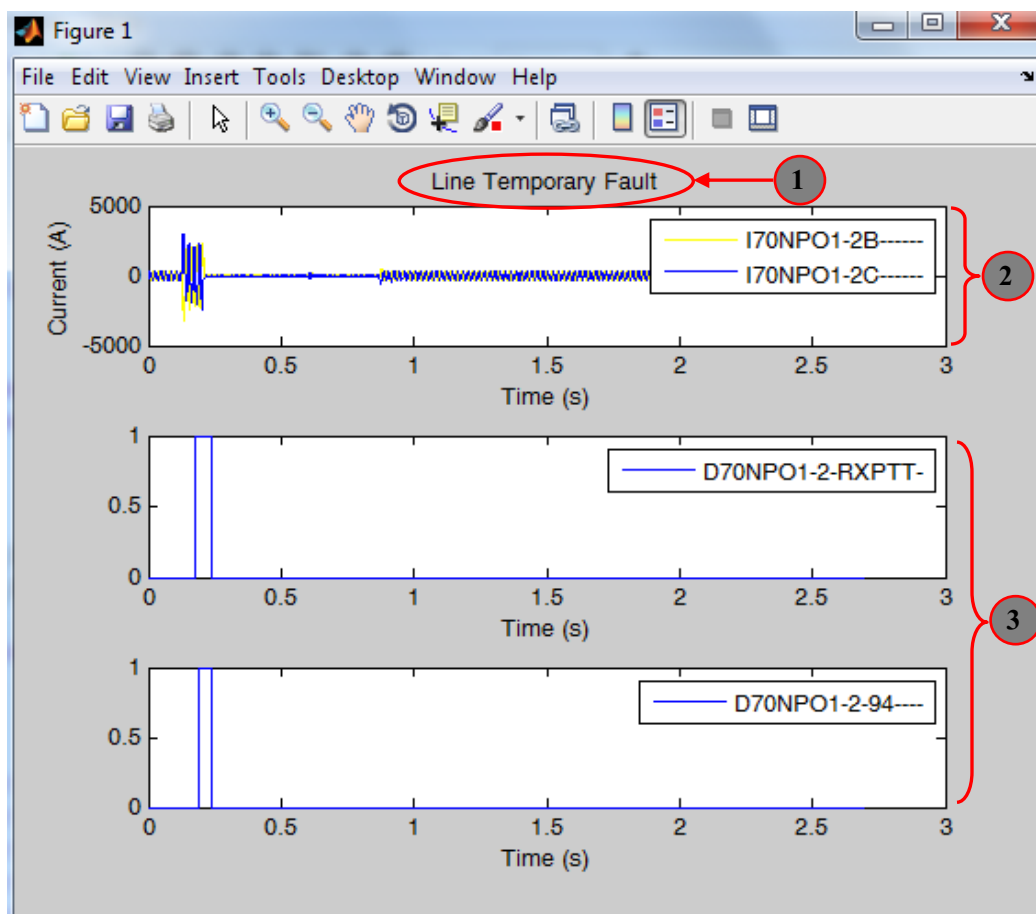
รูปที่ 4.13 แสดงช่วงเวลากำจัดความผิดปกติ

4.3 การแสดงผลของโปรแกรม

เมื่อป้อนข้อมูลจากเครื่องบันทึกความผิดปกติเข้าสู่โปรแกรมและประมวลผลเรียบร้อยแล้ว โปรแกรมจะแสดงรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติผ่านหน้าต่างแสดงผล โดยหน้าต่างแสดงผลจะแสดงหนึ่งรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติเท่านั้น แต่ถ้าโปรแกรมประมวลผลแล้วพบว่ามียุทธศาสตร์รูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติเกิดขึ้นในข้อมูลชุดเดียว โปรแกรมจะแสดงหน้าต่างแสดงผลเท่ากับจำนวนรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติที่เกิดขึ้น สามารถแสดงตัวอย่างหน้าต่างแสดงผล ดังรูปที่ 4.14 โดยหน้าต่างแสดงผลมีรายละเอียด 3 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 แสดงชื่อรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติที่เกิดขึ้นในระบบ ซึ่งมี 8 รูปแบบตามที่แสดงไว้ในบทที่ 3 ถ้าเป็นเหตุการณ์นอกเหนือจากที่กล่าวมา โปรแกรมจะไม่แสดงผล
- ส่วนที่ 2 แสดงสายส่งเส้นที่เกิดความผิดปกติ โดยระบุระดับแรงดัน ชื่อสายส่งปลายทาง ลำดับวงจร และเฟสที่เกิดความผิดปกติ พร้อมทั้งแสดงกราฟสัญญาณกระแสของสายส่ง แกนตั้งแสดงค่ากระแสที่วัดได้หน่วยแอมแปร์ (A) แกนนอนแสดงเวลาหน่วยวินาที (s) สีแดงแทนเฟส A สีเหลืองแทนเฟส B และสีน้ำเงินแทนเฟส C
- ส่วนที่ 3 แสดงสถานะการทำงานของอุปกรณ์ป้องกันที่ใช้เป็นเงื่อนไขในการจำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติ โดยระบุระดับแรงดัน สายส่งปลายทางที่ป้องกัน ลำดับวงจร และชนิดของอุปกรณ์ป้องกัน พร้อมทั้งแสดงกราฟการทำงานของอุปกรณ์ป้องกัน แกน

ตั้งแสดงลักษณะการทำงานของอุปกรณ์ กราฟมีค่าเท่ากับ 1 อุปกรณ์ป้องกันทำงาน ถ้ากราฟมีค่าเท่ากับ 0 อุปกรณ์ป้องกันไม่ทำงาน ส่วนแกนอนแสดงเวลาหน่วยวินาที (s) ซึ่งส่วนที่ 3 จะมีความสัมพันธ์กับส่วนที่ 2

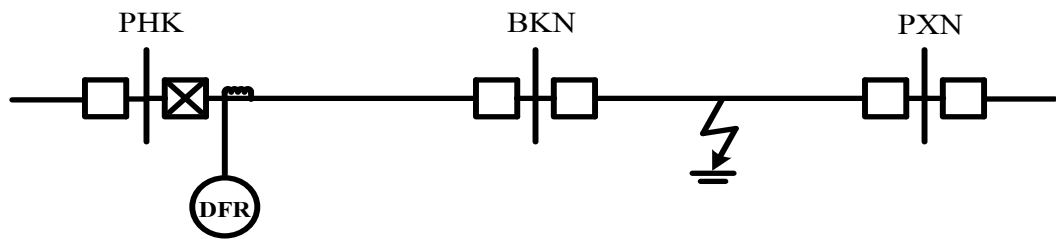

รูปที่ 4.14 หน้าต่างแสดงผลรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติ

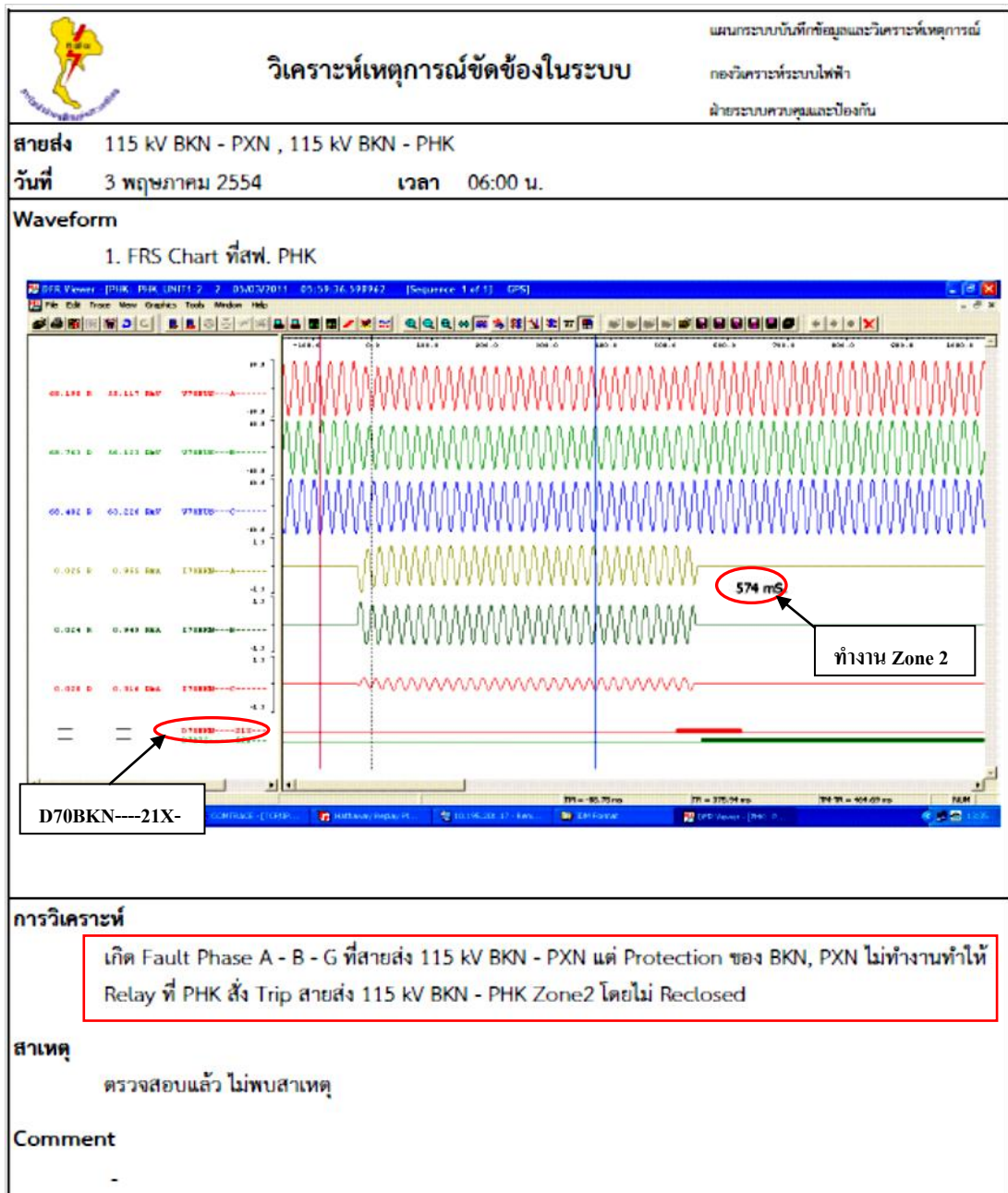
จากรูปที่ 4.14 อธิบายได้ว่ารูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติที่เกิดขึ้น คือ รูปแบบความผิดปกติที่เกิดขึ้นชั่วคราว (Line Temporary Fault Zone 1) ที่ระดับแรงดัน 115 kV เกิดความผิดปกติที่เฟส B และเฟส C วงจรที่ 2 ของสายส่ง UD2-NPO1 โดยมีอุปกรณ์ป้องกันทำงาน 2 ชนิด คือ รีเลย์ทริป (NPO1-2-94) ทำงานสั่งเซอร์กิตเบรกเกอร์ปลดวงจรออกจากระบบ และตัวรับสัญญาณการป้องกันระยะไกล (NPO1-2-RXPTT) ทำงานแสดงว่าความผิดปกติเกิดขึ้นภายในส่วนป้องกันของสายส่ง เมื่อสังเกตกราฟกระแสพบว่าช่วงเวลากำจัดความผิดปกติอยู่ภายใน Zone 1 และกระแสช่วงหลังเกิดความผิดปกติมีค่าใกล้เคียงกระแสช่วงก่อนเกิดความผิดปกติ

4.4 ตัวอย่างการทดสอบ

แสดงตัวอย่างเหตุการณ์ความผิดปกติบนสายส่ง โดยเกิดความผิดปกติระหว่างสถานีไฟฟ้าบึงกาฬ (BKN) และสถานีไฟฟ้าปากซัน (PXN) ประเทศลาว เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2554 เวลา 6.00 น. แต่เซอร์กิตเบรกเกอร์ที่สถานีไฟฟ้าบึงกาฬและปากซันไม่ทำงาน ทำให้เซอร์กิตเบรกเกอร์ที่สถานีไฟฟ้าพังโคน (PHK) ทำงานแทน และติดตั้งเครื่องบันทึกความผิดปกติไว้ที่สถานีไฟฟ้าพังโคน ดังรูปที่ 4.15

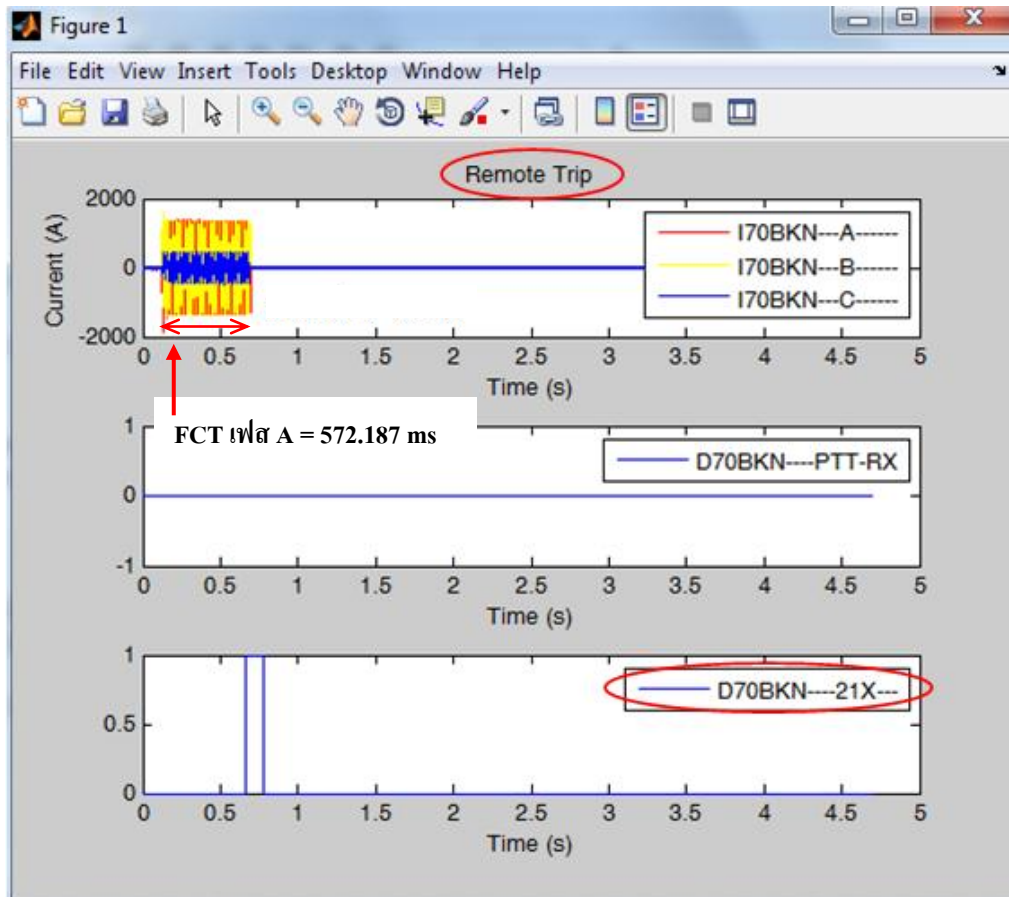
รูปที่ 4.15 โครงสร้างของสถานีไฟฟ้าและการทำงานของอุปกรณ์ป้องกัน

รูปที่ 4.16 รายงานวิเคราะห์เหตุการณ์ขัดข้องในระบบที่สถานีไฟฟ้าพังโคน

รูปที่ 4.16 แสดงตัวอย่างรายงานวิเคราะห์เหตุการณ์ขัดข้องในระบบไฟฟ้าที่จัดทำโดยเจ้าหน้าที่ของการไฟฟ้า โดยวิเคราะห์เหตุการณ์ผิดปกติที่สถานีไฟฟ้าพังโคน (PHK) รายงานระบุว่าอุปกรณ์ป้องกันที่สถานีไฟฟ้าที่เกิดความผิดปกติ (BKN, PXN) ไม่ทำงาน ส่งผลให้รีเลย์เบอร์ 21 ของสถานีไฟฟ้าใกล้เคียง (PHK) ทำงานแทน และเวลากำจัดความผิดปกติอยู่ในช่วง Zone 2 ดังนั้นเหตุการณ์ผิดปกตินี้จึงจัดอยู่ในรูปแบบความผิดปกติแบบอุปกรณ์ป้องกันสำรองระยะไกลทำงานแทนอุปกรณ์ป้องกันหลัก (Remote Trip)

เมื่อนำข้อมูลจากเครื่องบันทึกความผิดปกติที่สถานีไฟฟ้าพลังโคน (PHK) มาทดสอบด้วยโปรแกรมจำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติ โปรแกรมแสดงผลการจำแนกดังรูปที่ 4.17

รูปที่ 4.17 ผลการจำแนกเหตุการณ์ผิดปกติที่สถานีไฟฟ้าพลังโคนด้วยโปรแกรม

รูปที่ 4.17 โปรแกรมจำแนกเหตุการณ์ผิดปกติที่สถานีไฟฟ้าพลังโคน (PHK) เป็นความผิดปกติรูปแบบอุปกรณ์ป้องกันสำรองระยะไกลทำงานแทนอุปกรณ์ป้องกันหลัก (Remote Trip) ที่ระดับแรงดัน 115 kV เกิดความผิดปกติทั้งสามเฟสที่สายส่งบึงกาฬ (BKN) รีเลย์เบอร์ 21 ทำงานและเวลากำจัดความผิดปกติ (FCT) ที่เฟส A เสร็จสิ้นภายในเวลา 572.187 ms (Zone 2) จึงสรุปได้ว่าผลการจำแนกจากโปรแกรมจำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติตรงกับรายงานวิเคราะห์เหตุการณ์ขัดข้องในระบบไฟฟ้าที่จัดทำโดยเจ้าหน้าที่

4.5 ผลการทดสอบ

การทดสอบความสามารถในการจำแนกเหตุการณ์ความผิดปกติ ทำโดยสุ่มข้อมูลเหตุการณ์ผิดปกติที่เครื่องบันทึกความผิดปกติบันทึกไว้ในระหว่างปี พ.ศ. 2552-2555 จำนวนทั้งสิ้น 320 เหตุการณ์ มาประมวลผลผ่านโปรแกรมจำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติ แล้วนำผลการจำแนกที่ได้ไปเปรียบเทียบกับข้อมูลรายงานการวิเคราะห์เหตุขัดข้องในระบบไฟฟ้าซึ่งจัดทำโดยเจ้าหน้าที่วิเคราะห์และเจ้าหน้าที่ที่อยู่หน้างานร่วมกัน (ข้อมูลจริง) ผลการเปรียบเทียบแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบผลการจำแนกระหว่างข้อมูลจริงกับผลการจำแนกจากโปรแกรม

รูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติ	จำนวนเหตุการณ์ผิดปกติ (เหตุการณ์)		ความแม่นยำ (%)
	ข้อมูลจริง	โปรแกรม	
1. Line Permanent Fault Event	90	76	84.44
2. Line Temporary Fault Event	90	93	96.67
3. Through Fault Event	16	16	100
4. Remote Backup Trip Event	6	7	83.33
5. MV Fault Event	10	10	100
6. PEA 115 kV Line Fault Event	53	53	100
7. Power Plant Line Fault Event	14	14	100
8. No-Fault Trip Event	6	6	100
รูปแบบอื่น ๆ (Others)	35	45	71.43
	ความแม่นยำรวม		94.7

หมายเหตุ : 1. รูปแบบอื่น ๆ คือ รูปแบบเหตุการณ์ความผิดปกติที่ตัวเก็บประจุ หรือความผิดปกติที่บัส หรือความผิดปกติที่หม้อแปลง หรือเหตุการณ์ที่กรองทิ้ง เป็นต้น

ค่าความแม่นยำในการจำแนก ได้จากสมการที่ (4.10)

$$\% \text{ ความแม่นยำ} = \left(1 - \frac{|\text{ผลทดสอบ} - \text{ข้อมูลจริง}|}{\text{ข้อมูลจริง}} \right) \times 100\% \quad (4.8)$$

จากการทดสอบเหตุการณ์ผิดปกติทั้งหมด 320 เหตุการณ์ สามารถจำแนกรูปแบบความผิดปกติถูกต้องประมาณ 95% โดยพบว่ามี 17 เหตุการณ์ผิดปกติที่จำแนกรูปแบบผิดพลาด ซึ่งสามารถจัดเป็นกลุ่มได้ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ผลการจำแนกเหตุการณ์ผิดปกติที่ผิดพลาด

กลุ่มที่	รูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติ		จำนวนเหตุการณ์ผิดปกติที่จำแนกผิดพลาด (เหตุการณ์)
	ข้อมูลจริง	โปรแกรม	
1	1. Line Permanent Fault Event	2. Line Temporary Fault Event	7
2	1. Line Permanent Fault Event	Others	5
3	2. Line Temporary Fault Event	Others	4
4	1. Line Permanent Fault Event	4. Remote Backup Trip Event	1

กลุ่มที่ 1 จำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติที่ผิดพลาดนั้น สาเหตุเกิดจาก

- กระแสหลังเกิดความผิดปกติมีค่ามากกว่า 5 A ทำให้การจำแนกไม่เป็นไปตามเงื่อนไข $I_{min} < 5 A$ โดยมี 6 เหตุการณ์ที่ค่ากระแสหลังเกิดความผิดปกติอยู่ระหว่าง 5-10 A และ 1 เหตุการณ์ที่ค่ากระแสหลังเกิดความผิดปกติสูงถึง 19 A

กลุ่มที่ 2 จำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติที่ผิดพลาดนั้น สาเหตุเกิดจาก

- โปรแกรมตรวจสอบไม่พบช่วงที่แรงดันลดลงมากกว่า 4% ของแรงดันปกติ โดยมี 3 เหตุการณ์ที่แรงดันช่วงระหว่างเกิดความผิดปกติลดลงประมาณ 1-3 %
- โปรแกรมไม่สามารถตรวจสอบสายส่งเส้นที่เกิดความผิดปกติได้ เนื่องจากกระแสเส้นที่พิจารณาไม่เป็นไปตามเงื่อนไข $I_{during-fault} > 2I_{pre-fault}$ โดยมี 1 เหตุการณ์ที่เกิดความผิดปกติแต่ค่ากระแสก่อนและระหว่างเกิดความผิดปกติแตกต่างกันประมาณ 1.5 เท่า และอีก 1 เหตุการณ์ที่ไม่เกิดความผิดปกติซึ่งมีลักษณะคล้ายกรณีอุปกรณ์ป้องกันทำงาน แต่ไม่เกิดความผิดปกติในระบบ (No-Fault Trip Event)

กลุ่มที่ 3 จำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติที่ผิดพลาดนั้น สาเหตุเกิดจาก

- โปรแกรมตรวจสอบไม่พบช่วงที่แรงดันลดลงมากกว่า 4% ของแรงดันปกติ โดยมี 2 เหตุการณ์ที่แรงดันช่วงระหว่างเกิดความผิดปกติลดลงประมาณ 2 %
- โปรแกรมไม่สามารถตรวจสอบสายส่งเส้นที่เกิดความผิดปกติได้ เนื่องจากกระแสที่พิจารณาไม่เป็นไปตามเงื่อนไข $I_{\text{during-fault}} > 2I_{\text{pre-fault}}$ โดยมี 2 เหตุการณ์ที่เกิดความผิดปกติแต่ค่ากระแสก่อนและระหว่างเกิดความผิดปกติแตกต่างกันประมาณ 1.7 และ 1.9 เท่า

กลุ่มที่ 4 จำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติที่ผิดพลาดนั้น สาเหตุเกิดจาก

- ไฟล์ข้อมูลและไฟล์โครงร่างไม่มีสัญญาณของตัวรับสัญญาณการป้องกันระยะไกลของสายส่ง (Carrier Receive : CRX) และเวลากำจัดความผิดปกติ (FCT) ของเฟส C อยู่ในช่วง Zone 2 (เฟส A และ B อยู่ในช่วง Zone 1) ทำให้โปรแกรมระบุความผิดปกติเกิดขึ้นภายนอกเขตป้องกันของสายส่ง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้นำเสนอการจำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติพ่วงบนสายส่งที่ระดับแรงดัน 115 kV, 230 kV และ 500 kV แบบอัตโนมัติ จำแนกเป็น 8 รูปแบบ ได้แก่ 1) ความผิดปกติที่เกิดขึ้นถาวร (Line Permanent Fault Event) กระแสช่วงหลังเกิดความผิดปกติมีค่าใกล้เคียงหรือเท่ากับศูนย์เนื่องจากเซอร์กิตเบรกเกอร์ปลดวงจรออกจากระบบอย่างถาวร 2) ความผิดปกติที่เกิดขึ้นชั่วคราว (Line Temporary Fault Event) กระแสช่วงหลังเกิดความผิดปกติมีค่าใกล้เคียงกระแสช่วงก่อนเกิดความผิดปกติเนื่องจากเซอร์กิตเบรกเกอร์ปิดวงจรซ้ำแล้วระบบทำงานตามปกติ 3) เกิดความผิดปกติพ่วงบนสายส่งใกล้เคียงและอุปกรณ์ป้องกันหลักทำงานถูกต้อง (Through Fault Event) 4) อุปกรณ์ป้องกันสำรองระยะไกลทำงานแทนอุปกรณ์ป้องกันหลัก (Remote Backup Trip Event) 5) เกิดความผิดปกติด้านแรงต่ำของหม้อแปลง 115/22 kV (MV Fault Event) 6) เกิดความผิดปกติพ่วงบนสายส่ง 115 kV ที่เชื่อมต่อระหว่างระบบส่งและระบบจำหน่าย (PEA 115 kV Line Fault Event) 7) เกิดความผิดปกติพ่วงบนสายส่งที่เชื่อมต่อกับโรงไฟฟ้า (Power Plant Line Fault Event) และ 8) อุปกรณ์ป้องกันทำงานแต่ไม่เกิดความผิดปกติในระบบ (No-Fault Trip Event) โดยสุ่มเหตุการณ์ผิดปกติที่เครื่องบันทึกความผิดปกติแบบดิจิทัลบันทึกได้ระหว่างปี พ.ศ. 2552-2555 จำนวนทั้งหมด 320 เหตุการณ์มาจำแนกตามเงื่อนไขที่สร้างขึ้น ซึ่งเงื่อนไขที่สร้างขึ้นนั้นจะใช้ช่วงเวลากำจัดความผิดปกติ (FCT) และตัวรับสัญญาณแบบป้องกันระยะไกลของสายส่ง (Carrier Receive, CRX) เป็นตัวบ่งชี้ว่าความผิดปกติเกิดขึ้นภายในหรือภายนอกโซนป้องกัน การหาค่ากระแสช่วงใดช่วงหนึ่งของเหตุการณ์ต้องมีค่าน้อยกว่า 5 A เพื่อต้องการทราบว่าเซอร์กิตเบรกเกอร์ปลดวงจรออกจากระบบจริงหรือไม่ และการก้านค่ากระแสช่วงหลังเกิดความผิดปกติให้มีย่าน้อยกว่า 5 A นั้น เพื่อบอกว่าความผิดปกติที่เกิดขึ้นเป็นความผิดปกติที่เกิดถาวรหรือชั่วคราว

เมื่อได้ผลการจำแนกเหตุการณ์ผิดปกติพ่วงจากเงื่อนไขที่สร้างขึ้นแล้ว นำผลที่ได้ไปเปรียบเทียบกับรายงานการวิเคราะห์เหตุขัดข้องในระบบไฟฟ้าที่จัดทำโดยเจ้าหน้าที่ของการไฟฟ้า ผลการประเมินความสามารถของการจำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติพ่วงนั้น สามารถจำแนกรูปแบบความผิดปกติได้ถูกต้องประมาณ 95% ซึ่งผลที่ได้สอดคล้องกันกับข้อมูลจริงค่อนข้างมาก จึงสามารถนำไปพัฒนาเป็นระบบผู้เชี่ยวชาญในการจำแนกรูปแบบความผิดปกติพ่วงบนสายส่งได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าเงื่อนไขการจำแนกเหตุการณ์ผิดปกติของบนสายส่งไฟฟ้าที่นำเสนอจะ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความสะดวกในการจำแนกแยกแยะเหตุการณ์ผิดปกติของบนสายส่งไฟฟ้า รูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างแม่นยำ ส่งผลให้ลดเวลาในการวิเคราะห์เหตุการณ์ผิดปกติที่เกิดขึ้น นำไปสู่ การแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องและทันท่วงที ในอนาคตอาจมีการเพิ่มเงื่อนไขการจำแนกเพื่อให้ ครอบคลุมเหตุการณ์ความผิดปกติรูปแบบอื่น ๆ มากยิ่งขึ้น เช่น ความผิดปกติที่ตัวเก็บประจุ ความผิดปกติที่บัส ความผิดปกติที่หม้อแปลง หรือความผิดปกติของบนสายส่งในรูปแบบอื่น ๆ

5.2 ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้จัดทำขึ้นเพื่อช่วยพัฒนาระบบผู้เชี่ยวชาญในการจำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิด ผิดของบนสายส่งไฟฟ้าให้มีความรวดเร็วและสะดวกยิ่งขึ้น นำไปสู่การลดผลกระทบภายในระบบให้ น้อยลง แต่ยังมีเงื่อนไขบางส่วนที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาเพื่อให้สามารถจำแนกรูปแบบเหตุการณ์ ผิดผิดปกติได้ถูกต้องและครอบคลุมเหตุการณ์ความผิดปกติรูปแบบอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นให้มากที่สุด สำหรับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาเงื่อนไขการจำแนกมีดังนี้

- 1) งานวิจัยนี้จำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติของบนสายส่งเท่านั้น ควรเพิ่มรูปแบบการ จำแนกเหตุการณ์ผิดปกติที่เกิดขึ้นบนอุปกรณ์อื่นด้วย เช่น ความผิดปกติที่ตัวเก็บ ประจุ ความผิดปกติที่บัส และความผิดปกติที่หม้อแปลงไฟฟ้ากำลัง เป็นต้น
- 2) ควรเพิ่มรูปแบบการจำแนกเหตุการณ์ผิดปกติที่มีความซับซ้อนสูง เช่น กรณีไฟฟ้าดับเป็นวงกว้าง (Blackout) หรือกรณีไฟฟ้าดับบางส่วน (Partial Blackout)
- 3) ปรับปรุงขั้นตอนการทำงานของโปรแกรมให้สามารถนำไฟล์ COMTRADE 2 ไฟล์มาเชื่อมต่อกัน แล้วจำแนกรูปแบบเหตุการณ์ผิดปกติได้ เนื่องจากมีบาง เหตุการณ์ที่เครื่องบันทึกความผิดปกติบันทึกการทำงานของรีเลย์ระยะทาง (21) และรีเลย์ชนิดปิดซ้ำ (79) อยู่คนละไฟล์กัน ทำให้การเปรียบเทียบค่ากระแสช่วง หลังเกิดความผิดปกติไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนด

รายการอ้างอิง

- [1] P. Bornard, J. M. Tesson, J. C. Bastide and M. Nourris, Field Experience of Digital Fault Recorders and Distance Relay In EHV Substations, IEEE Transactions on Power Apparatus and Systems, Vol. PAS-103, No. 1, January 1984: pp. 38.
- [2] J. Lewis Blackburn and Thomas J. Domin, Protective relaying : principles and applications, 3rd ed : Boca Raton, FL : CRC Press, 2007.
- [3] IEEE Std C37.230-2007, IEEE Guide for Protective Relay Application to Distribution Line, February 2008.
- [4] IEEE Std C37.2-1996, IEE Standard Electrical Power System Device Function Numbers and Contact Designations, December 1996.
- [5] IEEE Std C37.111-1999, IEEE Standard Common Format for Transient Data Exchange (COMTRADE) for Power, March 1999.
- [6] ประสิทธิ์ พิทยพัฒน์, การออกแบบระบบไฟฟ้า, พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพฯ : จี.บี.พี เซ็นเตอร์, 2551
- [7] การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, มาตรฐานแบบระบบควบคุมและป้องกันสถานีไฟฟ้าแรงสูง, มีนาคม, 2550
- [8] บุญศิลป์ เพ็ชรสิงห์, ฝ่ายระบบควบคุมและป้องกัน การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, ระบบป้องกันอุปกรณ์ไฟฟ้าสถานีไฟฟ้าแรงสูง, มิถุนายน, 2554
- [9] Sunhead Chaipunha, Control and Protection System Division Electricity Generating Authority of Thailand, Line Protection [online], Available from : arhit.org/Classes/plants/Final%20Exam/Line.pdf
- [10] กนก สุวรรณกาญจน์. การวิเคราะห์สมรรถนะของรีเลย์ระยะทางโซน 3 เพื่อเพิ่มความมั่นคงของระบบส่งไฟฟ้าโดยพิจารณาผลเชิงพลวัตของระบบไฟฟ้ากำลัง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- [11] ยสวินทร์ บุรีทาน. การเพิ่มความแม่นยำในการระบุประเภทและตำแหน่งของการลัดวงจรบนสายส่งโดยใช้ข้อมูลจากเครื่องบันทึกความผิดปกติแบบดิจิทัลทั้งสองปลาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.

- [12] จิรายุทธ์ กิตติจันทร์รัตนานา. การวิเคราะห์อุปกรณ์ผิดปกติพร้อมบนเครือข่ายระบบส่งไฟฟ้าโดยใช้ระบบผู้เชี่ยวชาญ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- [13] Yongli Z., Yang Y. H., Hogg B. W., Zhang W. Q. and Gao S., An Expert System for Power System Fault Analysis, IEEE Transactions on Power Systems, Vol 9, No. 1, February 1994: pp. 503-509.
- [14] Fukui C. and Kawakami J., An Expert System for Fault Section Estimation Using Information from Protective Relay and Circuit Breaker, IEEE Transactions on Power Delivery, Vol. PWRD-1, No. 4, October 1986: pp. 83-91.
- [15] Styvaktakis E., Bollen M. H. J. and Gu I. Y. H., Expert System for Classification and Analysis of Power System Events, IEEE Transactions on Power Delivery, Vol. 17, No. 2, April 2002: pp. 423-428.

ภาคผนวก

ภาคผนวก

ข้อมูลการจำแนกเหตุการณ์ผิดปกติ

กล่าวถึงข้อมูลเหตุการณ์ผิดปกติที่ใช้ประเมินประสิทธิภาพของโปรแกรม จำนวน 320 เหตุการณ์ ที่บันทึกโดยเครื่องบันทึกความผิดปกติแบบดิจิทัล ระหว่างปี พ.ศ. 2552-2555

ตารางที่ ก.1 ข้อมูลการจำแนกเหตุการณ์ผิดปกติ

ลำดับ ที่	วันที่	เหตุการณ์	ผลการจำแนก	
			ข้อมูลจริง	ผลการทดสอบ
1	02/02/52	CM3-KT1A	MV Fault Event	MV Fault Event
2	01/03/52	KA-PEA	MV Fault Event	MV Fault Event
3	24/03/52	PL2-PEA	MV Fault Event	MV Fault Event
4	15/05/52	PL2-PEA	MV Fault Event	MV Fault Event
5	28/05/52	KN-PEA	MV Fault Event	MV Fault Event
6	02/06/52	KS-PEA	Through Fault Event	Through Fault Event
7	04/01/53	SLK-KT1A-2A	Through Fault Event	Through Fault Event
8	11/01/53	KB2-PEA	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
9	19/01/53	ST-SL	Through Fault Event	Through Fault Event
10	12/02/53	KB2-PEA	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
11	01/03/53	KA-PEA	MV Fault Event	MV Fault Event
12	05/03/53	KA-PEA	MV Fault Event	MV Fault Event
13	21/03/53	NK-PEA	MV Fault Event	MV Fault Event
14	31/03/53	KK1-PEA#2	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
15	06/04/53	PHK-PEA	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
16	16/04/53	TA2-KT1A	Others	Others
17	15/05/53	NK-PHT#1	Remote Backup Trip	Remote Backup Trip
18	15/05/53	NK-PHT#2	Remote Backup Trip	Remote Backup Trip
19	23/05/53	PHK-PEA	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
20	23/05/53	BI1-PEA	Through Fault Event	Through Fault Event

ลำดับ ที่	วันที่	เหตุการณ์	ผลการจำแนก	
			ข้อมูลจริง	ผลการทดสอบ
21	14/09/53	SRT-PEA#1	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
22	02/01/54	AT1-TTK-CYP	Line Temporary Fault	Others
23	02/01/54	AT1-TTK-CYP	Line Permanent Fault	Others
24	03/01/54	UB1-UB2#1	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
25	09/01/54	BP2-NCS#1	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
26	21/01/54	AP-PTG#1	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
27	03/02/54	SU2-SKA	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
28	20/02/54	MM3-CM3#1	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
29	20/02/54	MM3-CM3#1	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
30	21/02/54	KB2-PEA	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
31	25/02/54	CR_MCN-PEA	Through Fault Event	Through Fault Event
32	27/02/54	SRT-PEA#1	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
33	02/03/54	BPK-PA2#1	Power Plant Line Fault	Power Plant Line Fault
34	21/03/54	CP-PEA	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
35	21/03/54	UB2-HHO#2	Line Temporary Fault	Line Permanent Fault
36	22/03/54	MM3-PL2#2	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
37	23/03/54	BWN-Main Bus1	Others	Others
38	23/03/54	BWN-BBG	Through Fault Event	Through Fault Event
39	29/03/54	KA-PEA#2	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
40	18/04/54	SS-UB2#2	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
41	28/04/54	RE2-RE	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
42	01/05/54	KK1-PEA#2	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
43	03/05/54	PHK-BKN-PXN	Remote Backup Trip Event	Remote Backup Trip
44	03/05/54	UB2-PEA	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
45	04/05/54	UB2-PEA	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
46	04/05/54	MM3-PR#2	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
47	04/05/54	MM3-PR#1	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault

ลำดับ ที่	วันที่	เหตุการณ์	ผลการจำแนก	
			ข้อมูลจริง	ผลการทดสอบ
48	04/05/54	BP2-CAP3	Others	Others
49	05/05/54	RS-BP2#1	Line Temporary Fault	Line Permanent Fault
50	06/05/54	MM3-CM3#2	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
51	07/05/54	NCO-MEA#3	Others	Others
52	08/05/54	PA2-WNK	Power Plant Line Fault	Power Plant Line Fault
53	08/05/54	NT	Others	Others
54	08/05/54	PA2-SMP	Others	Others
55	09/05/54	MM3-PR#2	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
56	09/05/54	MM3-PR#1	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
57	13/05/54	UB2-PEA#1	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
58	14/05/54	NPO1-UD2#1	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
59	14/05/54	NPO1-UD2#2	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
60	15/05/54	HY2-PEA	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
61	16/05/54	PL2-ST	Through Fault Event	Through Fault Event
62	16/05/54	PL2-ST	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
63	17/05/54	PA2-WNK	Power Plant Line Fault	Power Plant Line Fault
64	18/05/54	SKL2-HY2#1	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
65	18/05/54	BPL-BPK-KLM	Power Plant Line Fault	Power Plant Line Fault
66	18/05/54	CM3-CAP	Others	Others
67	22/05/54	AT1-BI2-TTK	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
68	27/05/54	LS-PL2#1	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
69	27/05/54	LS-PL2#2	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
70	03/06/54	WN-SNO#2	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
71	03/06/54	UB2-PEA	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
72	04/06/54	BP2-PEA#2	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
73	06/06/54	BKN-PHK	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
74	07/06/54	NK-UD1#1	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault

ลำดับ ที่	วันที่	เหตุการณ์	ผลการจำแนก	
			ข้อมูลจริง	ผลการทดสอบ
75	08/06/54	BPK-PA2#1	Power Plant Line Fault	Power Plant Line Fault
76	08/06/54	RY2-NKM-BKI	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
77	08/06/54	TL3-TTK	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
78	08/06/54	TL3-TTK	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
79	08/06/54	TL3-TTK	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
80	10/06/54	UB2-PEA#1	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
81	11/06/54	SU2-PEA	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
82	11/06/54	NCO-KT4A	Others	Others
83	15/06/54	TL3-TTK	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
84	16/06/54	CP-PEA	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
85	17/06/54	BPK-PA2#1	Power Plant Line Fault	Power Plant Line Fault
86	17/06/54	HY2-KT4A	Others	Others
87	18/06/54	KK1-CPA	Remote Backup Trip	Remote Backup Trip
88	20/06/54	BP2-CAP3	Others	Others
89	03/07/54	TA2-NS	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
90	06/07/54	PN-PK2	Others	Others
91	11/07/54	KK1-PEA#1	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
92	13/07/54	UB2-PEA#1	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
93	13/07/54	BP2-RS#1	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
94	13/07/54	MM3-PL2#1	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
95	15/07/54	KT1A-33	MV Fault Event	MV Fault Event
96	15/07/54	KA-PEA#1	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
97	18/07/54	AT2-KT1A	Others	Others
98	19/07/54	UB2-PEA#1	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
99	20/07/54	BPK-PA2#2	No-Fault Trip Event	No-Fault Trip Event
100	20/07/54	BPK-PA2#2	Power Plant Line Fault	Power Plant Line Fault
101	26/07/54	MM3-TTK#1	Line Permanent Fault	Line Temporary Fault

ลำดับ ที่	วันที่	เหตุการณ์	ผลการจำแนก	
			ข้อมูลจริง	ผลการทดสอบ
102	26/07/54	NCS-KT2A	Others	Others
103	08/08/54	AP-KT2A	Others	Others
104	19/09/54	KA-PEA	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
105	23/09/54	Partial%20Black	Through Fault Event	Through Fault Event
106	02/11/54	MM3-MMM#2	MV Fault Event	MV Fault Event
107	02/01/55	AT1-TTK#2	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
108	02/01/55	CP-SRT#2	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
109	02/01/55	CP-SRT#1	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
110	03/01/55	CYP-TTK#2	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
111	07/01/55	BP2-KS#1	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
112	07/01/55	TL3-PTB	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
113	07/01/55	NR2-BR#1	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
114	08/01/55	AT2-AY1#1	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
115	08/01/55	NPO1-UD1#1	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
116	09/01/55	NS-PL2#1	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
117	09/01/55	NS-PL2#1	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
118	10/01/55	KK1-KNG#1	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
119	13/01/55	PN-PK3#1	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
120	14/01/55	CP-BSP#2	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
121	14/01/55	CR-PY#1	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
122	14/01/55	CP-BSP#2	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
123	22/01/55	KLM-RS#1	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
124	22/01/55	PL2-ST#1	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
125	26/01/55	STB-CAP	Others	Others
126	27/01/55	KB2-BP2#1	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
127	27/01/55	KB2-BP2#1	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
128	28/01/55	STB-CAP	Others	Others

ลำดับ ที่	วันที่	เหตุการณ์	ผลการจำแนก	
			ข้อมูลจริง	ผลการทดสอบ
129	29/01/55	BP2-PEA#2	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
130	30/01/55	BWN-RY2#1	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
131	30/01/55	BWN-RY2#1	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
132	30/01/55	SRT-PEA#1	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
133	01/02/55	NPO1-UD2#3	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
134	03/02/55	NR1-BR#1	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
135	04/02/55	BI2-PEA#1	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
136	06/02/55	AT1-CAP	Others	Others
137	07/02/55	STB-CAP	Others	Others
138	08/02/55	BP2-SNR#2	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
139	08/02/55	BP2-SNR#2	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
140	12/02/55	NPO1-UD2#3	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
141	12/02/55	LN2-LP2#2	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
142	16/02/55	BK-CAP	Others	Others
143	16/02/55	NPO1-UD2#2	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
144	17/02/55	NPO1-UD2#1	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
145	17/02/55	NPO1-UD2#2	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
146	19/02/55	NPO1-UD2#1	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
147	19/02/55	RE1-YT#2	Line Temporary Fault	Line Permanent Fault
148	20/02/55	PE-BUS	Others	Others
149	20/02/55	CYP-TTK#2	Line Temporary Fault	Others
150	24/02/55	BP2-SNR#4	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
151	25/02/55	BP2-TM	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
152	29/02/55	NPO1-PEA#2	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
153	01/03/55	CYP-TTK#2	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
154	03/03/55	AT1-TTK#2	Line Temporary Fault	Line Permanent Fault
155	03/03/55	NS-TTK#2	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault

ลำดับ ที่	วันที่	เหตุการณ์	ผลการจำแนก	
			ข้อมูลจริง	ผลการทดสอบ
156	03/03/55	NK-PEA	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
157	05/03/55	HY2-KNE#2	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
158	05/03/55	RY2-PEA	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
159	06/03/55	BP2-KS	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
160	06/03/55	BP2-KS	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
161	08/03/55	PDG -NCO#2	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
162	09/03/55	HY2-KNE#1	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
163	09/03/55	PN2-PK3#2	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
164	12/03/55	WN-TTK	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
165	14/03/55	PN2-TP	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
166	16/03/55	UT-PR#1	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
167	16/03/55	UT-PR#2	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
168	05/04/55	RE2-NTN#2	Line Permanent Fault	Line Temporary Fault
169	05/04/55	RE2-NTN#1	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
170	17/04/55	WN-TTK#2	Line Temporary Fault	Line Permanent Fault
171	24/04/55	RB2-RB3#2	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
172	17/05/55	BB-TA2#2	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
173	17/05/55	BB-NS	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
174	17/05/55	TA2-NS	Through Fault Event	Through Fault Event
175	17/05/55	TA2-BB#1	Through Fault Event	Through Fault Event
176	17/05/55	TA2-BB#2	Power Plant Line Fault	Power Plant Line Fault
177	17/05/55	NS-TA2	Through Fault Event	Through Fault Event
178	17/05/55	NS-BB	Power Plant Line Fault	Power Plant Line Fault
179	22/05/55	PU-HY1	Remote Backup Trip	Remote Backup Trip
180	01/06/55	LPR-CHW-RPS#1	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
181	01/06/55	LPR-CHW-RPS#2	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
182	01/06/55	LPR-CHW-RPS#3	Through Fault Event	Through Fault Event

ลำดับ ที่	วันที่	เหตุการณ์	ผลการจำแนก	
			ข้อมูลจริง	ผลการทดสอบ
183	01/06/55	NB-LPR	Line Permanent Fault	Line Temporary Fault
184	02/06/55	RS-KLM#1	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
185	02/06/55	RS-KLM#1	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
186	03/06/55	PN2-PK3#2	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
187	03/06/55	SO1-TH	Through Fault Event	Through Fault Event
188	04/06/55	PN-PEA	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
189	04/06/55	LSN-RN#2	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
190	06/06/55	SR2-SKI	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
191	06/06/55	UB2-PEA	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
192	06/06/55	NPO1-PEA#1	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
193	06/06/55	NR2-PCH	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
194	06/06/55	NR2-SKI	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
195	07/06/55	BKI-CT#1	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
196	07/06/55	BKI-CT#2	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
197	07/06/55	BKI-CT#1	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
198	07/06/55	CT-TR	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
199	07/06/55	KK1-UR	Line Permanent Fault	Remote Backup Trip
200	07/06/55	SO1-KL	Through Fault Event	Through Fault Event
201	07/06/55	CR-THG	Line Temporary Fault	Line Permanent Fault
202	07/06/55	PL2-LS#1	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
203	07/06/55	PL2-LS#1	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
204	07/06/55	PL2-LS#2	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
205	07/06/55	PL2-LS#2	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
206	08/06/55	TL3-PTB	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
207	08/06/55	SO1-TH	Through Fault Event	Through Fault Event
208	09/06/55	KL-SO1	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
209	10/06/55	AT2-KT1A	Others	Others

ลำดับ ที่	วันที่	เหตุการณ์	ผลการจำแนก	
			ข้อมูลจริง	ผลการทดสอบ
210	10/06/55	SRT-PEA#1	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
211	11/06/55	BPL-CAP	Others	Others
212	12/06/55	BP2-CAP	Others	Others
213	14/06/55	AT2-TL1	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
214	15/06/55	MM3-PR#2	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
215	15/06/55	MM3-LP1	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
216	16/06/55	STB-SB#3	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
217	18/06/55	NCO-PDG#2	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
218	19/06/55	UB2-PEA#2	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
219	21/06/55	KN-KT1A	Others	Others
220	22/06/55	KL-MK	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
221	22/06/55	PU-LR	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
222	23/06/55	UT-SK#2	Power Plant Line Fault	Power Plant Line Fault
223	24/06/55	PU-LR	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
224	26/06/55	KK1-PEA#1	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
225	26/06/55	MM3-TTK#1	Line Permanent Fault	Line Temporary Fault
226	30/06/55	LN2-LP2#2	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
227	30/06/55	LN2-LP2#2	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
228	30/06/55	LN2	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
229	30/06/55	LN2	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
230	02/07/55	TTK-TL3	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
231	04/07/55	SRT-PEA#2	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
232	07/07/55	KLM-RS#2	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
233	07/07/55	KLM-RS#2	Line Permanent Fault	Others
234	08/07/55	AT2-BUS	Others	Others
235	11/07/55	KLM-RS#2	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
236	11/07/55	KLM-RS#2	Line Temporary Fault	Others

ลำดับ ที่	วันที่	เหตุการณ์	ผลการจำแนก	
			ข้อมูลจริง	ผลการทดสอบ
237	11/07/55	BP2-CAP	Others	Others
238	11/07/55	UB2-PEA	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
239	12/07/55	RY2-KLA#2	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
240	13/07/55	KLM-RS#2	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
241	13/07/55	KLM-RS#2	Line Temporary Fault	Others
242	14/07/55	PKK-PEA	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
243	14/07/55	SO1-TH	Through Fault Event	Through Fault Event
244	16/07/55	KK1-PEA#2	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
245	17/07/55	UB2-HHO#2	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
246	18/07/55	NK-PEA	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
247	20/07/55	NK-PEA	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
248	23/07/55	LS-PEA	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
249	24/07/55	NK-PEA	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
250	24/07/55	UD2-PEA	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
251	25/07/55	LS-PEA	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
252	20/07/55	AT2-SNO#1	Others	Others
253	28/07/55	NCO-WN#2	Others	Others
254	29/07/55	KA-TS#2	Others	Others
255	29/07/55	KA-TS#2	No-Fault Trip Event	No-Fault Trip Event
256	29/07/55	KA-TS#2	No-Fault Trip Event	No-Fault Trip Event
257	13/07/55	UD3-NBG#2	Others	Others
258	28/07/55	LS-PEA	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
259	01/08/55	HY1-PU	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
260	02/08/55	RY2-PEA#1	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
261	02/08/55	RY2-PEA#1	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
262	02/08/55	RY2-PEA#1	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
263	02/08/55	PHK-BKN	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault

ลำดับ ที่	วันที่	เหตุการณ์	ผลการจำแนก	
			ข้อมูลจริง	ผลการทดสอบ
264	03/08/55	SA1-KT3A	Others	Others
265	04/08/55	KK1-BPI#1	Others	Others
266	07/08/55	HY2-PU#1	Others	Others
267	07/08/55	S02-NN#2	Others	Others
268	09/08/55	SR2-PEA#3	Others	Others
269	11/08/55	TS-KA	No-Fault Trip Event	No-Fault Trip Event
270	12/08/55	MM3-TTK#1	Line Permanent Fault	Line Temporary Fault
271	14/08/55	MM3-TTK#1	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
272	15/08/55	MM3-TTK#1	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
273	18/08/55	AT2-TL3#2	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
274	19/08/55	LR-PU	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
275	20/08/55	AT1-TL1#2	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
276	23/08/55	NT-KN#2	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
277	23/08/55	MM3-TTK#1	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
278	25/08/55	AT1-TL1#1	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
279	24/08/55	BB-TA2#2	Power Plant Line Fault	Power Plant Line Fault
280	25/08/55	CT-TR	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
281	25/08/55	CT-TR	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
282	25/08/55	CT-TR	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
283	25/08/55	AT1-TL1#2	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
284	29/08/55	AT1-TL1#2	Line Permanent Fault	Line Temporary Fault
285	29/08/55	RS-NV#2	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
286	30/08/55	MM3-TTK#1	Line Permanent Fault	Line Temporary Fault
287	31/08/55	UB2-PEA#1	PEA 115 kV Line Fault	PEA 115 kV Line Fault
288	05/09/55	RY2-RY3#1	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
289	18/09/55	KLA - RY2#1	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
290	18/09/55	KLA - RY2#1	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault

ลำดับ ที่	วันที่	เหตุการณ์	ผลการจำแนก	
			ข้อมูลจริง	ผลการทดสอบ
291	20/09/55	TL3-TTK	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
292	25/09/55	BPK- PA2#2	Line Permanent Fault	Others
293	02/10/55	LR-PU	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
294	02/10/55	LR-PU	No-Fault Trip Event	No-Fault Trip Event
295	03/10/55	MM3-PR#2	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
296	03/10/55	LR-PU	No-Fault Trip Event	No-Fault Trip Event
297	24/10/55	KNE-YL2#2	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
298	24/10/55	KNE-YL2#2	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
299	24/10/55	AP-BWN	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
300	24/10/55	CBD-LB2	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
301	02/11/55	BPK-NCO#3	Power Plant Line Fault	Power Plant Line Fault
302	02/11/55	PL2-MM4#2	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
303	05/11/55	KK1-MK	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
304	19/11/55	AP-RY2#2	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
305	20/11/55	HH-RB2#1	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
306	21/11/55	AT2-TL3#1	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
307	21/11/55	KLM-EPEC#1	Power Plant Line Fault	Power Plant Line Fault
308	24/11/55	AT2-TL1	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
309	27/11/55	BPK-PA2#2	Line Permanent Fault	Others
310	28/11/55	LR-KA	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
311	04/12/55	LR-KA	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
312	12/12/55	NT-KN#1	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
313	19/12/55	KLM-BPK	Power Plant Line Fault	Power Plant Line Fault
314	23/12/55	PL2-ST#1	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault
315	30/12/55	PL2-LKB	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
316	30/12/55	HY2-SKL2#2	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault
317	30/12/55	HY2-KNE-SKL2#1	Line Permanent Fault	Line Permanent Fault

ลำดับ ที่	วันที่	เหตุการณ์	ผลการจำแนก	
			ข้อมูลจริง	ผลการทดสอบ
318	30/12/55	SRT-PP#2	Line Permanent Fault	Others
319	22/05/55	KNE-TS	Remote Backup Trip	Remote Backup Trip
320	23/07/55	PL2-ST#1	Line Temporary Fault	Line Temporary Fault

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

มารุต สุขทองสา เกิดวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2528 ที่จังหวัดมหาสารคาม สำเร็จการศึกษาหลักสูตรปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ในปีการศึกษา 2550 จากนั้นได้เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2553 และสำเร็จการศึกษาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา วิศวกรรมไฟฟ้า ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2555